

**महात्मा फुले
मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई**

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

वार्षिक अहवाल

२०१३ - २०१४

नोंदणीकृत कार्यालय :

बॅरेक नं. १८, सचिवालय जिमखान्याच्या मागे,
बॅकबे रिक्लेमेशन, मुंबई ४०० ०२१. दूरध्वनी : २२०२ ३७ ९१

मुख्य कार्यालय :

१ एन, जुहू सुप्रिम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस रोड क्र. ९
जे.व्ही.पी.डी. स्कीम, जुहू, मुंबई ४०० ०४९. दूरध्वनी : २६२० ०३५१/२६२० २८५२.

महात्मा फुले
मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई
(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

वार्षिक अहवाल
२०१३-२०१४

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अनुक्रमणिका

		पृष्ठ क्रमांक
१.	संचालक मंडळ	(पाच)
२.	सूचना	(सात)
३.	संचालक मंडळाचा अहवाल	१
४.	लेखा परीक्षकांचा स्वतंत्र अहवाल	४
५.	लेखापरीक्षकांच्या अहवालास जोडलेले जोडपत्र	१६
६.	ताळेबंद	१९
७.	उत्पन्न व खर्च लेखा	२०
८.	ताळेबंदास व उत्पन्न व खर्च लेख्यास जोडलेली अनुसूची	२१
९.	महत्त्वाची लेखाविषयक धोरणे व लेख्यांवरील टिप्पण्या	२३
१०.	नियंत्रक व महालेखापाल यांची भाष्ये	५५

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

संचालक मंडळ सन २०१३-२०१४

शासन निर्णय क्रमांक एम.पी.सी. १०८९/३४०/एस.सी.पी. १, दिनांक १५ ऑक्टोबर १९९१ अन्वये शासकीय संचालकांची नियुक्ती करण्यात आली.

क्र.	संचालकांचे नाव	पदनाम
१	श्री. आर. डी. शिंदे, भा.प्र.से., सचिव सामाजिक न्याय विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई (१९ ऑगस्ट २०१२ पासून)	अध्यक्ष
२	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली	संचालक
३	व्यवस्थापकीय संचालक राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली	संचालक
४	संचालक समाजकल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, शास्त्री भवन, नवी दिल्ली	संचालक
५	आयुक्त समाजकल्याण, मंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	संचालक
६	उप सचिव सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	संचालक
७	श्री. अविनाश झाडे, भा.प्र.से. व्यवस्थापकीय संचालक (दिनांक ३१ डिसेंबर २०११ ते ३१ मार्च २०१४)	संचालक

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित

महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम

नोंदणीकृत कार्यालय :

बॅरेक क्र. १८,
सचिवालय जिमखान्याच्या मागे,
बॅकबे रिक्लेमेशन, मुंबई ४०० ०२१
दूरध्वनी : २२०२ ३७ ९१

मुख्य कार्यालय :

१ एन, जुहू सुप्रिम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस
रोड क्र. ९, जे व्ही पी डी स्कीम, जुहू,
मुंबई ४०००४९
दूरध्वनी : २६२००३ ५१/२६२० २८ ५२

क्र. व्यसं/सी.एस/३७/१४७६/२०१६

दिनांक २१ सप्टेंबर २०१६

सूचना

या द्वारे अशी सूचना देण्यात येते की, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादितच्या सभासदांची स्थगित झालेली ३७ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा शुक्रवार, दिनांक २८ सप्टेंबर २०१६ रोजी सकाळी १-०० वाजता मा. मंत्री, सामाजिक न्याय, महाराष्ट्र शासन, यांच्या दालन क्र. ३१६, मुंबई ४०००३२ येथे पुढील कामकाज करण्याकरिता घेण्यात येईल.

(१) ३१ मार्च २०१४ रोजीच्या ताळेबंद व त्या तारखेस संपलेल्या वर्षाचा नफा-तोटा लेखा आणि संचालकांचा अहवाल प्राप्त करणे व तो स्वीकृत करणे.

सही/-

(डी. अ. कामत)

कंपनी कायदे सल्लागार

सहपत्र : प्रॉक्सी फॉर्म

टिप्पणी.— सभेस उपस्थित राहून मतदानाचा हक्क असणाऱ्या सदस्यांना स्वतः ऐवजी सभेस उपस्थित राहून मतदानाचा हक्क बजावण्यासाठी प्रतिनिधी नियुक्ती करण्याचा हक्क आहे व हा प्रतिनिधी कंपनीचा सदस्य असण्याची आवश्यकता नाही.

प्रत.—

१	माननीय राष्ट्रपती, भारत सरकार
राष्ट्रपती कार्यालय, नवी दिल्ली	सभासद
२	माननीय राज्यपाल, महाराष्ट्र शासन
राजभवन, मलबार हिल, मुंबई ४०० ००६	सभासद
३	मा. श्री. राजकुमार बडोले,
मंत्री, सामाजिक न्याय, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
४	डॉ. सुरेंद्रकुमार,
सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	

(सात)

- ५ **श्री. विजय वाघमारे, भा.प्र.से.** सभासद
व्यवस्थापकीय संचालक,
महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित,
१ एन, जुहू सुप्रिम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस रोड क्र. ९,
जे व्ही पी डी स्कीम, जुहू, मुंबई ४०० ०४९.
- ६ **मे. एस. के. पटोडिया अॅन्ड असोसिएट्स,** सनदी लेखापाल
प्लॉट नं. १५६-५८, चक्रवर्ती अशोक कॉम्प्लेक्स,
जे. बी. नगर, अंधेरी (पूर्व), मुंबई ४०० ०९९.

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम

संचालक मंडळाचा अहवाल : सन २०१३-२०१४

प्रति,

सदस्य,

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित,

महामंडळाच्या दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाचा ३७ वा वार्षिक अहवाल आणि त्या तारखेचा नफा-तोटा लेखा व ताळेबंद सादर करताना संचालक मंडळाला आनंद होत आहे.

१) वित्तीय निकाल :

मागासवर्गीयांच्या कार्यक्रमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी विविध योजनांच्या विनियोगाकरिता लागणाऱ्या निधीची व्यवस्था करून महाराष्ट्र शासन या महामंडळास सहाय्य करते. महामंडळ हे मागासवर्गीयांच्या आर्थिक उन्नतीसाठी त्यांच्या विविध प्रयत्नांमध्ये त्यांना अर्थसहाय्य करणारे एक सर्वाभिमुख अभिकरण आहे. महामंडळ हे व्यापारी संघटन नाही. महामंडळाकडे स्वतःची अशी उत्पन्नाची साधने नाहीत आणि महामंडळाला संचालन व प्रशासन या शीर्षाखालील त्यांच्या दैनंदिन खर्चासाठी पूर्णपणे शासनाकडून मिळणाऱ्या निधीवर अवलंबून रहावे लागते.

आढावा घेण्यात आलेल्या वर्षाचा एकूण नफा रुपये ४८,९८,०९,००९/- इतका होता.

२) योजना :

आढावा घेण्यात आलेल्या वर्षामध्ये महामंडळाने खालील योजना राबविलेल्या आहेत :-

१. बीज भांडवल योजना
२. विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य योजना.—
 - (अ) ५०% अर्थसहाय्य योजना
 - (ब) प्रशिक्षण योजना
३. एनएसएफडीसी योजना
४. एनएसकेएफडीसी योजना

बीज भांडवल कर्ज योजनेतर्गत महामंडळाने अनुसूचित जाती व नवबौद्धांना त्यांच्या विविध आर्थिक उपक्रमांसाठी बीज भांडवल कर्ज वितरित केले आहे. या योजनेतर्गत महामंडळाने १७९८ लाभार्थींना सहाय्य केले आहे. महामंडळाने भाग भांडवलामधून रुपये ७,४१,०९,३३५/- इतक्या रकमेची बीज भांडवल कर्जे वाटप केली आहेत.

५०% अर्थसहाय्य योजनेतर्गत महामंडळाने रुपये १०,०००/- पर्यंत गुंतवणूक करणाऱ्या वैयक्तिक लाभार्थींना विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेतर्गत ५०% अर्थसहाय्य वितरित केलेले आहे. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौद्ध कुटुंबाचे एकूण वार्षिक उत्पन्न नागरी क्षेत्रामध्ये व ग्रामीण क्षेत्रामध्ये रुपये १००,०००/- पेक्षा अधिक नसेल असेच लाभार्थी या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असतील. या योजनेतर्गत महामंडळाने ५२४३ लाभार्थींना सहाय्य केले आहे. महामंडळाने या योजनेखाली रुपये ९,२९,३६,००६/- इतके विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य दिले आहे.

एनएसएफडीसी योजना राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडून मान्य करण्यात आली आहे. ७५% इतकी रक्कम एनएसएफडीसी कडून २०% इतकी रक्कम महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाकडून आणि ५% रक्कम अर्जदाराकडून देण्यात येते. या योजनेखाली राज्य सरकार व केंद्र सरकार यांच्याकडून

मिळालेल्या भागभांडवलातून खर्च केला जातो. एनएसएफडीसी योजनेतर्गत अर्जदार हा अनुसूचीत जाती किंवा नवबौध्द या वर्गातीलच असला पाहिजे. एनएसएफडीसी कर्ज योजनेमध्ये अर्जदाराचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १००,०००/- पेक्षा कमी असला पाहिजे. चालू वित्तीय वर्षात महामंडळाने १५४५ लाभार्थींना रुपये ४,५७,०६,७१६/- इतक्या रकमेचे कर्ज वितरित केले.

एनएसकेएफडीसी योजना, राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ नवी दिल्ली यांच्याकडून मान्य करण्यात आली आहे. ९५% इतकी रक्कम एनएसकेएफडीसी कडून आणि ५% रक्कम अर्जदाराकडून देण्यात येते. एनएसकेएफडीसी योजनेतर्गत अर्जदार हा सफाई कर्मचारी या वर्गातीलच असला पाहिजे. चालू वित्तीय वर्षात महामंडळाने ३७८७ लाभार्थींना रुपये २९,६०,०२,२८१/- इतक्या रकमेचे कर्ज वितरित केले.

३) भाग भांडवल :

आर्थिक वर्ष २०१३-२०१४ मध्ये महामंडळाला भाग भांडवलापोटी महाराष्ट्र शासनाकडून रुपये ३,८३,३३ लाख रुपये मिळाले. त्यामुळे महामंडळाचे भरणे केलेले भाग भांडवल दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी रुपये १६,६०६.७९ लाख एवढे झाले, तसेच अदत्त व वाटप न केलेले भाग भांडवल रुपये ४३,१००.८७ लाख इतके होते.

४) संचालक :

सन २०१३-२०१४ या वर्षात पुढील प्रमाणे संचालक होते. शासन निर्णय क्रमांक एम. पी. सी. १०८९/३४०/एससीपी १, दिनांक १५ ऑक्टोबर १९९१ अन्वये शासकीय संचालकांची नियुक्ती करण्यात आली :-

क्र.	संचालकाचे नाव	पदनाम
१	श्री. आर. डी. शिंदे, भा.प्र.से. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग दिनांक १९ ऑगस्ट २०१२ पासून	अध्यक्ष
२	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक राष्ट्रीय अनुसूचीत जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली	संचालक
३	व्यवस्थापकीय संचालक राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली	संचालक
४	संचालक समाजकल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, शास्त्री भवन, नवी दिल्ली	संचालक
५	आयुक्त समाजकल्याण मंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	संचालक
६	उप सचिव सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग मंत्रालय, मुंबई	संचालक
७	श्री. अविनाश झाडे, भा.प्र.से. व्यवस्थापकीय संचालक, (दिनांक ३१ डिसेंबर, २०११ ते ३१ मार्च २०१४)	संचालक

५) लेखापरीक्षक :

सन २०११-२०१२, २०१२-२०१३ व २०१३-२०१४ या वर्षाकरिता मे. एस. के. पटोडिया अॅन्ड असोसिएट्स, सनदी लेखापाल, मुंबई यांची लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. या लेख्यांवरील लेखा परीक्षणाची टिप्पणी जोडण्यात आली आहे.

भारताचे नियंत्रक व लेखापरीक्षक यांनी खालीलप्रमाणे अभिप्राय दिलेले आहेत :—

“ माझ्या नजरेस आलेल्या आणि वित्तीय विवरणपत्र आणि संबंधित लेखापरीक्षण अहवालात कोणत्याही महत्वाच्या बाबी कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम ६१९ (४) अन्वये निदर्शनास आलेले नाही.”

६) संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरणपत्र :

कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम २१७ (२ए) च्या आवश्यकतेनुसार संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरणपत्र येथे निश्चित करण्यात येते की,

(१) वार्षिक लेखे तयार करताना लागू असलेली लेखा मानके पाळली गेली आहेत व जर काही प्रत्यक्ष विचलन झाले असेल तर तेथे योग्य ते स्पष्टीकरण देण्यात आले आहे.

(२) त्याचप्रमाणे, संचालकांनी योग्य ती लेखाविषयक धोरणे निवडली आहेत व निर्णय व अंदाज योग्यतेने व सुज्ञतेने घेण्यात आलेले आहेत त्यामुळे दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी कंपनीच्या व्यवहाराचे योग्य दर्शन दिसले व अहवाल वर्षातील कंपनीचा नफा दिसून येईल.

(३) कंपनीच्या मालमत्तेचे संरक्षण करणे व कोणतीही लबाडी व अनियमितता यांना आळा घालणे व त्या शोधून काढणे यासाठी संचालकांना कंपनी अधिनियम, १९५६ मधील तरतुदीशी सुसंगत पद्धतीने लेखांचे दस्त ऐवज तयार करण्यासाठी योग्य व पुरेशी काळजी घेतली आहे.

(४) ३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षाचे वार्षिक लेखा चलीत संस्था पद्धतीच्या आधारे तयार करण्यात आलेले आहेत.

७) अभिस्वीकृती :

आढावा घेण्यात आलेल्या यावर्षामध्ये राबविण्यात आलेल्या विविध योजनांसाठी भारत सरकार, महाराष्ट्र शासन व सहयोगी बँका यांनी सहकार्य केल्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे. महामंडळाच्या सर्व स्तरावरील कर्मचाऱ्यांनी वरील योजना राबविण्यासाठी दिलेल्या सहकार्याबद्दल ते गौरवास पात्र आहेत, याची नोंद घेणे योग्य ठरेल.

संचालक मंडळाकरिता व संचालक मंडळाच्या वतीने

सही/-

अध्यक्ष

ठिकाण : मुंबई,

दिनांक : २८ सप्टेंबर २०१६.

लेखापरीक्षकांचा स्वतंत्र अहवाल :

प्रति,

सर्व सभासद,

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.

अहवालातील वित्तीय विवरणपत्रे :

अ. आम्ही सोबत जोडलेल्या “महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित” च्या ३१ मार्च २०१४ रोजीच्या ताळेबंदाचे आणि त्यास जोडलेल्या त्या दिवशी संपलेल्या वर्षाच्या उत्पन्न व खर्च लेखाचे लेखापरीक्षण केले असून, आमच्या लेखापरिक्षेच्या आधारे या वित्तीय विवरणपत्रावर आमचे मत व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी आहे.

अहवालातील वित्तीय विवरणपत्रासंबंधीची व्यवस्थापनाची जबाबदारी :

ब. महामंडळाचे व्यवस्थापन वित्तीय विवरणपत्रे तयार करण्यास आणि त्याची सत्यता व योग्यता ग्राह्य धरून आम्ही भारतामध्ये सर्वसाधारणपणे स्वीकृत केलेल्या लेखापरीक्षा मानकानुसार उपकलम (३सी) कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम २११ भारतीय (“कायदा”) याबाबतचे कॉर्पोरेट मंत्रालयाचे कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १३३ च्या अनुषंगाने परिपत्रक १५/२०१३ दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१३ वाचावे. या मानकानुसार वित्तीय विवरणपत्रे ही कोणत्याही असत्य कथनांपासून मुक्त आहेत किंवा कसे याची वाजवी हमी देण्यासाठी आम्ही लेखापरीक्षेची योजना करणे व ती पार पाडणे अनिवार्य असते. लेखापरिक्षेमध्ये चाचणीदाखल तपासणीचा, वित्तीय विवरणपत्रामधील रकमा व उघड झालेल्या गोष्टी यांच्या पुष्ट्यर्थ असलेल्या पुराव्याचा समावेश होतो. लेखापरिक्षेमध्ये वापरलेल्या लेखांकन तत्वांचे निर्धारण आणि व्यवस्थापनाने केलेले महत्वपूर्ण अंदाज तसेच वित्तीय विवरणपत्राच्या संपूर्ण सादरीकरणाचे मूल्यमापन यांचा समावेश होतो. आमच्या मतासाठी आमच्या लेखापरिक्षेत वाजवी आधार दिलेला आहे असा आम्हाला विश्वास वाटतो.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी :

क. आम्ही भारतामध्ये सर्वसाधारणपणे स्वीकृत केलेल्या लेखापरीक्षा मानकानुसार आमची लेखापरीक्षा केली आहे. या मानकानुसार वित्तीय विवरणपत्रे ही कोणत्याही असत्य कथनांपासून मुक्त आहेत किंवा कसे याची वाजवी हमी देण्यासाठी आम्ही लेखापरीक्षेची योजना करणे व ती पार पाडणे अनिवार्य असते.

ड. लेखापरिक्षेमध्ये चाचणीदाखल तपासणीचा, वित्तीय विवरणपत्रामधील रकमा व उघड झालेल्या गोष्टी यांच्या पुष्ट्यर्थ असलेल्या पुराव्याचा समावेश होतो. लेखापरिक्षेमध्ये वापरलेल्या लेखांकन तत्वांचे निर्धारण आणि व्यवस्थापनाने केलेले महत्वपूर्ण अंदाज तसेच वित्तीय विवरणपत्राच्या संपूर्ण सादरीकरणाचे मूल्यमापन यांचा समावेश होतो. आमच्या मतासाठी आमच्या लेखापरिक्षेत वाजवी आधार दिलेला आहे असा आम्हाला विश्वास वाटतो.

इ. आमच्या मतानुसार आवश्यक त्या लेखापरिक्षणानुसार व आम्हास दिलेल्या माहिती स्पष्टीकरणानुसार च्या आधारे अहवालात विनिर्दिष्ट केलेल्या बाबींवरील विवरणपत्रे दिलेली आहेत.

जरूर त्या मताच्या आधारे

फ. आम्ही पुढील बाबींकडे आपले लक्ष वेधू इच्छितो

राखीव निधी व शिल्लक रक्कम :

(१) टिप्पणी क्र.२३(अ) व २३ (ब).—महामंडळास वेळोवेळी विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य (एस सी ए) आणि मेला वाहून नेणाऱ्या व्यक्तींची मुक्तता व पुनर्वसन राष्ट्रीय योजनेखाली (एसआरएमएस) केंद्र शासनाकडून रकमा मिळतात आणि त्याच्या खर्च न केलेल्या रकमा उक्त प्राधिकरणांना पुनर्देय किंवा परत देण्यायोग्य असतात तथापि त्यासाठी कोणताही करारनिविष्ट कालावधी नमूद केलेला नसल्याने सध्या राखीव निधी व शिल्लक रकमा प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत कर्जे किंवा चालू दायित्वे याखाली दर्शविण्यात याव्यात किंवा नाही हे निर्धारित करण्यास / परिगणित करण्यास आम्ही असमर्थ ठरलो.

(२) राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (NSKFDC) यांच्याकडून महामंडळास सर्व्हेक्षण करण्याच्या कामी वित्तीय वर्ष २०१३-२०१४ मध्ये रूपये १,३०,७६,०००/- इतका निधी मिळाला. परंतु सदर निधी ३१ मार्च २०१४ पर्यंत वापण्यांत आलेला नव्हता (अनुसूची ३ ड मध्ये दर्शविलेल्या वित्तीय विवरणपत्र पहावे) याबाबतच्या आवश्यक असणाऱ्या सविस्तर माहितीबाबत माहिती न मिळाल्याने याचा दायित्वावर काय परिणाम होतो याची पडताळणी करण्यास व निर्धारित करण्यास आम्ही असमर्थ ठरलो.

(३) मेला वाहून नेणाऱ्या व त्यांच्यावर अवलंबून असणाऱ्या व्यक्तींची या कामातून मुक्तता करण्याच्या व त्यांचे पुनर्वसन करण्याच्या केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय योजनेखाली महाराष्ट्र शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे व निर्देशांचे योग्य प्रकारे पालन करण्यात आले आहे किंवा कसे याची पडताळणी करण्यास व निर्धारित करण्यास आम्ही असमर्थ ठरलो.

(४) महामंडळास केंद्र सरकार कडून मागासवर्गीयांच्या उध्दाराकरिता योजना राबविण्याकरिता विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य (एस सी ए) मिळते. सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षामध्ये महामंडळाने विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्यांतर्गत रूपये ९२९.३६ लाख (मागिल वर्षी रूपये १३६४.०१ लाख) इतका निधी लाभार्थ्यांना वेगवेगळ्या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य अनुदान वाटप केले परंतु संबंधीत बँकांकडून उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त झाले नाही. त्यामुळे कर्जाचे अंतिम वापर व संबंधीत बँकांनी कर्जाचे वाटप केले किंवा कसे याची खात्री करता आली नाही.

(५) महामंडळास केंद्र सरकार कडून मागासवर्गीयांच्या उध्दाराकरिता योजना राबविण्याकरिता विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य (एस सी ए) मिळते. सन २००१-२००२ या वित्तीय वर्षामध्ये लाभार्थ्यांना अनुदान देण्याची मर्यादा रूपये ६०००/- वरून रूपये १०,०००/- करण्यांत आली. महामंडळाने आपल्या दिनांक १४ मार्च २००१ च्या परिपत्रकानुसार सर्व जिल्हा कार्यालयांना माहिती दिली की, जर एखाद्या लाभार्थ्याने रूपये ६०००/- अनुदानाचा लाभ घेतला असेल तर तो रूपये ४०००/- अनुदान घेऊ शकतो जेणेकरून त्याची एकुण अनुदान पात्रता रूपये १०,०००/- होईल. याप्रकरणी आमच्या असे निदर्शनास आले की,

(अ) जरी अनुदान मर्यादा वाढविली गेली तरी, कोणत्याही शासकीय पत्रात किंवा विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य मार्गदर्शक तत्वात हे स्पष्ट केले नाही की, विद्यमान लाभार्थी अतिरिक्त अनुदानास पात्र आहे किंवा कसे.

(ब) जिल्हा कार्यालयांनी अतिरिक्त रूपये ४,०००/- अनुदान वाटप करण्याएवजी विद्यमान रूपये ६,०००/- परत घेतले व लाभार्थ्यांस नवे कर्ज व रूपये १०,०००/- अनुदान वाटप केले जे विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांच्या विरुद्ध आहे.

प्रतिभूत कर्ज :

(६) टिप्पणी क्र. २४ (क) - एनएसएफडीसी व एनएसकेएफडीसी कडून मिळालेल्या प्रतिभूत कर्जाच्या शिल्लकी रकमेत असलेली तफावत-महामंडळाच्या लेखापुस्तकात दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी रुपये ९,३५,६९,८००/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ६,८९,३९,५६३/-) इतकी अधिकची शिल्लकी रक्कम दर्शवितात. महामंडळाकडे सदरच्या तफावतीबाबत कोणताही तपशील उपलब्ध नाही.

(७) टिप्पणी क्र. २४ (क) - एनएसएफडीसी कडून मिळालेल्या कर्जातील अवितरित निधीवरील जादा व्याजाची तरतूद न केल्याबद्दल - महामंडळाने सदरच्या जादा व्याज रक्कम रुपये ६,०३,६०,०४३/- ची दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ६,०३,६०,०४३/-) लेख्यांमध्ये तरतूद केली नाही. त्यामुळे ३१ मार्च २०१४ रोजी राखीव निधी व शिल्लक रक्कम व दीर्घ कालीन कर्ज रुपये ६,०३,६०,०४३/- ने जास्त दिसत आहे.

अप्रतिभूत कर्ज :

(८) टिप्पणी क्र. २५ (अ) - एमएसओबीसी महामंडळ व शासनाच्या उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाकडून मिळालेली प्रतिभूत कर्ज ताळमेळ पत्रकास अधीन आहेत. परंतु, आवश्यक त्या माहिती अभावी त्याची महामंडळाच्या खर्च व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(९) टिप्पणी क्र. २५ (ड) - सुरक्षा ठेव व अनामत रक्कम रुपये ८,८८,८४६/- जी दीर्घकालापासून शिल्लक आहेत व ताळमेळ पत्रकास अधीन आहेत. परंतु, आवश्यक त्या माहिती अभावी त्याची महामंडळाच्या खर्च व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

चालू दायित्वे, तरतूदी व घटनापेक्ष दायित्वे :

(१०) टिप्पणी क्र. २६ (अ) - लाभार्थ्यांचा सहभाग मधील शिल्लक रक्कम रुपये १९१.०२ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ९३.२१ लाख) पुष्टीकरणाच्या अधीन आहे. वर्षाअखेर मंजूर परंतु वाटप न झालेली प्रकरणे व लाभार्थ्यांकडून मिळालेला सहभाग यांच्या ताळमेळा अभावी त्याच्या अचूकतेवर भाष्य करू शकलो नाही.

(११) टिप्पणी क्र.२६ (ब) -संकीर्ण ठेवी रुपये १५३.४७ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १५३.४७ लाख) म्हणजेच ताळेबंद व लेखा पुस्तकातील मागील शिल्लकीतील फरक दर्शवितो. आम्हांस दिलेल्या माहितीनुसार सदर फरक चुकीच्या शिल्लक रकमा लेखा पुस्तकात ओढल्या गेल्यामुळे किंवा लेखा पुस्तकात बदल न करता ताळेबंदात परस्पर बदल केल्यामुळे झाला आहे. परंतु आवश्यक त्या माहिती अभावी आम्ही त्याच्या अचूकतेवर भाष्य करू शकत नाही. परंतु, या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(१२) टिप्पणी क्र.२६ (ड) - कंपनी निबंधकाला, अधिकृत भाग भांडवला वरील वाढीव देय असलेल्या रुपये ३,७५,०००/- इतक्या साधारण फी भरणा रकमेची तरतूद केली. महामंडळाने त्यावर देय असलेल्या व्याज व दंड रकमेची तरतूद केली नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(१३) टिप्पणी क्र.२६ (इ) - महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल सन २०१२-१३ मध्ये रु. २०० कोटीवरून रु.५०० कोटी इतके झाल्यामुळे चालू वर्षी महामंडळाने रु.२६० लाख इतकी तरतूद (रु. २५० लाख कंपनी निबंधकांना फी भरण्यासाठी व रु. १०.०० लाख स्टॅम्प ड्युटी भरण्यासाठी) केली. परंतु महामंडळाने व्याज व त्यावर भरावा लागणारा

दंड याची तरतूद केलेली नाही त्यामुळे चालू वर्षाच्या महामंडळाच्या राखीव निधी व दायित्वाच्या तरतूदींवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(१४) टिप्पणी क्र. २६ (एफ) - फ्रिज बेनिफीट कराची तरतूद रक्कम रुपये १७,८५,२५०/- जी दीर्घकालापासून शिल्लक आहे. महामंडळाने त्यावर देय असलेल्या व्याज व दंड रकमेची तरतूद केली नाही. परंतु, आवश्यक त्या माहिती अभावी त्याची महामंडळाच्या खर्च व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

स्थिर मत्ता :

(१५) टिप्पणी क्र. २७ (अ) - महामंडळाने कंपनी कायदा, १९५६ च्या कलम २०९ (१) (c) नुसार आवश्यक स्थिर मत्ता नोंदवही ठेवलेली नाही. तसेच अस्थिर व चल मत्तेचे भौतिक परीक्षण बऱ्याच कालावधी पासून केलेले नाही. स्थिर मत्ता नोंदवही अभावी घसान्याची व स्थिर मत्तेचे निव्वळ मूल्य याच्या परिगणनेच्या सत्यतेची खात्री करू शकलो नाही.

(१६) टिप्पणी क्र. २७ (ब) - महामंडळाने साकार प्रकल्पासंबंधित भांडवली चालू कामे रु.१,२८,५०,७१४/- इतक्या रकमेचे भांडवलीकरण केले नाही. जेथे लाभार्थीना प्रशिक्षण देण्यात येत होत; परंतु सदर प्रशिक्षण सध्या बंद आहे. महामंडळाकडे साकार प्रकल्पाच्या भांडवलीकरण व सद्य स्थितीची कोणतीही माहिती उपलब्ध नाही. भांडवली चालू कामांचे भांडवलीकरण झाले नाही व त्यावर घसारा आकारलेला नाही. परंतु, या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

लाभार्थ्यांना दिलेली कर्जे :

(१७) टिप्पणी क्र. २९ (अ) - लाभार्थ्यांना एनएसएफडीसी, एनएसकेएफडीसी, एनएचएफडीसी, एनबीसीएफडीसी व एनएमडीएफसी या योजनांतर्गत दिलेल्या कर्जाची शिल्लक रक्कम पुष्टी देण्यास व पुनर्मेळ घालण्यास अधीन आहे. त्याचा महामंडळाच्या खर्च, मत्तेवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(१८) टिप्पणी क्र. २९ (ब) आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आमचे असे मत आहे की, बुडित कर्जे निश्चित करण्यात आलेली नाहीत आणि बुडित व संशयास्पद कर्जांसाठी कोणतीही तरतूद केलेली नाही. तसेच महामंडळाकडे रुपये २,२७,३५,४८,६३५/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,९०,८९,१८,००९/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च व राखीव निधीवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(१९) टिप्पणी क्र. २९ (क) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व लाभार्थ्यांचे खाते यांचा मेळ बसत नाही. काही बाबीमध्ये कर्जदारांकडून मिळालेल्या परतफेडीसंदर्भात मुद्दल व व्याज याची विभागणी उपलब्ध नाही. काही बाबतीत वैयक्तिक खात्यातील व्याज आकारणीत चुका झालेल्या आहेत. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व लाभार्थ्यांच्या कर्जावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(२०) आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे असे निदर्शनास आले की, ठाणे जिल्ह्यातील यंत्रमाग योजनेसाठी कर्जदारांच्या स्वतंत्र खातेवहया ठेवण्यात आलेल्या नाहीत. तसेच महामंडळाच्या निरनिराळ्या अनियमितपणामुळे प्रकल्प पूर्ण होऊ शकला नाही. लाभार्थ्यांना वाटप केलेली कर्जे शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ / विधयो - २ दिनांक २५-०८-२००९, शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ / विधयो - २ दिनांक ०१-०७-२०१० व शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ / विधयो - २ दिनांक ०२-०७-२०१०,

अन्वये दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकित असलेली कर्जे माफ केली आहेत. त्यामुळे कर्जाची पूर्ण रक्कम माफ झाली आहे त्यामुळे महामंडळाने कोणतीही तरतूद केलेली नाही. तरी, महामंडळाने यंत्रमाग पुरवठादाराविरुद्ध उच्च न्यायालयात ३.८१ कोटीचा दावा दाखल केला आहे.

कर्मचा-यांना दिलेली कर्जे व अग्रिमे :

(२१) टिप्पणी क्र. ३० (अ) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व कर्मचारी कर्ज खाते यांचा मेळ बसत नाही. काही बाबीमध्ये कर्जदारांकडून मिळालेल्या परतफेडीसंदर्भात मुद्दल व व्याज याची विभागणी उपलब्ध नाही. महामंडळाकडे रुपये ३,४८,३२,९१४/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३,६५,१४,४०१/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये ८९,८२,६०६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ८९,८२,६०६/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्मचारी कर्जावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(२२) टिप्पणी क्र. ३० (ब) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व कर्मचारी अग्रिमे खाते यांचा मेळ बसत नाही. महामंडळाकडे रुपये १,१३,४७,५१७/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,१३,५५,७९५/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये १,१३,३६,५७६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,१३,५५,७९५/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्मचारी अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(२३) आमच्या असे निदर्शनास आले की, कर्मचारी कल्याण कर्ज प्रकरणात तारणपत्रे घेतली गेली नाहीत त्यामुळे कर्जाच्या अंतिम वापराची खात्री घेतली गेली नाही. तसेच कर्मचारी कल्याण कर्जावरील व्याजाची गणना तसेच तरतूद केली गेली नाही व वसुली मुद्दल व व्याजात विभागली गेली नाही. त्यामुळे कर्मचारी कल्याण कर्जे व महामंडळाचे उत्पन्न न केलेल्या व्याजाच्या प्रमाणात कमी गणले गेले आहे. (रक्कम निर्धारित होऊ शकत नाही). त्यामुळे, महामंडळाने लेखा मानक ९ - उत्पन्नाची गणना यांचे उल्लंघन केले आहे.

(२४) टिप्पणी क्र. ३० (क) - कर्मचारी कल्याण निधीची वैयक्तिक खाती प्रादेशिक कार्यालयात ठेवलेली नाहीत. तसेच कर्मचाऱ्यांचे वेतन निव्वळ वाटप तत्वावर (वेतन वजा कपाती) गणले गेलेले आहे. त्यामुळे कर्मचारी कर्जावरील मुद्दल व व्याज याची माहिती उपलब्ध नाही. त्यामुळे, महामंडळाने लेखा मानक ९ - उत्पन्नाची गणना यांचे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्जावरील येणे व्याजावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(२५) महामंडळाने विविध योजनांतर्गत कर्मचाऱ्यांना कर्जे व अग्रिमे वाटप केली आहेत जेथे वसुलीची शक्यता खूपच कमी आहे. महामंडळाने सदर कर्जे व अग्रिमे वसूल करण्याकरिता वसुली कारवाई सुरू केली आहे परंतु बरीचशी रक्कम अजूनही वसूल झालेली नाही. महामंडळाने चालू वित्तीय वर्षात वसूल न झालेल्या अग्रिमाकरिता १००% तरतूद केली आहे. तरी, आम्ही असे सुचवितो की, अग्रिमे का वसूल झाली नाहीत त्याची कारणे तपासली जावीत व तपासणी केलेली अग्रिमे लेखा पुस्तकातून निलेखित केली जावीत.

(२६) आमच्या लेखापरिक्षणाच्या कालावधीत कर्जाची कागदपत्रे अपूर्ण असल्याचे आम्हाला अनेक प्रसंगी दिसून आले आहे. याशिवाय काही प्रकरणी त्यावर संबंधित जिल्हा व्यवस्थापकाची सही देखील नव्हती. तसेच कर्जाची दस्तऐवज व तारणपत्रे दिली असली तरी कालबाहय झाली आहेत व त्यांचे नुतनीकरण झालेले नाही. तसेच असे आढळून आले आहे की, उपयोजन प्रमाणपत्र प्राप्त केले नाही आणि त्यामुळे दिलेल्या कर्जाचा अंतिम हेतू साध्य झाला की नाही हे निश्चित करता येत नाही.

भांडवली व खर्चा करिता दिलेली अग्रिमे:

(२७) टिप्पणी क्र.३१(अ) महामंडळाकडे रुपये ४६,५५,६६६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४६,५५,६६६/-) इतक्या शिल्लक रकमेच्या भांडवली अग्रिमांतर्गत मिळालेल्या स्थिर मतेचा तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये ४१,७९,०७०/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४१,७९,०७०/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व भांडवली अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(२८) टिप्पणी क्र.३१(ब) महामंडळाकडे रुपये २५,७०,५००/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये २६,५९,२००/-) इतक्या शिल्लक रकमेच्या खर्चा करिता दिलेल्या अग्रिमांतर्गत झालेल्या खर्चाचा तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये २५,५८,९५९/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये २५,३४,१०२/-) इतकी तरतूद केली आहे. व्यवस्थापनाने याबाबतची माहिती तयार करण्याची कार्यवाही सुरु केलेली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व खर्चा करिता दिलेल्या अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

इतर दीर्घकालीन मत्ता :

(२९) टिप्पणी क्र. ३२ (अ) संकीर्ण मत्ता रुपये १०८.९३ लाख (३१ मार्च, २०१३ रोजी रु.१०८.९३ लाख) म्हणजेच ताळेबंद व लेखा पुस्तकातील मागील शिल्लकेतील फरक दर्शवितो. आम्हांस दिलेल्या माहितीनुसार सदर फरक चुकीच्या शिल्लक रकमा लेखा पुस्तकात ओढल्या गेल्यामुळे किंवा लेखा पुस्तकात बदल न करता ताळेबंदात परस्पर बदल केल्यामुळे झाला आहे. परंतु आवश्यक त्या माहिती अभावी आम्ही त्याच्या अचूकतेवर भाष्य करू शकत नाही. परंतु या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(३०) टिप्पणी क्र. ३२ (ब) - लाभार्थ्यांच्या कर्जावरील व्याज येणे रुपये ४५,८६,७८,४९६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३५,४९,९२,३०५/-). महामंडळाकडे येणे व्याज रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. त्यामुळे थकीत रकमेची माहिती काढणे अशक्य आहे. वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व लाभार्थ्यांचे खाते यांचा मेळ बसत नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्जावरील येणे व्याजावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

रोख व बँकेतील शिल्लक :

(३१) टिप्पणी क्र. ३३(अ) - महामंडळाने रूपये ६४.०७ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४३.९० लाख) इतक्या रकमेच्या हस्तांतरणामधील रोख रकमेच्या संपूर्ण तपशीलाची माहिती ठेवलेली नाही. याशिवाय असे दिसून आले आहे की उपरोक्त प्रमाणे हस्तांतरणातील रोख शिल्लक हस्तांतरित केलेल्या रकमेतील फरक आणि कार्यालयांतर्गत हस्तांतरणाच्या बाबतीतील तिच्या तत्सम जमा रकमा यांच्यातील फरक दर्शवितो. आवश्यक तपशीलाच्या अभावी वार्षिक लेखावरील त्याचा परिणाम निश्चित करणे शक्य झाले नाही.

(३२) टिप्पणी क्र. ३३(ब) व ३३(क)- बँक पुनर्मेळ विवरणपत्रे जी मुख्य कार्यालय, जिल्हा कार्यालये व प्रादेशिक कार्यालये येथे बनविलेली आहेत त्यात काही बाबी शिल्लक आहेत आणि ती पुनर्मेळा अभावी पुढे ओढली गेली आहेत. त्याची महामंडळाच्या लेखापुस्तकात कोणतीही तरतूद केलेली नाही. त्यामुळे त्याचा लेखा पुस्तकांच्या खरेपणा व सत्यतेवर होणारा परिणाम निश्चित / परिगणित करता येऊ शकत नाही.

(३३) आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आम्हाला अशी माहिती देण्यात आली आहे की, काही बँक खाती सुप्तावस्थेत आहेत व त्यातील शिल्लक दुसऱ्या खात्यांत

किंवा मुख्य कार्यालयात हस्तांतरित केला आहे. आवश्यक त्या तपशील / दस्तावेज यांच्या अभावी व वर्षातील उत्पन्नावर त्याचा काय परिणाम झाला याची पडताळणी करणे शक्य झाले नाही.

(३४) मुदत ठेवीच्या पावत्या लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध केल्या गेल्या नाहीत तसेच शिल्लक ताळमेळ पत्रक व व्याज पत्रक बँकेकडून मागविण्यात आले नाही. वरील माहिती अभावी मुदत ठेवीच्या अचूकतेबद्दल खात्री बाळगता येत नाही. तसेच, मुदत ठेवी तारण ठेवल्या आहेत किंवा कसे याची पडताळणी करू शकलो नाही.

इतर चालू मत्ता :

(३५) टिप्पणी क्र. ३४(ब) - व्हीजेएनटी व एलएएसडीसी कडील आकाराची वसुली न केल्यासंबंधी. आवश्यक त्या तपशीला अभावी कोणत्याही रकमेची वसुली करण्यात आली होती किंवा कसे आणि त्या नुसार त्या वर्षाच्या उत्पन्नावर त्याचा काय परिणाम झाला याची पडताळणी करणे शक्य झाले नाही.

इतर :

(३६) महामंडळाने आयकर अधिनियम, १९६१ च्या तरतुदीनुसार मुळ स्रोतातून नियमितपणे कर वजावट केली नाही. आयकर अधिनियम, १९६१ च्या कलम १३९ नुसार आयकर विवरणपत्र दाखल केलेले नाही व करासाठी तरतूद केलेली नाही. तथापि आवश्यक दस्तावेज व प्रमाणकांच्या अभावी महामंडळाचे दायित्व निश्चित करता आलेले नाही. तसेच महामंडळाने आयकर कायदा १९६१ च्या कलम ४४ AB अंतर्गत कर लेखापरीक्षण केलेले नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या नफा, राखीव निधी व तरतूदींवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(३७) महामंडळाने रूपये १ लाखापेक्षा अधिक रकमेचा अंतर्भाव असणाऱ्या खर्चाच्या बाबी संबंधात शासनाच्या प्रशासकीय विभागाची पूर्व मान्यता घेण्यासाठी संस्थापन समयलेखन व नियमावली याच्या अनुच्छेद ८६ च्या खंड (२) च्या तरतूदींचे पालन केलेले नाही.

(३८) महामंडळाने कंपनी कायद्याच्या तरतूदींच्या अंतर्गत करावयाच्या कंपनी निबंधकांकडे विविध नमुने दाखल करण्या संदर्भातील तरतूदींचे पालन केले नाही.त्याची लेख्यांत कोणतीही तरतूद केलेली नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या नफा, राखीव निधी व तरतूदींवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(३९) आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आम्हाला अशी माहिती देण्यात आली की, महामंडळाला शासन निर्णय क्र. २००९/प्र.क्र.२७/भाग-II/विधयो-२ दिनांक १ जुलै २०१० अन्वये भाग भांडवल निधी मिळाला. सदर शासन निर्णयाद्वारे शासनास भाग पत्रके जारी करावी असे निर्देश दिले गेले. सदर निधी हा राष्ट्रीयकृत बँका व ग्रामीण बँका यांना त्यांच्या कर्ज माफी रकमे दाखल अदा करावयाचा होता. सदर बँकांना अदा केलेली रक्कम रूपये २९.३४ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रूपये ३९२.०२ लाख) ही चालू वर्षात असाधारण खर्च म्हणून गणला गेला आहे जो आमच्या मते महसूली खर्च आहे कारण सदर कर्ज महामंडळाने वितरित केलेली नाहीत. त्यामुळे तोटा जास्तीचा दिसून येत आहे.

(४०) कर्ज माफी रकमेचा योजना निहाय तपशील उपलब्ध नाही. पुरेशा माहिती अभावी वर्ष अखेरच्या रकमेची अचूकता तपासता आली नाही.

(४१) टिप्पणी क्र. ३६ - महामंडळाकडे चालू व दीर्घ कालीन मत्ते संदर्भात प्रतिभूत व अप्रतिभूत कर्जे रुपये १,७८,०१,७३,८०८/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,८१,३८,३४,७६४/-), लाभार्थ्यांची कर्जे रुपये २,२७,३५,४८,६३५/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,९०,७९,१८,००९/-) व कर्मचा-यांना कर्जे रु. ३,४८,३२,९१४/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३,६५,१४,४०१/-) व लाभार्थ्यांकडून व्याज येणे रुपये ४५,८६,७८,४९६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३५,४९,९२,३०५/-) यांची कंपनी कायदा १९५६ च्या खंड ६ नुसार विभागणीचा तपशील उपलब्ध नाही. त्यामुळे, प्रतिभूत व अप्रतिभूत कर्जे, लाभार्थ्यांची कर्जे, येणे व्याज व कर्मचा-यांची कर्जे ही दीर्घ कालीन देणी व मत्ता म्हणून दर्शविली गेली आहेत.

(४२) महामंडळाने चालू वर्षी लाभधारकांकडून शासनहमी किती प्राप्त होणार व शासनास शासन हमी बाबत किती रक्कम देणे आहे याबाबतची कोणतीही माहिती व्यवस्थित तयार केलेली नाही. सदर माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे शासन हमीची योग्य प्रकारे परिगणना केलेली आहे किंवा कसे याची गणना करू शकलो नाही व त्याचा महामंडळाच्या नफा व तरतूदांवर काय परिणाम याची गणना करू शकलो नाही.

ग. लेखा मानकांच्या तरतूदींच्या आधारे :

(१) बचत खात्यावरील व्याज रोख तत्वावर गणले गेले आहे. तसेच काही प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालयांत बँक पुनर्मेळ पत्रका अभावी सदर व्याज गणले गेले नाही. लाभार्थ्यांच्या कर्जावरील व्याज उपाजित तत्वावर गणले गेले आहे; परंतु सदर व्याज, आरंभीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक कर्जे यांच्या सरासरी रकमेवर गणले गेले आहे. (टिप्पणी क्र. ३२ (क) पहा). आवश्यक त्या माहिती अभावी आम्ही त्याचा उत्पन्नावर काय परिणाम झाला त्याची गणना करू शकलो नाही. सदर बाब ही लेखा मानक ९ - उत्पन्नाची गणना प्रमाणे नाही. या बाबींमुळे, नफा व राखीव निधी वर काय परिणाम झाला त्याची गणना करू शकलो नाही.

(२) लाभधारकांकडून घेण्यांत येणारी शासकीय हमीशुल्क रोख तत्वावर गणण्यांत येते. याबाबतचे आवश्यक असणारी माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे शासकीय हमीशुल्क कोणत्या प्रकारे गणली जाते व त्याचा उत्पन्नावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे आम्हांला शक्य झाले नाही. सदर बाब ही लेखा मानक (AS)-९ उत्पन्नाची गणना याप्रमाणे नाही या बाबींमुळे नफा व राखीव निधीवर काय परिणाम झाला त्याची गणना करू शकलो नाही.

(३) (टिप्पणी क्र.३०(क)) आमच्या असे निदर्शनास आले की, कर्मचारी कल्याण कर्जावरील व्याजाची तरतूद केली गेली नाही तसेच वसुलीची मुद्दल व व्याज अशी विभागणी केलेली नाही. त्यामुळे, कर्मचारी कर्जे कमी गणली गेली आहेत व महामंडळाचा नफा जास्त दिसत आहे. त्यामुळे, लेखा मानक ९ - उत्पन्नाची गणना चे उल्लंघन केले आहे.

(४) (टिप्पणी क्र.८(ब)) कर्मचारी उपदान व रजा रोखीकरण दायित्वाची तरतूद रोख तत्वावर गणली गेलेली आहे. जे लेखा मानक १५ (सुधारित २००५) कंपनी कायदांतील अधिसूचिप्रमाणे कर्मचारी फायदे कंपनीच्या (लेखा मानक) नियम २००६ शी अनुसरून नाही. ज्याप्रमाणे सदर उपदान दायित्व उपाजित तत्वावर गणणे आवश्यक आहे. उपदानाच्या दायित्वाच्या विभागणीतील मूल्यांकनाच्या अभावी आम्ही या वर्षाच्या उत्पन्नावर, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम झाला याची गणना करू शकलो नाही.

(५) समूह प्रकल्प व लाभार्थ्यांना दिलेली कर्जे या बाबतीत मत्तेची गणना लेखा मानक २८ प्रमाणे केलेली नाही. त्याचा उत्पन्नावर व ताळेबंदावर काय परिणाम झाला याची परिगणना करू शकलो नाही.

(६) महामंडळाने, त्यांच्या विरुद्ध दाखल झालेले व महामंडळाने दाखल केलेल्या कायदेशीर प्रकरणांची यादी लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध केली नाही. कायदेशीर प्रकरणांची यादी व प्रलंबित कायदेशीर प्रकरणांच्या सविस्तर माहिती

अभावी आम्ही, महामंडळाच्या तरतुदी व घटनापेक्ष दायित्व जे लेख्यांत निरंक म्हणून दर्शविलेले आहे, त्याच्या सत्यासत्यतेवर भाष्य करू शकत नाही. त्यामुळे, महामंडळाने लेखा मानक २९ - तरतुदी व घटनापेक्ष दायित्व चे उल्लंघन केले आहे.

अभिप्राय :

ह. आमच्या मते आणि आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार उक्त वित्तीय विवरणपत्रे तसेच त्यावरील टिप्पण्या परिच्छेद क्र. ६ आणि ७ ला अधीन राहून :

- (१) ३१ मार्च २०१४ रोजी असलेल्या महामंडळाच्या परिस्थितीच्या ताळेबंदाच्या बाबतीत आणि
- (२) त्या तारखेस संपणाऱ्या वर्षाच्या उत्पन्न व खर्च लेख्याच्या संदर्भात नप्याबाबत
- (३) त्या तारखेस संपणाऱ्या वर्षाच्या रोख चलन विवरणपत्राबाबत

आय. विशेष बाबी

आमच्या अभिप्रायाच्या तरतूदीशिवाय आम्ही खालील बाबींकडे आपले लक्ष वेधू इच्छितो :

(१) टिप्पणी क्र. २२ (अ) - महामंडळास राज्य व केंद्र शासनाकडून प्रत्येकी ५१:४९ या प्रमाणात भाग भांडवल मिळते. तथापि प्रत्येक वर्षानिहाय हे प्रमाण राखले जात नाही. तसेच उल्लेखलेले अंशदान गुणोत्तर महामंडळाच्या संस्थापन समयलेखाच्या भांडवल उपवाक्यात नमूद केलेले नाही.

(२) टिप्पणी क्र. २२ (क) - आर्थिक वर्ष २०१३-२०१४ मध्ये महामंडळाला भाग अदत्त महाराष्ट्र शासनाकडून रु.३८३.३३ लाख(२०१२-१३ रुपये १२,००० लाख) मिळाले. अधिकृत भाग भांडवल दिनांक ३१-०३-२०१४ रोजी रु.५०,००० लाख पैकी महामंडळाचे भरणा केलेले भाग भांडवल व अधिकृत भाग भांडवल रुपये १६,६०६.७९ लाख (२०१२-१३ रुपये १६,६०६.७९ लाख) एवढे झाले. तसेच अदत्त व वाटप न केलेले भाग भांडवल रुपये ४३,१००.८७ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४२,७१७.५४ लाख) इतके होते. परंतु, भाग भरणा रकमेचे वाटप करण्याबाबत कोणतीही स्पष्टता नाही.

(३) टिप्पणी क्र. २५ (क) - रोजगार प्रचालन कार्यक्रमाखाली महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाकडून मिळालेल्या कर्जाच्या मार्गदर्शक तत्वे व अटी आणि शर्तीनुसार, महामंडळास वेगळे बँक खाते ठेवणे जरूरीचे होते जे महामंडळाने केले नाही.

(४) टिप्पणी क्र. २६ (क) - महामंडळाने दिनांक ८ ऑगस्ट १९८८ रोजी महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण मंत्रालयाकडून सफाई कर्मचाऱ्यांच्या प्रशिक्षण व पुनर्वसनासाठी व्यवसाय मार्गदर्शन व प्रशिक्षण शिबिर (साकार प्रकल्प) स्थापन्याकरिता ३० वर्षांच्या भाडेपट्ट्यावर ज्याचा वर्षाचा भाडेपट्टा बाजारमूल्याच्या ८% आहे अशी जमीन संपादित केली. परंतु महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण मंत्रालयास देय असलेल्या भाड्याची तरतूद लेख्यात केलेली नाही.

(५) टिप्पणी क्र. २८ (अ) - महामंडळाने जे ताळेबंदाच्या तारखेस अपूर्ण असलेल्या "समूह प्रकल्प" म्हणून वर्गीकृत केलेल्या काही प्रकल्पांवर खर्च केलेली रक्कम रुपये २६,६३,६३२/- त्यासाठी लाभार्थ्यांकडून केलेली वसुली पुढील वर्षात करण्यात आलेली असल्याने दीर्घ कालीन मत्ता या शीर्षाखाली दर्शविण्यात आली आहे. सदर प्रकल्पामधील मालमत्तेची नोंद ठेवून वेळोवेळी पुढील कालावधीत घेतलेली नाही.

(६) टिप्पणी क्र. २८ (ब) - काही समूह प्रकल्पांच्या बाबतीत गट प्रकल्पांवरील खर्च संचालक मंडळाने प्राधिकृत

केलेला असून जो मंडळाच्या बैठकीमध्ये आवश्यक ठराव संमत करून त्याद्वारे शासकीय पत्र क्र. एस सी ए /१०८८/ ४६६९२/८४ विषयो २ दिनांक १४ मार्च १९८९ च्यानुसार अनुज्ञेय असलेल्या रकमेपेक्षा अधिक आहे. तथापि काही प्रकल्पांवर केलेला प्रत्यक्ष खर्च मंडळाचा निर्णय तसेच शासकीय मंजूरी याद्वारे प्राधिकृत केलेल्या रकमेपेक्षा अधिक आहे.

(७) टिप्पणी क्र. २८ (क) - महामंडळाने ३ सिव्हिल कोर्ट (कनिष्ठ विभाग) चंद्रपूर यांनी दिनांक १७/०९/२०१० रोजी पारित केलेल्या दावा क्र. ३१५/२००१ च्या निर्णयाविरुद्ध अपिल दाखल केले आहे. सदर मुद्दा जिल्हा न्यायालय येथे प्रलंबीत आहे. महामंडळाने सदर बाबतीत कोणतीही माहिती दिलेली नाही.

(८) टिप्पणी क्र. २८ (ड) - महामंडळाने “राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळाकडून (एन एस एफ डी सी)” त्यांनी मंजूर केलेल्या ४ प्रकल्पांसाठी रूपये ४४.६० लाख इतके कर्ज घेतले. सदर समूह प्रकल्पावरील उत्पादन सुरू होईपर्यंतचे एनएसएफडीसी ला देय असलेले व्याज प्रकल्प खर्चात गणले गेलेले नाही.

(९) टिप्पणी क्र. २८ (एफ) - प्रकल्प विक्री संदर्भातील कायदेशीर सोपस्कार अद्याप पूर्ण झालेले नाहीत महामंडळाने सदर बाबतीत कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

(१०) टिप्पणी क्र. ३४ (अ) - शासनाकडून येणे असलेली रूपये २३५.४९ लाख इतकी रक्कम शासन निर्णय क्र. एमपीसी/ १०८५/१०३५६/८४८८/एससीपी १ दिनांक २१ एप्रिल १९८६ नुसार १९७८-१९७९ ते १९८९-१९९० या कालावधीची थकबाकी दर्शविते. महामंडळाने सदरबाबत १००% महाराष्ट्र शासनाकडून येणे असलेल्या प्रशासकीय अनुदानाची शासनाकडे पाठपुरावा करण्याच्या अधीन राहून तरतूद केली आहे. तसेच सन २०१२-१३ या वर्षात महामंडळास महाराष्ट्र शासनाने रूपये ६,५०,०१,०००/- इतक्या रकमेची तरतूद केली, परंतु महामंडळास त्यापैकी रूपये ६,४२,२१,०००/- इतकी रक्कम प्राप्त झाली. उर्वरित रु. ७,८०,०००/- पुढील आर्थिक वर्षात प्राप्त झाले व त्याची नोंद सन २०१३-१४ मध्ये घेण्यांत आली.

(११) कंपनी कायदा १९५६ च्या कलम ३८३-A महामंडळाकडे कंपनी सचिव ठेवलेला नाही त्यामुळे वित्तीय विवरणपत्रावर कंपनी सचिवांच्या स्वाक्ष-या नाहीत.

ज. तसेच आम्हांस महामंडळाच्या अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थेत खालील त्रुटी निदर्शनास आल्या.

१. आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आमचे असे मत आहे की, काही बँक खाती, कर्जदारांची खाती, प्रतिभूत कर्जे, अप्रतिभूत कर्जे, मुख्यालय, जिल्हा कार्यालये व प्रादेशिक कार्यालये यांचा समावेश असणारे आंतर कार्यालय खाते यांच्यातील शिल्लक रकमा काही अग्रिम रकमा व दायित्वे पुष्टीकरण करण्यास व पुनर्मेळ घालण्यास अधीन असतील. याशिवाय मुदतबाहय धनादेश, बँक आकार, बचत खात्यावरील व्याज बँक पुनर्मेळ विवरणपत्रामध्ये दर्शविलेले आहे. काही प्रसंगी त्याचा वर्षअखेरच्या शिल्लक रकमांवर परिणाम झाला आहे. तथापि आवश्यक तपशीलाच्या / दस्तऐवज यांच्या अभावी उत्पन्नावर त्याचा काय परिणाम झाला याची परिगणना करणे आम्हाला शक्य झाले नाही.

२. आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे असे निदर्शनास आले की, महामंडळाच्या जिल्हा कार्यालयांनी वर्षाच्या अखेरीस त्यांची पुस्तके बंद केलेली नाहीत अथवा शिल्लक किंवा चुकीच्या रकमा मुख्यालयाकडे हस्तांतरित केलेल्या नाहीत. मुख्यालयांचे व जिल्हयांचे लेखे संबंधित खाते व हयांमध्ये ओढण्यात येण्यापूर्वी त्यांचा मेळ किंवा पुनर्मेळ घातलेला नाही. तथापि आवश्यक तपशीलाच्या / दस्तऐवज यांच्या अभावी उत्पन्नावर त्याचा काय परिणाम झाला याची परिगणना करणे आम्हाला शक्य झाले नाही.

३. काही लेखा पुस्तके, नोंद व हया, दुय्यम खातेवहया व इतर अभिलेखा जसे बँक पुस्तके, बँक पुनर्मेळ विवरणपत्रे,

कर्जविषयक दस्तावेज, कर्जदारांच्या खातेवहया व इतर लेखे अभिलेखा अपूर्ण होते व ते पडताळणीसाठी आम्हाला उपलब्ध झालेली नाहीत. अशा अभिलेख्यांच्या अभावी जे अभिलेखा माहिती मुख्यालयाकडून जिल्हा प्रादेशिक कार्यालयाकडून उपलब्ध झाली त्यावर आम्हाला विसंबून रहावे लागले आणि त्यानुसार लेख्यांना अंतिम स्वरूप दिले; तथापि जेथे माहिती उपलब्ध नव्हती तेथे आम्हाला तेरीज आकडेवारीवर अवलंबून रहावे लागले. तसेच आमच्या असे निदर्शनास आले की, काही शाखांच्या तेरीज पत्रकांचे आकडे पुस्तक लेख्यांशी जुळत नाहीत.

४. आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आमचे असे मत आहे की, मुख्य कार्यालय, जिल्हा कार्यालये व प्रादेशिक कार्यालये येथे बनविलेली बँक पुनर्मेळ विवरणपत्रे काही अपावाद वगळता चुकीची बनविली आहेत. त्यामुळे त्याचा लेखा पुस्तकांच्या खरेपणा व सत्यतेवर होणारा परिणाम निश्चित / परिगणित करता येऊ शकत नाही.

५. आम्हांस एस सी ए व एन एस एस योजने अंतर्गत असलेल्या प्रशिक्षण योजनेतील अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थेत काही त्रुटी आढळल्या जसे, वयाची चाचपणी, उत्पन्नाचा दाखला, जात प्रमाणपत्र आणि एका लाभार्थ्याला एकाच व्यवसायात प्रशिक्षण देणे इत्यादीची खात्री केली गेली नाही. तसेच महामंडळाने प्रशिक्षण घेतलेल्या लाभार्थ्यांची व्यवस्थित आकडेवारी व माहिती ठेवलेली नाही तसेच सदर प्रशिक्षणाद्वारे लाभार्थ्यांस फायदेशीर रोजगार मिळविणे शक्य झाले किंवा नाही याची माहिती ठेवलेली नाही. तसेच प्रशिक्षणादरम्यान लाभार्थ्यांची उपस्थिती तपासण्या करिता वेळोवेळी निरीक्षण केलेले नाही.

६. आम्हांस रोख शिल्लकेच्या तपासणी संदर्भातील अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थेत काही त्रुटी आढळल्या जसे सर्व प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालयात रोख रकमेची वेळोवेळी तपासणी केलेली नाही. रोख रकमेच्या तपासणी अभावी व लेखापरिक्षणाच्या निवडीत झालेल्या उशिरामुळे रोख शिल्लकेच्या अचूकतेवर भाष्य करू शकत नाही.

७. महामंडळाने मागील वर्षातील सांविधानिक व अंतर्गत लेखापरिक्षण अहवालातील विविध आक्षेपांची पूर्तता केलेली नाही.

८. महामंडळाकडे एनएसएफडीसी, एनएसकेएफडीसी व एनएचएफडीसी योजनेंतर्गत कर्ज प्रकरणे संस्कारित करण्यासाठी मुख्य कार्यालय येथे केंद्रीकृत संस्करण केंद्र आहे. कर्ज प्रकरण मुख्य कार्यालय येथे मंजूर केली जातात व वाटप थेट पुरवठाकाराला केले जाते व त्याची सूचना जिल्हा व्यवस्थापकास दिली जाते. जिल्हा कार्यालयात सदर कर्जाची नोंद कर्ज खात्यास घेणे अपेक्षित असते जेणे करून वसुली नियंत्रित होऊ शकेल. परंतु कर्ज प्रकरण मुख्य कार्यालय येथे मंजूर होणे व त्याची नोंद जिल्हा कार्यालयात कर्ज खात्यास घेणे या मधील अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्था कमकुवत आहे. मुख्य कार्यालयाने वाटप केलेल्या प्रत्येक कर्ज प्रकरणांची नोंद कर्ज खात्यास झाली आहे याची खात्री देता येत नाही.

९. वाहन तारण कर्ज प्रकरणांत वाटप झाल्यानंतर करण्यात येणा-या औपचारिकता जसे वाहन नोंदणीकरण पुस्तक, वाहनाचा विमा, पोच पावती, विक्रेत्याकडून मिळालेले वाहनाचे बिल, व कोरे टिटीओ फॉर्म इत्यादी मागविले जात नाहीत.

१०. आमच्या असे निदर्शनास आले की, लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याजाची गणना करण्यासंदर्भात जिल्हा कार्यालयात एकरूपता नाही. लेख्यांत दाखविलेले व्याज हे वैयक्तिक खात्यात दाखविलेल्या व्याजाशी जुळत नाही.

११. जिल्हा व प्रादेशिक कार्यालयांचे लेखे रोख तत्वावर ठेवले गेले आहेत; तसेच त्यात खर्चाची तरतूद केलेली नाही. त्यामुळे त्याचा उत्पन्न व खर्च लेख्यावर काय परिणाम होतो ते निश्चित करता येत नाही.

१२. आमच्या असे निदर्शनास आले की, महामंडळाच्या मुख्य, प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालयात लेखा विभागात अनुभवी व सक्षम कर्मचारी वर्ग नाही.

इतर

क. महामंडळाने बँकात गुंतविलेल्या मुदत ठेवी संदर्भात अफरातफर झालेली असून त्या बाबत तपास चालू आहे. त्यामुळे, आम्ही या अफरातफरी संदर्भात व त्याचा व्यवहारिक परिणाम या बाबत भाष्य करू शकत नाही.

कायदेशिर आवश्यक इतर बाबींवरील अहवाल

ल. कंपनी अधिनियम कलम २२७ (४ अ) च्या अटीनुसार केंद्र शासनाने काढलेल्या कंपनी (लेखा परिक्षक अहवाल) ऑर्डर २००३ व २००४ अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे व आमच्या मतानुसार आवश्यक त्या लेखापरिक्षणानुसार व आम्हास दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांनुसार, उक्त आदेशांच्या परिच्छेद ४ व ५ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या बाबींवरील विवरणपत्रे जोडण्यांत आलेली आहेत.

म. कंपनी अधिनियम कलम २२७(३) याबाबतच्या आवश्यकतेनुसार आम्ही असा अहवाल देतो की,

(१) आमचे निरीक्षणप्रमाणे वरील परिच्छेद (फ), (ग), (आय), (ज) आणि (क) ला अधीन राहून, आमच्या संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे आमच्या लेखापरिक्षेच्या प्रयोजनार्थ जी आवश्यक होती अशी सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्हाला मिळाली आहेत.

(२) वरील परिच्छेद क्र. (फ),(ग),(आय), (ज) आणि (क) ला अधीन राहून, महामंडळाच्या लेखांच्या आमच्या तपासणीतून जेथवर दिसून आले आहे तेथवर आमच्या मते कायदानुसार आवश्यक असतील अशी यथोचित लेखापुस्तके महामंडळाने ठेवलेली आहेत.

(३) वरील परिच्छेद क्र. (फ),(ग),(आय), (ज) आणि (क) ला अधीन राहून, आमच्या मते या अहवालाशी संबंधित असलेला ताळेबंद आणि उत्पन्न व खर्च लेखा यांचा महामंडळाच्या लेखा पुस्तकांशी मेळ बसतो.

(४) खाली नमूद केलेले अपवाद वगळता, आमच्या मते या अहवालाशी संबंधित असलेला ताळेबंद आणि उत्पन्न व खर्च लेखा कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम २११ च्या पोट कलम (३क) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या लेखांकन मानकानुसार आहेत.

(५) महामंडळ हे कंपनी कायदा, १९५६ च्या कलम ६१७ प्रमाणे शासकीय कंपनी असल्याकारणाने, कायदा, न्याय व कंपनी मंत्रालयाने जारी केलेल्या परिपत्रक क्र.२/५/२००१/सीव्हीव्ही साधारण परिपत्रक क्र. ८/२००२, दिनांक २२ मार्च २००२ अन्वये कलम २७४ (१)(ग) च्या तरतुदींपासून सूट मिळाली आहे.

मे. एस. के. पटोडिया आणि असोसिएट्स

सनदी लेखापालांकरिता,

फर्म र. नं. ११२७२३W

अरूण पोतदार

भागीदार

मे. क्र. १३४५७२

ठिकाण : मुंबई,

दिनांक १५ मार्च २०१६.

लेखापरिक्षकाच्या अहवालास जोडलेले जोडपत्र

(समदिनांकाच्या आमच्या लेखापरिक्षण अहवालाच्या परिच्छेद १ च्या संदर्भात)

(i) (अ) महामंडळाने स्थिर मत्तेसंदर्भात, संख्यात्मक माहिती व ठिकाणा संदर्भात पूर्ण माहिती मिळेल अशी कोणतीही माहिती ठेवलेली नाही.

(ब) आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे चालू वर्षी व्यवस्थापनाने स्थिरमत्तेची प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली नाही. स्थिर मत्ता अभिलेखा व प्रत्यक्ष पडताळणीच्या अभावी कोणत्याही असल्यास त्यातील विसंगतीची निश्चिती व परिगणना करता आलेली नाही.

(क) महामंडळाने स्थावर मालमत्तेच्या कुठल्याही लक्षणीय भागाची विक्री केलेली नाही जेणे करून त्याचे अस्तित्व धोक्यात येईल.

(ii) महामंडळ मागासवर्गीय लाभार्थ्यांसाठी विविध प्रकारच्या कल्याणकारी योजना राप्रविते. त्यामुळे कोणत्याही प्रकारचा माल ठेवत नाही. म्हणून खंड क्र. ४(ii) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(iii) (अ) महामंडळाने कलम ३०१ नोंदवही अंतर्गत नोंद असलेल्या कोणत्याही कंपनी, फर्म किंवा इतर पक्षकारास किंवा कंपनी कायदा १९५६, सारख्याच व्यवस्थापनाच्या आत मोडणाऱ्या कोणत्याही कंपनीस कोणतेही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत स्वरूपाचे कर्ज दिलेले नाही. त्यामुळे, खंड क्र. ४(iii) [(ब), (क) आणि (ड)] च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(इ) महामंडळाने कलम ३०१ नोंदवही अंतर्गत नोंद असलेल्या कोणत्याही कंपनी, फर्म सारख्याच व्यवस्थापनाच्या आत मोडणाऱ्या कोणत्याही कंपनीकडून कोणतेही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत स्वरूपाचे कर्ज घेतलेले नाही. त्यामुळे, खंड क्र. ४(iii) (फ) आणि (ग) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(iv) आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे, आमच्या मते महामंडळाच्या कार्याचा आवाका व स्वरूप लक्षात घेता महामंडळाकडे, स्थिर मत्ता विकत घेण्यासंदर्भात व सेवा प्रदान करण्या संदर्भात पुरेशी अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्था नाही. महामंडळाने, अंतर्गत लेखा परिक्षण व संविधानिक लेखा परिक्षण अहवालात नमूद केलेल्या विविध आक्षेपांची पूर्तता केलेली नाही. त्यामुळे आमच्या मते, व्यवस्थापनाच्या बाबतीत अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थेतील लक्षणीय कमकुवत बाबी दूर करण्यासंदर्भात अपयश दिसून येते.

(v) (अ) कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम ३०१ अन्वये आवश्यक असलेली नोंदवही आमच्या पडताळणी करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. तसेच, आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे, महामंडळाने कोणत्याही संविदा किंवा व्यवस्था ज्यात संचालक गुंतलेले आहेत असा व्यवहार केलेला नाही.

(ब) कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम ३०१ अन्वये तसेच, आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे, महामंडळाने चालू वर्षी ५ लाखांहून अधिक कोणत्याही संविदा किंवा व्यवस्थेचा व्यवहार केलेला नाही.

(vi) महामंडळाने कंपनी कायदा, १९५६ च्या कलम ५८A व ५८ AA च्या कक्षेत मोडतील अशा ठेवी लोकांकडून स्वीकारलेल्या नाहीत.

(vii) महामंडळाकडे चालू वर्षी पुरेशी अंतर्गत लेखा परिक्षण व्यवस्था नाही.

(viii) महामंडळास केंद्र सरकारने कंपनी कायदा कलम २०९ (i)(d) अन्वये कोणत्याही मूल्यांच्या नोंदी अद्ययावत ठेवणे विहित केलेले नाही.

(ix) (अ) महामंडळ सर्व साधारणपणे, सांविधानिक देयके, म्हणजेच भविष्य निर्वाह निधी व कामगार राज्य विमा योजनेची देणी, आयकर, विक्रीकर, संपत्ती कर, सेवाकर, सीमा शुल्क, जकात कर नियमितपणे समुचित प्राधिकरणाकडे भरणे करते. तसेच नोंदणी रजिस्ट्रारकडे भरावयाची फी जी ६ महिन्यांच्या आंत भरावयाची असते ती रु. २,६७,१९,२००/- दिनांक ३१ मार्च २०१४ पर्यंत प्रलंबीत आहे.

(ब) आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे आमच्या मते, आयकर, विक्रीकर, संपत्तीकर, सेवाकर, सीमाशुल्क व जकात कर संविधानिक देणीबाबतीत वर्ष अखेरीस सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी कोणतीही निर्विवाद देणी अदा केलेली नाहीत.

(x) महामंडळांचा ३१ मार्च २०१४ अखेरीस संचित तोटा, नेट वर्थ पेक्षा ५०% अधिक आहे. तसेच महामंडळांस या आर्थिक वर्षात रोख तोटा झालेला नाही; परंतु मागील वर्षात रोख तोटा झालेला नाही.

(xi) आमच्या परिक्षणानुसार महामंडळाकडून प्राप्त माहिती व स्पष्टीकरणाच्या अनुषंगाने महामंडळाने इतर वित्तीय संस्थांकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यास कसुर केली आहे ज्याची आवश्यक त्या माहितीअभावी परिगणना करता येत नाही. तसेच महामंडळाने ताळेबंदाच्या तारखेपर्यंत कोणत्याही बँकेकडून कर्जरोखे घेतलेले किंवा वितरीत केलेले नाही.

(xii) आमच्या मते, महामंडळाने भाग भांडवल, रोखे किंवा इतर मत्ता तारण ठेऊन कोणत्याही प्रकारचे कर्ज घेतलेले नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xii) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xiii) महामंडळ भिशी, निधी, परस्पर लाभ निधी किंवा परस्पर लाभ संस्था नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xiii) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xiv) महामंडळ कोणत्याही भाग, रोखे किंवा गुंतवणूकीत व्यवसाय करत नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xiv) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xv) आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे, महामंडळाने इतर व्यक्तींनी बँका किंवा वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जास हमी दिलेली नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xv) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xvi) आमच्या मते महामंडळाने वित्तीय महामंडळांकडून घेतलेले मुदती कर्जे ज्या कारणांसाठी घेतली त्याच कारणांसाठी वापरली आहेत किंवा कसे, याबाबत एकास एक असे संबंधित मूल्याअभावी भाष्य करता येत नाही.

(xvii) महामंडळाने लेखापरीक्षणाच्या कालावधीत कोणत्याही प्रकारचे अल्पमुदती व दिर्घमुदती कर्ज उभारले नाही. त्यामुळे याबाबतच्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xviii) महामंडळाने, कलम ३०१ अंतर्गत कोणत्याही कंपनीस किंवा व्यक्तीस अधिमन्य भागवाटप केलेले नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xviii) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xix) महामंडळाने, चालू वर्षात रोख्यांचे वाटप केलेले नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xix) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xx) महामंडळाने चालू वर्षात भाग भांडवलाचे जनतेस वाटप करून निधी उभारलेला नाही. त्यामुळे खंड क्र. ४(xx) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

(xxi) आम्ही भारतामध्ये स्विकृत केलेल्या लेखापरिक्षा मानकानुसार लेखापरिक्षण केले आहे. महामंडळाकडून प्राप्त माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे असे स्पष्ट करू इच्छितो की, महामंडळाने केलेल्या अल्पमुदत गुंतवणूकीमध्ये महामंडळासोबत बँकेत झालेल्या गैरव्यवहार प्रकरण ज्यामध्ये तपासणी चालू असून सदर प्रकरण सोडून आम्हांला लेखापरिक्षणाच्या वेळी इतर कोणतीही गैरव्यवहाराची प्रकरणे महामंडळामध्ये दिसून आलेली नाही किंवा त्याची माहिती व्यवस्थापनाकडून देण्यांत आलेली नाही.

मे. एस. के. पटोडिया आणि असोसिएट्स
सनदी लेखापालांकरिता,
फर्म र. नं. ११२७२३W

अरूण पोतदार
भागीदार
मे. क्र. १३४५७२

ठिकाण : मुंबई,
दिनांक १५ मार्च २०१६.

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.
३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा ताळेबंद

(रक्कम रुपयांमध्ये)

	तपशील	नोंद क्रमांक	३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा	३१ मार्च २०१३ पर्यंतचा
अ	समभाग आणि उत्तरदायित्वे			
	१ भागधारकांचा निधी			
	(अ) भाग भांडवल	२	१,६६,०६,७८,९००	१,६६,०६,७८,९००
	(ब) राखीव व शिल्लक रक्कमा	३	२१,७१,४३,०११	(३१,२२,३१,२५१)
	२ भाग भरणा रकमेचे प्रलंबित वाटप	४	४,३१,००,८७,०००	४,२७,१७,५४,०००
	३ चालू/सद्यःस्थितीत नसलेली उत्तरदायित्वे			
	(अ) दिर्घकालीन कर्जे	५	१,७८,०१,७३,८०८	१,८१,३८,३४,७६४
	(ब) स्थिर मत्तेकरिता स्थगित अनुदान	६	३२,००९	५३,३४८
	४ चालू दायित्वे			
	(अ) इतर चालू दायित्वे	७	२,९३,०६,७४७	२,०५,४९,०२५
(ब) अल्पकालीन तरतुदी	८	५,१६,१५,२४४	४,८०,०४,०८३	
	एकूण	—	८,०४,९०,३६,७१९	७,५०,२६,४२,८६९
ब	मत्ता			
	१ चालू/सद्यःस्थितीत नसलेली मालमत्ता			
	(अ) स्थिर मालमत्ता			
	(i) मूर्त मालमत्ता	९	१,६४,४८,९३०	१,५८,९९,१७८
	(ii) मूर्त नसलेली मालमत्ता	१०	१४,७३,०४०	—
	(iii) भांडवली चालू कामे	११	१,२८,५०,७१४	१,५३,०५,७८०
	(iv) गट प्रकल्पावरील खर्च	—	२६,६३,६३२	२६,६३,६३२
	(ब) चालू स्थितीत न केलेली गुंतवणूक	१२	२५१	२५१
	(क) दिर्घकालीन कर्जे व अग्रिमे	१३	२,३०,०८,०८,२६८	१,९३,६८,५०,०३९
	(ड) इतर चालू नसलेली दायित्वे	१४	४६,९५,७१,८२८	३८,५८,८५,६३७
२ चालू दायित्वे				
(अ) रोख व बँकेची शिल्लक	१५	५,०४,०४,३५,७१२	५,०४,५१,९५,७८४	
(ब) अल्पकालीन कर्जे व अग्रिमे	१६	५२,३०८	१,५६,५८८	
(क) इतर चालू दायित्वे	१७	२०,४७,३२,०३६	१०,०६,८५,९८०	
	एकूण	—	८,०४,९०,३६,७१९	७,५०,२६,४२,८६९
सोबत जोडलेल्या लेखांवरील महत्त्वपूर्ण टिप्पण्या पहाव्यात.				
<p>वरील ताळेबंद हा आमच्या अहवालातील सुचित केलेल्या तारखेप्रमाणे आहे.</p> <p>एस. के. पटोडीया अॅन्ड असोसिएट्सच्यावतीने संचालक मंडळाकरिता आणि त्यांच्या वतीने</p> <p>चार्टर्ड अकाउंटंट्स</p> <p>संस्था नोंदणी क्रमांक ११२७२३W</p> <p>अरूण पोदार उज्ज्वल उके आर. ए. बेद</p> <p>भागीदार अध्यक्ष व्यवस्थापकीय संचालक</p> <p>सदस्य क्रमांक: १३४५७२</p> <p>ठिकाण : मुंबई ठिकाण : मुंबई ठिकाण : मुंबई</p> <p>दिनांक : १५-०३-२०१६ दिनांक : १५-०३-२०१६ दिनांक : १५-०३-२०१६</p>				

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.
३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या खर्चाचे विवरणपत्र

(रक्कम रुपयामध्ये)

	तपशील	नोंद क्रमांक	३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा	३१ मार्च २०१३ पर्यंतचा
१	महसूल कार्यालयातून मिळालेला महसूल इतर उत्पन्न	१६ १७	१२,३६,६३,३७७ ५६,८३,०३,३१३	१०,७८,०६,२५८ ३२,३६,१९,३३२
	एकूण महसूल	—	६९,१९,६६,६९०	४३,१४,२५,५९०
२	खर्च कर्मचारी हितासाठीचा खर्च वित्त खर्च घसारा आणि ऋणमुक्ती खर्च इतर खर्च	१८ १९ — २०	१२,४०,३३,६११ ४,२५,१६,११२ ३०,१३,६५९ २,९६,६८,००८	११,३८,१६,८१३ ५,३७,२६,५०६ २१,५६,२२२ ४,९९,१०,१५४
	एकूण खर्च	—	१९,९२,३१,३९०	२१,९६,०९,६९५
३	विशेष बाबींच्या पूर्वीचा नफा आणि कर (१-२)		४९,२७,३५,३००	२१,१८,१५,८९५
४	विशेष बाबी	२१	२९,३४,२९१	३,९२,०२,३१५
५	करापूर्वीचे निव्वळ उत्पन्न (३-४)	—	४८,९८,०१,००९	१७,२६,१३,५८०
६	कर खर्च चालू वर्षाचा कर खर्च स्थगित कर		— —	— —
७	वर्षाचा नफा (५-६)		४८,९८,०१,००९	१७,२६,१३,५८०

(रक्कम रुपयामध्ये)

	तपशील	नोंद क्रमांक	३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा	३१ मार्च २०१३ पर्यंतचा
८.i	प्रति रुपये १००/- चे सममूल्य भाग (अ) मुलभूत आणि विरल (diluted)		२९.४९	१०.३९
८.ii	प्रति रुपये १०० चे सममूल्य भाग (विशेष बाबीव्यतिरिक्त) (अ) मुलभूत आणि विरल (diluted)		२९.६७	१२.७५

वरील जमाखर्चाचे विवरणपत्र आमच्या अहवालातील सुचित केलेल्या तारखेप्रमाणे आहे.

एस. क्र. पटोडिया अॅण्ड असोसिएट्स च्यावतीने
चार्टर्ड अकाउंटंट्स
संस्था नोंदणी क्रमांक ११२७२३ W

संचालक मंडळा करिता व त्यांच्या वतीने

अरूण पोद्दार
भागीदार
सदस्य क्रमांक : १३४५७२

उज्ज्वल उके
अध्यक्ष

आर. ए. बेद
व्यवस्थापकीय संचालक

ठिकाण : मुंबई
दिनांक : १५-०३-२०१६

ठिकाण : मुंबई
दिनांक : १५-०३-२०१६

ठिकाण : मुंबई
दिनांक : १५-०३-२०१६

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.

३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाचे रोख चलन विवरणपत्र

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा	३१ मार्च २०१३ पर्यंतचा
अ. कार्यरत बाबींमधून रोख चलन		
उत्पन्न व खर्च लेखाप्रमाणे कराचे तडजोडीपूर्वीचे उत्पन्न	४९,२७,३५,३००	२१,१८,१५,८९५
समायोजन :		
घसारा	३०,१३,६५९	२१,५६,२२२
वित्त खर्च	४,२५,१६,११२	५,३७,२६,५०६
गुंतवणुकीवरील व्याज	(५७,३०,०६,२४८)	(३५,७२,२२,९१५)
एनएसकेएफडीसीकडून मिळालेले अनुदान	(२१,३३९)	(३५,५६६)
कार्यशिल मालमत्तेमधील बदलापूर्वीचा निव्वळ नफा/ (तोटा)	(५२७,४९७,८१६)	(३०,१३,७५,७५३)
खेळत्या भांडवलातील बदल	(३,४७,६२,५१६)	(८,९५,५९,८५८)
पूर्वकालीन तडजोडीपूर्वीचे रोख चलन (वाढ)/घट		
अल्पमुदतीची कर्जे आणि अग्रिम	१,०४,२८०	(७७,३९१)
दिर्घकालीन कर्जे आणि अग्रिम	(३६,३९,५८,२२९)	(२४,२२,१३,५६६)
इतर चालू मालमत्ता	(१०,४०,४६,०५६)	(५,४९,१४,५३६)
इतर सद्यस्थितीत नसलेली मालमत्ता	(८३,६८६,१९१)	(१०,४०,८४,३३३)
कार्यशिल उत्तरदायित्वामधील बदलापूर्वीचा निव्वळ नफा/(तोटा)		
इतर चालू दियित्वे	८,७५७,७२२	६,७०१,२६०
स्थिर मालमत्तेमुळे मिळालेले अनुदान	(२१,३३९)	(३५,५६६)
अनामत रकमा	(५५,०००)	-
अल्पकालीन तरतुदी	३६,११,१६१	२१,५२९,७१३
	(५३,९२,९३,६५२)	(३७३,०९४,४१९)
	(५७,४०,५६,१६८)	(४६,२६,५४,२७७)
	(२९,३४,२९१)	(३,९२,०२,३१५)
विशेष बाबींचे रोख चलन	(५७,६९,९०,४५९)	(५०,१८,५६,५९२)
कार्यालयातून प्राप्त झालेली रोख चलन	-	-
निव्वळ आयकर (भरणा) / परतावा	-	-
गुंतवणुकीबाबींमधून निव्वळ रोख चलन (वापरातील)	(५७,६९,९०,४५९)	(५०,१८,५६,५९२)
ब. गुंतवणुकी बाबींमधून रोख चलन		
स्थिर मालमत्ता खरेदी मुल्य	(२५,८१,३८५)	(४७,१३,९४८)
गुंतवणुकीवरील व्याज	४६,८०,०६,४३०	२६,६१,९६,३१३
	४६,५४,२५,०४५	२६,१४,८२,३६५
निव्वळ गुंतवणुकी बाबींमधून रोख चलन (ब)	४६,५४,२५,०४५	२६,१४,८२,३६५
क. वित्तीय बाबींमधून रोख चलन		
प्राप्त भाग भांडवल	३,८३,३३,०००	१२,००,००,०००
विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य निधी प्राप्त	१०३,९८४,०००	१४,५५,००,०००
२० कलमी कार्यक्रमांतर्गत विशेष केंद्रिय निधी वाटप	(९२,९३६,००६)	(१३,६४,००,७८५)
एसआरएमएस योजनेंतर्गत वाटप	-	(५,८३,३६०)
एनएसकेएफडीसी प्रशिक्षण योजनेंतर्गत निधी प्राप्त	४६,५७,५००	३१,२०,०००
एनएसकेएफडीसी सर्वेक्षण करण्यासाठी प्राप्त निधी	१३,०७६,०००	-
एनएसकेएफडीसी प्रशिक्षण योजनेंतर्गत निधी वाटप	(४६,५७,५००)	(३,१२०,०००)
एनएसकेएफडीसी योजनेंतर्गत प्राप्त कर्ज	१,०८,०००	३,७२५,७००
एनएसकेएफडीसी योजनेंतर्गत परत केलेली कर्जे	(२४,१७,०६,२६५)	(१७,५३२,४३८)
एनएसकेएफडीसी योजनेंतर्गत प्राप्त कर्जे	५१,२१,५३,७९६	४१,५८,७७,८६५
एनएसकेएफडीसी योजनेंतर्गत परत केलेली कर्जे	(३४,५४,२६,१६३)	(८५,३०,६४५)
एनएसकेएफडीसी योजनेंतर्गत परत केलेली कर्जे	(४२,०००)	-
चालू वर्षी एसआरएमएस योजनेंतर्गत प्राप्त निधी (परत)	१,७००	(१,५०,००,०००)

महत्वाची लेखाविषयक धोरणे व लेख्यांवरील टिप्पण्या

टिप्पणी १ : महत्वाची लेखाविषयक धोरणे

१. वित्तीय लेखे बनविण्यासंदर्भातील मूलतत्त्वे

सदर वित्तीय लेखे भारत देशात सर्वसाधारणपणे अवलंबित केलेली लेखाविषयक धोरणांनुसार (भारतीय GAAP) बनविली गेली आहेत जेणे करून ती कंपनी कायदा १९५६ संदर्भात, कंपनी नियम २००६ (सुधारित) अंतर्गत जारी केलेल्या लेखाविषयक मानकांस अनुसरून असतील.

सदर वित्तीय लेखे तर संदर्भ नसता, पूर्ववृत्त परिव्यय संकेतानुसार उपाजित तत्त्वावर तसेच “द इंडिस्ट्रिय ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडिया” ने जारी केलेल्या लेखाविषयक मानकानुसार व कंपनी कायदा, १९५६ च्या तरतुदीनुसार बनविण्यात आले आहेत. लेखाविषयक धोरणे सुसंगत पणे वापरली आहेत अपवाद वगळता जेथे नव्याने जारी केलेले लेखा मानक प्रथम वापरले आहे किंवा जुन्या लेखा मानकानुसार लेखा धोरणात बदल आवश्यक आहे.

२. प्राक्कलनाचा वापर

वित्तीय लेखे लेखा मानकानुसार बनविताना व्यवस्थापकांना काही अंदाज व गृहितके धरावी लागतात, जी मालमत्ता व दायित्वांच्या अहवालात्मक अंकांवर तसेच घटनापेक्ष दायित्वाच्या प्रकटनावर आणि उत्पन्न व खर्च यांच्या अहवालात्मक अंकांवर परिणाम करतात. खरे परिणाम त्या अंदाजाव्यतिरिक्त वेगळे निघू शकतात.

३. प्राप्ती मान्यता

a) मुदत ठेवींवरील व्याज उपाजित तत्त्वावर गणले गेले आहे. एन एस एस ठेवींवरील व्याज, एस आर एम एस निधीत जमा केले जाते.

b) लाभार्थीना दिलेल्या कर्जांवरील उपाजित व्याज सरासरी शिल्लक कर्ज रकमेवर गणले गेले आहे.

c) बचत खात्यांवरील व्याज बँकेने जसे जमा केले तसे गणले गेले आहे.

d) विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्यांवरील सेवा आकार हा शासन पत्र क्र. ११०१४ / २१ / ९७ -एससीडी - II, दिनांक ६ ऑक्टोबर १९९८ नुसार सन १९९८-९९ या वर्षात मिळालेल्या “विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य” निधी च्या ३% इतका गणला गेला आहे.

e) अर्ज व संस्करण फी व इतर संकीर्ण जमा या जमा तत्त्वावर गणल्या गेल्या आहेत.

f) महामंडळ ज्या लाभार्थीना एनएसएफडीसी, एनएसकेएफडीसी या योजनांतर्गत कर्जे मंजूर झाली आहेत; अशा लाभार्थ्यांकडून कर्ज रकमेच्या अनुक्रमे ०.२०% व ०.५०% पाच वर्षाकरिता इतके शासकीय हमी शुल्क वसूल करते. सदर रक्कम महाराष्ट्र शासनाला पाच वर्षात देय आहे.

सदर शासकीय हमी शुल्क कार्यकारी उत्पन्नाचा भाग म्हणून गणले गेले आहे.

राज्य शासनाला देय असलेले शासकीय हमी शुल्क उपाजित तत्त्वावर गणले गेले आहे.

g) महामंडळाचे पूर्वकालीन उत्पन्न किंवा खर्चाकरिता कोणतेही धोरण नाही. पूर्वकालीन उत्पन्न किंवा खर्च हा ज्या वर्षात झाला त्या वर्षात गणला गेला आहे.

h) महामंडळ स्टेशनरीची मालमत्ता नोंद ठेवत नाही. स्टेशनरी ज्या वर्षात विकत घेतली त्या वर्षात खर्च म्हणून गणली जाते.

i) विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य, एनएसएलआरएस व एसआरएमएसचा निधी हा अनुदान स्वरूपात आहे. जोवर सदर निधी उपलब्ध होत नाही तोवर सदर निधी वापरण्यासंदर्भातील तरतुदी पालन करणे शक्य नसते. त्यामुळे सदर निधी रोख तत्वावर गणला गेला आहे.

j) एनएसकेएफडीसी कडून संगणक नेटवर्किंग करिता मिळालेला निधी अनुदान स्वरूपात आहे. सदर निधी स्थगित अनुदान म्हणून स्थिर मत्तेच्या उपयोगित कालावधी करिता गणला गेला आहे.

४. स्थिर मत्ता व घसारा

a) स्थिरमत्ता ही संपादन खर्च वजा संचित घसारा या मूल्यावर गणली गेली आहे. मूल्यात मत्ता वाहतूक खर्च, उभारणी खर्च, कर व सारा तसेच मत्ता वापरण्यायोग्य होईपर्यंत इतर आनुषांगिक खर्च गणले गेले आहेत.

b) स्थिरमत्तेवरील घसारा हा कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या अनुसूची १४ मध्ये विहित केलेल्या दराने दर्शनी किंमत कमी करण्याच्या पद्धतीवरून काढलेला आहे.

c) अदृश्य स्थिर मत्तेचे घसारा मूल्य त्या मत्तेच्या दर्शनी किंमत कमी करण्याच्या पद्धतीने सदर मत्तेच्या उपयोगिता कालावधी सहा वर्षे निश्चित केले आहे त्याआधारे गणले गेले आहे. संगणक प्रणालीचे उपयोगिता कालावधी सदर मत्तेचा वापर केल्यास भविष्यांत अंदाजे किती कालावधीकरिता आर्थिक फायदा होईल त्याअनुषंगाने गणला गेला आहे.

d) विक्री केलेल्या किंवा काढून टाकलेल्या स्थिर मत्तेचे मूल्य व संचित घसारा हा स्थिरमत्तेच्या किंमतीतून कमी केले आहे व परिणामी नफा अथवा तोटा हा उत्पन्न व खर्च लेख्यात गणला गेला आहे.

५. स्थिर मत्तेची हानी

ताळेबंदाच्या तारखेस, कंपनी स्थिर मत्तेच्या हिशेबी मूल्याचे मुल्यांकनाचा आढावा घेते जेणेकरून स्थिर मत्तेस काही हानी पोहचली आहे किंवा नाही याची परिगणना करणे शक्य होईल. हानी तोटा जर काही असल्यास तो वसुली मूल्य हिशेबी मूल्याच्या ज्या प्रमाणात जास्त असेल त्या प्रमाणात गणला जातो. वसुली जन्य मूल्य म्हणजेच विक्री मूल्य किंवा हिशेबी मूल्य या पेकी मोठे मूल्य होय. हिशेबी मूल्य म्हणजेच स्थिर मत्तेच्या उपयोगी कालावधीतील तिच्या सततच्या वापरातून व त्याच्या विक्रीतून होणाऱ्या अंदाजे रोख चलनाचे सध्याचे मूल्य होय.

६. गुंतवणुका

ज्या गुंतवणुका सहजपणे विक्री करू शकतो अशा व ज्या एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधी करिता गुंतविण्याचे उद्देश नसतो अशा गुंतवणुका, चालू गुंतवणुका म्हणून वर्ग केल्या जातात. इतर गुंतवणुका ह्या दीर्घकालीन गुंतवणुका म्हणून वर्ग केल्या जातात. चालू गुंतवणुका या खरेदी मूल्य किंवा बाजारमूल्य या पेकी कमी मूल्यावर गणल्या जातात. दीर्घकालीन गुंतवणुका ह्या खरेदी मूल्यावर गणल्या जातात. गुंतवणुकीच्या मूल्यातील घसरणीची तरतूद जर ती अल्पकालीन नसेल तर केली जाते.

७. शासन अनुदान

a) व्यवस्थापकीय अनुदान

महामंडळाला दैनंदिन प्रशासकीय खर्च भागविण्याकरिता महाराष्ट्र शासनाकडून व्यवस्थापकीय अनुदानाच्या स्वरूपात अनुदान मिळते. सदर अनुदान हे महसुली स्वरूपात असल्याने ते लेखा मानक १२ “शासकीय अनुदानाचे लेखांकन” नुसार “इतर जमा” या शीर्षाखाली उत्पन्न व खर्च लेख्यात गणला गेला आहे.

b) विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य - एस सी ए

महामंडळाला अनुसूचित जाती व नवबौद्धांच्या उद्दारासाठी अनुदान स्वरूपात “विशेष केंद्रिय अर्थसहाय्य” मिळते. सदर अनुदान हे भांडवली स्वरूपात आहे आणि वाटप न केलेले अनुदान परत देण्यासंदर्भात महामंडळाला कोणतेही दायित्व लागत नाही. परंतु वाटप न केलेले अनुदान शासन पुढील वर्षाचे अनुदान देताना लक्षात घेते.

अनुदानाचे स्वरूप लक्षात घेता सदर अनुदान हे लेखा मानक १२ “शासकीय अनुदानाचे लेखांकन” नुसार “राखीव निधी व शिल्लक रकमा” या शीर्षाखाली “भागधारक निधी” चा भाग म्हणून गणले गेले आहे.

c) राष्ट्रीय सफाई कामगारांचे उन्नतीकरण व पुनर्वसन योजना - एन एस एस

महामंडळाला सफाई कामगारांच्या उद्दारासाठी अनुदान स्वरूपात “एन एस एस अर्थसहाय्य” मिळते. सदर अनुदान हे भांडवली स्वरूपात आहे आणि वाटप न केलेले अनुदान परत देण्यासंदर्भात महामंडळाला कोणतेही दायित्व लागत नाही.

अनुदानाचे स्वरूप लक्षात घेता सदर अनुदान हे लेखा मानक १२ “शासकीय अनुदानाचे लेखांकन” नुसार “राखीव निधी व शिल्लक रकमा” या शीर्षाखाली “भागधारक निधी” चा भाग म्हणून गणले गेले आहे.

d) मानवी मैला सफाई कामगारांचे उन्नतीकरण व पुनर्वसन योजना - एस आर एम एस

महामंडळाला सफाई कामगारांच्या उद्दारासाठी अनुदान स्वरूपात “एस आर एम एस अर्थसहाय्य” मिळते. सदर अनुदान हे भांडवली स्वरूपात आहे आणि वाटप न केलेले अनुदान परत देण्यासंदर्भात महामंडळाला कोणतेही दायित्व लागत नाही.

अनुदानाचे स्वरूप लक्षात घेता सदर अनुदान हे लेखा मानक १२ “शासकीय अनुदानाचे लेखांकन” नुसार “राखीव निधी व शिल्लक रकमा” या शीर्षाखाली “भागधारक निधी” चा भाग म्हणून गणले गेले आहे.

e) स्थिर मत्तेकरिता मिळालेले अनुदान

एनएसकेएफडीसी कडून संगणक नेटवर्किंग करिता मिळालेला निधी अनुदान स्वरूपात आहे. सदर निधी स्थगित अनुदान म्हणून स्थिर मत्तेच्या उपयोगित कालावधी करिता गणला गेला आहे. अनुदानाचे स्वरूप लक्षात घेता सदर अनुदान हे लेखा मानक १२ “शासकीय अनुदानाचे लेखांकन” नुसार “राखीव निधी व शिल्लक रकमा” या शीर्षाखाली “भागधारक निधी” चा भाग म्हणून गणले गेले आहे.

८. कर्मचाऱ्यांचे फायदे

अंशदायी भविष्य निर्वाह निधी :

कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधीत अंशदान महामंडळ संबंधीत कार्यालयाकडे भरणा करते, जेथे महामंडळाचे कोणतेही भविष्यातील दायित्व नाही. सदर फायदे नियमित अंशदान म्हणून विभागलेले आहेत कारण महामंडळ मासिक अंशदान वगळता भविष्यातील कोणतेही दायित्व स्वीकारत नाही.

उपदान व रजा रोखीकरण :

उपदान व रजा रोखीकरणाबाबतीतील दायित्व रोख तत्त्वावर गणले गेले आहे. जे लेखामानक - १५ (सुधारित २००५) - कर्मचाऱ्यांचे फायदे जे कंपनी (लेखामानक) नियम २००६ शी अनुसरून नाही. ज्याप्रमाणे सदर उपदान दायित्व उपाजित तत्त्वावर गणणे आवश्यक आहे.

९. उत्पन्नावरील कर

आयकर कायदा, १९६१ च्या कलम १० (२६ब) खालील सूट लक्षात घेता आयकरासंबंधी कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

१०. भाडेपट्टा

आर्थिक भाडेपट्टा

भाडेपट्टा जो मालकी बाबतच्या सर्व जोखमी व फायदे हस्तांतरित करतो, तो भाडेपट्टा आर्थिक भाडेपट्टा म्हणून वर्ग केला जातो. भाडेपट्ट्याचे भाडे हे मत्तेचे रास्त मूल्य व भाडेपट्ट्याच्या मुदतीच्या कमीत कमी भाडे खर्च या मधील कमी मूल्यावर भांडवली खर्चात वर्ग केला जातो. भाडे खर्च याचे वित्तीय भरणा व भाडेपट्ट्याच्या दायित्वाचे घट यामध्ये अंतर्भूत व्याज दरावर विभागला जातो.

कार्यशील भाडेपट्टा

भाडेपट्टा जेथे भाडेपट्ट्याचा मालक, मालकी बाबतच्या सर्व जोखमी व फायदे स्वतःकडे ठेवतो, असा भाडेपट्टा कार्यशील भाडेपट्टा म्हणून वर्ग केला जातो. भाडेपट्ट्याचे भाडे हे उत्पन्न व खर्च लेख्यांत खर्च म्हणून भाडेपट्ट्याच्या कालावधीत वर्ग केले जाते.

११. संकीर्ण खर्च

संकीर्ण खर्च म्हणजेच भाग भांडवलात वाढ करण्यासाठी केलेला खर्च ज्या वर्षात झाला त्या वर्षातच निर्लेखित केला जातो.

१२. प्रति भाग मिळकत

प्रति भाग मिळकत गणण्याकरिता, कंपनी करोत्तर नफा ग्राह्य धरते, ज्यात असाधारण बाबी गणल्या जातात. मूलभूत प्रति भाग मिळकत गणण्याकरिता, भागांची संख्या म्हणजेच त्या कालावधीत शिल्लक असलेल्या भागांची सरासरी संख्या होय.

सोम्य प्रति भाग मिळकत गणण्याकरिता, भागांची संख्या म्हणजेच मूलभूत प्रति भाग मिळकत गणण्याकरिता गणलेल्या भागांची सरासरी संख्या तसेच भागांत बदल होण्याजोगे सोम्य भागांची सरासरी संख्या होय.

सानुग्रह भाग वाटप किंवा भाग विभागणी करतेवेळी वर्षाअखेरीचे भाग, कोणत्याही साधनात वाढ नसतानादेखील वाढविले जातात. सदर घटना घडणे अगोदरचे शिल्लक भाग सदर घटना मागिल वर्षात झाली असे मानून जे त्या पटीत भाग शिल्लक राहतील त्यांत समायोजित केले जातात.

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

नोंद २ : भाग भांडवल

तपशील	३१ मार्च, २०१४ पर्यंत		३१ मार्च, २०१३ पर्यंत	
	शेअरची संख्या	(रक्कम रुपयांमध्ये)	शेअरची संख्या	(रक्कम रुपयांमध्ये)
अधिकृत				
समभाग शेअर प्रत्येकी रुपये १००/-	५,००,००,०००	५,००,००,००,०००	५,००,००,०००	५,००,००,००,०००
पूर्ण मोबदला दिलेले आणि सदस्यांना वितरीत करण्यात आलेले				
समभाग शेअर प्रत्येकी रुपये १००/-	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००
एकूण बेरीज	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००
(अ) समभाग शेअर संलग्न अटी/अधिकार :				
संस्थेकडे समभागाचा एक वर्ग असून शेअरचे सममूल्य रुपये १०० प्रति शेअर आहे. दिवाळखोरी झाल्यास प्रत्येक समभाग धारकास प्रति शेअर एक मत देण्यास पात्र असतील. समभाग धारक त्यांच्या शेअर धारणेच्या प्रमाणात संस्थेच्या उर्वरित स्थिर मालमत्ता मिळण्यास पात्र असतील.				
(ब) अर्थ अहवाल कालावधीच्या अखेरीस शेअर संख्या आणि थकबाकी :				
तपशील	३१ मार्च, २०१४ पर्यंत		३१ मार्च, २०१३ पर्यंत	
	शेअरची संख्या	(रक्कम रुपये)	शेअरची संख्या	(रक्कम रुपये)
वर्षाच्या सुरुवातीला	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००
अधिक : वर्षभरात दिलेले	-	-	-	-
अखेरीस शिल्लक	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८,९००
(क) ५% पेक्षा अधिक भाग भांडवल असलेल्या भागधारकांच्या शेअर्सचा तपशील :				
भागधारकाचे नाव	३१ मार्च, २०१४ पर्यंत		३१ मार्च, २०१३ पर्यंत	
	असलेल्या शेअरची संख्या	शेअरच्या त्या वर्गातील धारण शेअरची टक्केवारी	असलेल्या शेअरची संख्या	शेअरच्या त्या वर्गातील धारण शेअरची टक्केवारी
महाराष्ट्र सरकार	१४,९९,९९९	९.०३%	१४,९९,९९९	९.०३%
भारत सरकार	१,५१,०६,७८९	९०.९७%	१,५१,०६,७८९	९०.९७%

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

नोंद ३ : साठा आणि अतिरिक्त

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील		३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
(अ) इतर साठा			
(अ) विशेष केंद्रीय सहाय्यक निधी एससीए			
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	१	५,०३,५५,६५०	४,१२,५६,४३५
अधिक वर्षभरात मिळालेला एससीए निधी	२	१०,७२,००,०००	१५,००,००,०००
दुय्यम बेरीज (१+२)	३	१५,७५,५५,६५०	१९,१२,५६,४३५
वजा : २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत एससीए वाटप	४	९,२९,३६,००६	१३,६४,००,७८५
वजा : एससीए पावत्यावरील ३% सेवा शुल्क	५	३२,१६,०००	४,५००,०००
दुय्यम बेरीज (४+५)	६	९६,१५२,००६	१४०,९००,७८५
वर्षाअखेरची शिल्लक	(३-६)	६९,४०३,६४४	५०,३५५,६५०
(ब) मैला वाहून नेणाऱ्याकरीता राष्ट्रीय योजना-एनएसएस			
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	१	२०,७१,९८,४७१	१९,७१,४३,६५३
अधिक : एनएसएस मुदत ठेवीवरील आणि बचत खात्यांचे व्याज	२	१,३३,०८,७४४	१,००,५४,८१८
दुय्यम बेरीज (१+२)	३	२२,०५,०७,२१५	२०,७१,९८,४७१
वजा : एनएसएस अंतर्गत केलेले वाटप	४	-	-
दुय्यम बेरीज (५)	५	-	-
वर्षाअखेरची शिल्लक	(३-५)	२२,०५,०७,२१५	२०,७१,९८,४७१
(क) मैला वाहून नेणाऱ्याकरीता पुनर्वसन योजना-एसआरएमएस			
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	१	१,०६,३८,२५९	२,३९,९६,७८१
अधिक / वजा : वर्षभरात प्राप्त झालेला/परत केलेला एसआरएमएस निधी	२	१,७००	(१,५०,००,०००)
अधिक : एसआरएमएसच्या मुदत ठेवी आणि बचत खात्याचे व्याज	३	२१,३८,८१५	२२,२४,८३८
दुय्यम बेरीज (१+२+३)	४	१,२७,७८,७७४	१,१२,२१,६१९
वजा : एसआरएमएस अंतर्गत केलेले वाटप	५	-	५,८३,३६०
एकूण (६)		-	५,८३,३६०
वर्षाअखेरची शिल्लक	(४-६)	१,२७,७८,७७४	१,०६,३८,२५९
(ड) राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्त आणि विकास महामंडळ (एनएसकेएफडीसी)			
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	१	-	-
अधिक : वर्षभरात एनएसकेएफडीसी कडून प्रशिक्षणाकरिता प्राप्त निधी	२	४,६५७,५००	३,१२०,०००
अधिक : वर्षभरात एनएसकेएफडीसी कडून सर्वेक्षणासाठी निधी	३	१३,०७६,०००	-
वजा : एनएसकेएफडीसी प्रशिक्षण खर्च	४	४,६५७,५००	३,१२०,०००
वर्षाअखेरची शिल्लक (१+२+३-४)		१,३०,७६,०००	-
बेरीज (अ+ब+क+ड)		३०,७७,६५,६३३	२६,८१,९२,३८०
(ब) जमाखर्चाचा ताळेबंद			
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक		(५८,०४,२३,६३१)	(७५,३०,३७,२११)
अधिक : चालू वर्षाचे निव्वळ उत्पन्न		४८,९८,०१,००९	१७,२६,१३,५८०
वर्षाअखेरची शिल्लक (१+२-३)		(९,०६,२२,६२२)	(५८,०४,२३,६३१)
बेरीज (अ+ब)		२१,७१,४३,०११	(३१,२२,३९,२५१)

नोंद ४ : भाग भरणा रकमेचे प्रलंबीत वाटप

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील		३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१२ पर्यंत
वित्तीय वर्ष २००५-२००६		१७,८४,५४,०००	१७८,४५४,०००
वित्तीय वर्ष २००९-२०१०		१,००,००,००,०००	१,००,००,००,०००
वित्तीय वर्ष २०१०-२०११		४२,३३,००,०००	४२,३३,००,०००
वित्तीय वर्ष २०११-२०१२		१,४७,००,००,०००	१,४७,००,००,०००
वित्तीय वर्ष २०१२-२०१३		१,२०,००,००,०००	१,२०,००,००,०००
वित्तीय वर्ष २०१३-२०१४		३,८३,३३,०००	-
एकूण बेरीज		४,३१,००,८७,०००	४,२७,१७,५४,०००

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

नोंद ५ : दिर्घ कालीन कर्ज

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
अ) सुरक्षित अवधी कर्ज (खालील नोंद पाहा)		
(अ) राष्ट्रीय अनुसूचित जाती आणि जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ		
यांच्याकडून कर्ज (एनएसएफडीसी)		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	८१,०७,११९.९८१	७९,६८,५०,१६९
अधिक : वर्षभरात प्राप्त कर्ज	१,०८,०००	३७,२५,७००
अधिक : एनएसएफडीसी चा रोकडसुलभता नुकसान भरपाई आकार	-	९६,७९,५८४
अधिक : वर्षभराचे व्याज	१,२५,८८,१६१	१,७९,८८,९६६
वजा : वर्षभरात केलेली कर्जाची परतफेड	(२४१,७०६,२६५)	(१,७५,३२,४३८)
वर्षाअखेरची शिल्लक	५८,१७,०१,८७७	८१,०७,११,९८१
(ब) राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्त आणि विकास महामंडळ (एनएसकेएफडीसी)		
यांच्याकडून कर्ज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	९८,५६,८७,८५५	५५,५२,०६,३०७
अधिक : वर्षभरात प्राप्त कर्ज	५१,२१,५३,७९६	४१,५८,७७,८६५
अधिक : वर्षभराचे व्याज आणि रोकडसुलभता नुकसानभरपाई	२,८१,७१,५७२	२,३१,३४,३२८
वजा : वर्षभरात केलेली कर्जाची परतफेड	(३४,५४,२६,९६३)	(८,५३०,६४५)
वर्षाअखेरची शिल्लक	१,१८,०५,८६,२६०	९८,५६,८७,८५५
(क) राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त आणि विकास महामंडळ (एनबीसीएफडीसी)		
यांच्याकडून कर्ज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	५०,४७,७९५	४८,६२,१५६
अधिक: वर्षभरात प्राप्त कर्ज	-	-
अधिक : वर्षभराचे व्याज	२,२९,७४७	१,८५,६३९
वजा : वर्षभरात केलेली कर्जाची परतफेड	-	-
यांच्याकडून कर्ज	५२,७७,५४२	५०,४७,७९५
एकूण बेरीज (अ+ब+क)	१,७६,७५,६५,६७९	१,८०,१४,४७,६३१
ब) असुरक्षित अवधी कर्ज		
(अ) राष्ट्रीय अंपग वित्त आणि विकास महामंडळ (एनएचएफडीसी)		
यांच्याकडून कर्ज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	१,५५,११९	१,५३,८१४
अधिक : वर्षभराचे व्याज	१,१७४	१,३०५
वजा : वर्षभरात केलेली कर्जाची परतफेड	(४२,०००)	-
वर्षाअखेरची शिल्लक	१,१४,२९३	१,५५,११९
(ब) महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्ग वित्त आणि विकास महामंडळ (एमएसओबीसी)		
यांच्याकडून कर्ज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	२९,४०,७६९	२७,७४,३१०
अधिक : वर्षभरात प्राप्त कर्ज	-	-
अधिक : वर्षभराचे व्याज	१,७६,४४६	१,६६,४५९
वर्षाअखेरची शिल्लक	३१,१७,२१५	२९,४०,७६९

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
(क) उद्योग, ऊर्जा आणि कामगार विभाग महाराष्ट्र सरकारच्या कामगार प्रोत्साहन कार्यक्रमांतर्गत त्यांच्याकडून कर्ज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	८४,०२,३९९	८२,६२,०२३
अधिक : वर्षभराचे व्याज	१,४०,३७६	१,४०,३७६
वर्षाअखेरची शिल्लक	८५,४२,७७५	८४,०२,३९९
एकूण बेरीज (अ+ब+क)	१,१७,७४,२८३	१,१४,९८,२८७
क) ठेवी (असुरक्षित):		
प्राप्त सुरक्षा ठेवी आणि ईएमडी	८,३३,८४६	८,८८,८४६
एकूण बेरीज	८,३३,८४६	८,८८,८४६
एकूण बेरीज (अ+ब+क)	१,७८,०९,७३,८०८	१,८९,३८,३४,७६४

टीप : वरील सर्व सुरक्षित अवधी कर्जांची हमी महाराष्ट्र सरकारने घेतली आहे. (पहा टिप्पणी क्र. २४ व २५)

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

नोंद ६: स्थिर मालमत्तेवरील स्थगित अनुदान

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक	५३,३४८	८८,९१४
वजा : स्थगित उत्पन्न	२१,३३९	३५,५६६
वर्षाअखेरची शिल्लक	३२,००९	५३,३४८

नोंद ७ : इतर चालू उत्तरदायित्वे

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
उत्तरदायित्वे खर्च	२३,८८,८७१	२०,६०,६८६
स्थिर मालमत्तेवरील उत्तरदायित्वे	-	९,६६,२९६
वैधानिक देणी (यामध्ये उत्पन्नातून कर आणि प्रॉव्हिडंट फंडासाठी केलेली थेट कपात अंतर्भूत आहे.)	४,८१,५१५	४,७९,४०९
कर्मचाऱ्यांसंदर्भातील उत्तरदायित्वे	७३,३४,५००	७७,२१,७१२
अर्जदाराकडून सहभाग प्राप्त झालेली रक्कम	१,९१,०१,८६१	९३,२०,९२२
एकूण बेरीज	२,९३,०६,७४७	२,०५,४९,०२५

नोंद ८: अल्पकालीन तरतूदी

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
प्राधिकृत भांडवलावरील सर्वसाधारण दाखल शुल्क	३,७५,०००	३,७५,०००
ए. आय. आर. टी. चे देयक	१,८९८	१,८९८
एम. एस. एस. आय. डी. सी. चे देयक	१५,०००	१५,०००
विश्वदिप एंटरप्रायझेसचे राखून ठेवलेला निधी	३,२००	३,२००
ई. टी. एच. चा राखून ठेवलेला निधी	३४,८३०	३४,८३०
आवर्ती जमेचे कपात देयक	६००	६००
शासकीय हमी शुल्क देयक	३९,२५,४२४	३६,२७,०६८
आर.ओ.सी. फायलिंग फी	३,४४,२००	३,४४,२००
प्राधिकृत भांडवलावरील सर्वसाधारण दाखल शुल्क (Fees filling)	२,५०,००,०००	२,५०,००,०००
मुद्रांक शुल्क देय	१०,००,०००	१०,००,०००
फ्रिज बेनिफिट कर तरतूद	१७,८५,२५०	१७,८५,२५०
प्रारंभी शिल्लकीतील तफावत	१,५३,४६,५४१	१,५३,४६,५४१
कर्मचारी हिताकरीता तरतूदी :		
रजा वेतन देयक	१४,१४,०१७	-
वेद्यकीय खर्च देयक	१०,०००	-
निवृत्तीवेतन देयक	५४,६२८	-
उपदानाकरिता तरतूद	२३,०४,६५६	४,७०,४९६
	५,१६,१५,२४४	४,८०,०४,०८३

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

अनुसूची ९ : स्थिर मालमत्ता

अ. क्र.	तपशील	स्थूल गट			घसारा			निव्वळ गट		
		३१-०३-२०१३ रोजी मूल्य	वर्षभरातील खरेदी	वर्षभरातील वजाती	३१-०३-२०१३ रोजी मूल्य	वर्षभरातील घसारा	विक्री संदर्भित समायोजन	३१-०३-२०१३ पर्यंत घसारा	३१-०३-२०१४ पर्यंत घसारा	३१-०३-२०१३ पर्यंत
I	स्थिर मालमत्ता									
	जागा व इमारती									
	निवासि जागा	१३,७८,४१२	-	-	१३,७८,४१२	१,४०,०६६	-	१,६१,९८३	४,१६,४२९	४,३८,३४६
	कार्यालयीन जागा	१,५४,२५,४३५	-	-	१,५४,२५,४३५	४४,१३,६५६	-	४९६४,२४५	१,०४,६३,१९०	१,१०,११,७७९
	अमरावती येथील निवासि गाळा	२२,४६०	-	-	२२,४६०	१५,५५९	-	१५,९०४	६,५५६	६,९०१
	संयंत्र व यंत्रसामग्री									
	विद्युत जोडणी व खेळण्या	४,५३,२८३	६४,५८०	-	५,१७,८६३	३,५६,२८५	-	३,७१,९८२	१,४५,८८१	९६,९९८
	कार्यालयीन साधनसामग्री	१६,३१,०३१	३,६४,६८३	-	१९,९५,७१४	१२,३१,६६४	-	१३,०४,१४०	६,९१,५७४	४,०९,३६७
	फॅक्स मशिन	१,१६,७८६	६,९००	-	१,२३,६८६	९३,८०९	-	९७,५९९	२६,०८७	२२,९७७
	फोटोकॉपी मशिन	१,१४,४७४	-	-	१,१४,४७४	१८,२१४	-	३१,६०४	८२,८७०	९६,२६०
	इरोक्स मशिन	-	१,३५,६२५	-	१,३५,६२५	१,४०७	-	१,४०७	१,२६,२१८	-
	संयंत्र आणि यंत्रसामग्री	४,३४,४००	-	-	४,३४,४००	३,१९,६८७	-	३,३५,६४४	१८,७५६	१,१४,७९३
	जलशित यंत्र	१४,६५७	१५,४००	-	१४,०५७	६८,५०७	-	७४,०२०	३६,०३७	२६,१५०
	सायकल	६०,७००	३,३३०	-	६४,०३०	४७,३६६	-	५०,५५१	१३,४७९	१३,३३४
	वाहने	६६,३१,४८०	-	-	६६,३१,४८०	५,४४,७०,०५८	-	५७,५३,७०५	८,७७,७७५	१,१८,४,४२२
	संगणक	६४,१३,६९१	३,०४,९०९	-	६७,१८,६००	४,८७,६५३	-	५६,१२,०४२	११,०६,५५८	१५,३७,१३८
	अग्निशामक नळकांडी	-	१५,०९,८००	-	१५,०९,८००	-	-	७६,१४९	१४,३२,८५१	-
	फर्निचर आणि खेळण्या									
	फर्निचर आणि खेळण्या	४६,५२,३८३	१,७६,१५८	-	४८,२८,५४१	३,७१,११,५९०	-	३९,०१,८७२	९,२६,६६९	९,४०,७९३
	दुय्यम बरीज अ	३,७४,२९,९९२	२५,८१,३८५	-	४,००,१०,५७७	२,१५,३०,०१४	-	२३,५६९,६४७	१,६४,४८,९३०	१,५८,९९,१७८
	सद्यस्थितीत नसलेली मालमत्ता									
	संगणक सॉफ्टवेअर	-	२४,५५,०६६	-	२४,५५,०६६	-	-	९,८२,०२६	१४,७३,०४०	-
	दुय्यम बरीज ब	-	२४,५५,०६६	-	२४,५५,०६६	-	-	९,८२,०२६	१४,७३,०४०	-
	भाडवली चालू कामे									
	साकार प्रकल्प कर्ज	१,२८,५०,७९४	-	-	१,२८,५०,७९४	-	-	-	१,२८,५०,७९४	१,२८,५०,७९४
	संगणक सॉफ्टवेअर	२४,५५,०६६	२४,५५,०६६	-	४९,१०,१६०	-	-	-	-	२४,५५,०६६
	दुय्यम बरीज क	१,५३,०५,७८०	-	-	१,२८,५०,७९४	-	-	-	१,२८,५०,७९४	१,५३,०५,७८०
	चालू वर्षाची बरीज (अ+ब+क)	५,२७,३१,७७२	५०,३६,४५९	२४,५५,०६६	५,५३,२३,३०४	२,१५,३०,०१४	-	३०,१३,६५९	३०,७७२,६८४	३१,२०,४,९५८
	मागील वर्षाची बरीज	४,८०,२१,०२४	४७,१३,१४८	-	५,२७,३४,१७२	१,९३,७३,७९२	-	२१,५३,०१४	३१,२०,४,९५८	३१,२०,४,९५८

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

टिप्पणी १०: सद्यःस्थितीत नसलेली गुंतवणूक

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१२ पर्यंत
गैरवाणिज्य, दिर्घकालीन गुंतवणूक :		
अनुलेखित गुंतवणूक		
५ (मार्च ३१, २०११:५) समभाग शेअर प्रत्येकी रुपये ५० जुहु सुप्रीम शॉपिंग सेंटर को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी लिमिटेड यांच्याकडून संपूर्ण भूगतान झालेले.	२५१	२५१
एकूण बेरीज	२५१	२५१

टिप्पणी ११ : दिर्घकालीन कर्ज व अग्रिमे

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
अ. उद्योजकांना कर्ज (प्रतिभूत आणि व्यवस्थापनाने चांगली गणना केलेले)		
उद्योजकांना तारण कर्ज :		
प्रारंभीची शिल्लक	२१,२६,२५,०५७	१६,८७,२५,२९३
अधिक : वर्षभरात दिलेली कर्ज	७,४१,०९,३३५	५,४४,७७,२२८
वजा : वर्षभरातील वसुली	(१,४१,८८,३४१)	(१,०५,७७,४६४)
	२७,२५,४६,०५१	२१,२६,२५,०५७
उद्योजकांना एनएसएफडीसी कडून कर्ज :		
प्रारंभीची शिल्लक	९१,०१,९५,१०४	८५,८२,८३,१६४
अधिक : वर्षभरात दिलेली कर्ज	४,५७,०६,७१६	७,२५,७३,१४२
वजा : वर्षभरातील वसुली	(२,२९,५८,६४०)	(२,०६,६१,२०२)
	९३,२९,४३,१८०	९१,०१,९५,१०४
उद्योजकांना एनबीसीएफडीसी अंतर्गत कर्ज :		
प्रारंभीची शिल्लक	९,९५,९६,७१६	९,९९,०४,४१६
अधिक : वर्षभरात दिलेली कर्ज	-	-
वजा : वर्षभरातील वसुली	(१,२१,०२८)	(३,०७,७००)
	९,९४,७५,६८८	९,९५,९६,७१६
उद्योजकांना एनएमडीएफकडून कर्ज :		
प्रारंभीची शिल्लक	१,२६,७२,३७७	१,२६,८५,४०२
वजा : वर्षभरातील वसुली	(१,६९४)	(१३,०२५)
	१,२६,७०,६८३	१,२६,७२,३७७
उद्योजकांना एनएसकेएफडीसीकडून कर्ज :		
प्रारंभीची शिल्लक	६६,६०,०३,३०७	५१,८६,०६,९७८
अधिक : वर्षभरात दिलेली कर्ज	२९,६०,०२,२८१	१५,९३,४८,०८७
वजा : वर्षभरातील वसुली	(१,२८,६२,३१०)	(१,१९,५१,७५८)
	९४,९१,४३,२७८	६६,६०,०३,३०७

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
उद्योजकांना एनएसएस अंतर्गत कर्जे :		
प्रारंभीची शिल्लक	३६,३६,७०९	३७,८१,२५४
वजा : वर्षभरातील वसुली	(५५,६९३)	(१,४४,५४५)
	३५,८१,०१६	३६,३६,७०९
उद्योजकांना एनएचएफडीसी अंतर्गत कर्जे:		
प्रारंभीची शिल्लक	३१,८८,७३९	३२,२६,८३९
वजा : वर्षभरातील वसुली	—	(३८,१००)
	३१,८८,७३९	३१,८८,७३९
एकूण बेरीज (अ)	२,२७,३५,४८,६३५	१,९०,७९,१८,००९
ब. टेवी (विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले)		
टेलिफोन निगमकडील सुरक्षा ठेव	२६,०९९	२६,०९९
एमएसईबी कडे सुरक्षा ठेव	२,०४०	२,०४०
विद्युत निगमकडे असलेली ठेव	९,०९०	—
दिवाणी न्यायाधीश, नाशिक यांच्याकडे सुरक्षा ठेव	८,९५,५००	८,९५,५००
एकूण बेरीज (ब)	९,३२,७२९	९,२३,६३९
क. कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे		
विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले	२,५८,५०,३०८	२,७५,३१,७९५
विनातारण आणि संशयातीत समजले गेलेले	८९,८२,६०६	८९,८२,६०६
वजा : बुडीत आणि संशयास्पद कर्जे आणि अप्रीमांकरीता तरतूद	(८९,८२,६०६)	(८९,८२,६०६)
एकूण बेरीज (क)	२,५८,५०,३०८	२,७५,३१,७९५
ड. भांडवली अग्रिमे		
विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले	४,७६,५९६	४,७६,५९६
विनातारण आणि संशयातीत समजले गेलेले	४१,७९,०७०	४,१७९,०७०
वजा : बुडीत आणि संशयास्पद कर्जे आणि अप्रीमांकरीता तरतूद	(४१,७९,०७०)	(४१,७९,०७०)
एकूण बेरीज (ड)	४,७६,५९६	४,७६,५९६
एकूण बेरीज (अ+ब+क+ड)	२,३०,०८,०८,२६८	१,९३,६८,५०,०३९
टीप : कंपनीकडे चालू आणि सद्यःस्थितीत चालू नसलेली कर्जे असे वर्गीकरण तसेच कर्जे वसुलीची समयसारिणी नसल्याने उद्योजकांना आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे दिर्घकालीन दाखविण्यात आलेली आहेत.		

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

टिप्पणी १२ : इतर चालू नसलेली मत्ता

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
प्राप्तीयोग्य व्याज		
वर्षाच्या सुरुवातीला असलेली शिल्लक (उद्योजकांकडून प्राप्त व्याज).	३५,४९,९२,३०५	२७,०९,०७,९७२
अधिक : उपार्जित व्याज आणि वर्षाचे येणे.	१२,०४,४७,३७७	१०,३३,०६,२५८
वजा : वर्षभरात जमा झालेले व्याज	(१,६७,६१,१८६)	(१,१२,२१,९२५)
वर्षाअखेरची शिल्लक —	४५,८६,७८,४९६	३५,४९,९२,३०५
किरकोळ मत्ता तरतूद—वर्षारंभीच्या शिल्लक तफावत	१,०८,९३,३३२	१,०८,९३,३३२
इतर बँकेतील शिल्लक		
१२ महिन्यांपेक्षा जास्त असलेली मुदत ठेव	२,००,००,०००
एकूण	४६,९५,७१,८२८	३८,५८,८५,६३७

टिप्पणी १३ : रोख आणि बँकेतील शिल्लक

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
रोख आणि रोख सममूल्य		
रोख शिल्लक	१२,४७,६४२	१३,९५,४१३
बँकेतील शिल्लक		
बचत खात्यातील	४३,६०,४६,२२८	६९,३१,५८,६९२
मुदत ठेवी (मुदत पूर्णतेला तीन महिने शिल्लक असलेली)	१,३३,०४,००,०००	१,७४,८२,४३,८३६
मार्गस्थ धनादेश	६४,०७,४९८	४३,८९,८६६
	१,७७,४१,०१,३६८	२,४४,७१,८७,८०७
इतर बँक शिल्लक		
मुदत ठेवी पूर्णतेला ३ महिन्यांपेक्षा अधिक आणि १२ महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधी असलेले.	३,२७,५३,३४,३४४	२,६०,७०,०७,९७७
वजा : संशयातीत मुदत ठेव तरतूद (९०,००,०००)	(९०,००,०००)	(९०,००,०००)
	३,२६,६३,३४,३४४	२,५१,८०,०७,९७७
एकूण	५,०४,०४,३५,७१२	५,०४,५१,९५,७८४

टिप्पणी १४: अल्पकालीन दीर्घ कालीन कर्ज आणि अग्रिमे

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
कर्मचाऱ्यांना दिलेली अग्रिमे		
विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले	१०,९४१	-
विनातारण आणि संशयास्पद समजले गेलेले	१,१३,३६,५७६	१,१३,५५,७९५
	११,३४७,५१७	१,१३,५५,७९५
वजा : बुडीत आणि संशयास्पद कर्ज आणि अग्रिम तरतूद	(१,१३,३६,५७६)	(१,१३,५५,७९५)
एकूण बेरीज(अ)	१०,९४१	-

अनुसूची १४: अल्पकालीन कर्ज व दीर्घकालीन व अग्रिम

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
खर्च अग्रिमे		
विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले	११,५४१	१,२५,०९८
विनातारण आणि संशयास्पद समजले गेलेले	२५,५८,९५९	२५,३४,१०२
	२५,७०,५००	२६,५९,२००
वजा : बुडीत आणि संशयास्पद कर्ज आणि अग्रिम तरतूद	(२५,५८,९५९)	(२५,३४,१०२)
एकूण बेरीज(ब)	११,५४१	१,२५,०९८
पूर्वदेय खर्च		
वाहन विमा	२९,८२६	३१,४९०
एकूण बेरीज(क)	२९,८२६	३१,४९०
एकूण बेरीज (अ+ब+क)	५२,३०८	१५६,५८८

टिप्पणी १५: इतर चालू मालमत्ता

तपशील	३१ मार्च २०१४ पर्यंत	३१ मार्च २०१३ पर्यंत
विनातारण आणि चांगले समजले गेलेले		
स्पेक्ट्रा मोटर यांचे येणे	—	८९,४६०
ज्येष्ठांसाठीच्या राष्ट्रीय धोरणाचे येणे	४९,८१०	४९,८१०
दुय्यम बेरीज	४९,८१०	१,३९,२७०
विनातारण आणि संशयास्पद समजले गेलेले		
सरकारकडील व्यवस्थापकीय अनुदान येणे	२,३५,४९,०००	२,३५,४९,०००
एलएएसडीसीकडील येणे	७,१३७	७,१३७
व्हीजेएनटीकडील येणे	२,६१,७२७	२,६१,७२७
इतर	२,३८,१७,८६४	२,३८,१७,८६४
	(२,३८,१७,८६४)	(२,३८,१७,८६४)
वजा : बुडीत आणि संशयास्पद कर्ज आणि अग्रिम तरतूद	—	—
दुय्यम बेरीज	—	—
एकूण	४९,८१०	१३९,२७०
मुदत ठेवीवरील उपार्जित झालेले व्याज	२०,४६,८२,२२६	१०,०५,४६,७१०
एकूण	२०,४७,३२,०३६	१०,०६,८५,९८०

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

टिप्पणी १६ : कार्यरत महसूल

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
उद्योजकांना दिलेल्या कर्ज आणि अग्रिमावरील व्याज एससीए पावत्यांवरील प्राप्त सेवा शुल्क	१२,०४,४७,३७७ ३२,१६,०००	१०,३३,०६,२५८ ४५,००,०००
एकूण बेरीज	१०७,८०६,२५८	९३,३०४,५११

टिप्पणी १७ : इतर उत्पन्न

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
मुदत ठेवी आणि बचत खाते व्याज उत्पन्न	४५,२५,५८,८७१	२५,३९,१६,६५७
राज्य सरकारकडून प्राप्त व्यवस्थापकीय अनुदान	१०,७१,२१,०००	६,४२,२१,०००
एनएसकेएफडीसीकडील प्राप्त अनुदान-स्थगित उत्पन्न	२१,३३९	३५,५६६
कर्मचाऱ्यांकडून प्राप्त घरभाडे	२०,८७०	६,२४०
सरकार	७९,२९,४२०	५१,६३,३८७
शासकीय हमी शुल्क प्राप्त	१९,०००	-
पूर्वीच्या वर्षांच्या अतिरिक्त तरतुदीचा पुनःउल्लेख		
- इतर अग्रिमांची तरतूद	-	५,२००
- कर्मचारी अग्रिमांकरिता तरतूद	१९,२१९	४,३३३
इतर उत्पन्न	६,१३,५९४	२,६६,९४९
एकूण बेरीज	५६८,३०३,३१३	३२३,६१९,३३२

टिप्पणी १८ : कर्मचाऱ्यांच्या हितखर्चाकरिता आलेला खर्च

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
वेतन, अधिलाभांश आणि भत्ते	१२,१०,९०,९९७	११,०७,८२,४००
सेवायोजनाचे भविष्यनिर्वाह निधी योगदान	२६,४१,२४२	२८,२६,८१३
कर्मचारी कल्याणकारी खर्च	३,०१,३७२	२,०७,६००
एकूण बेरीज	१२,४०,३३,६११	११,३८,१६,८१३

टिप्पणी १९ : वित्तीय खर्च

(रक्कम रुपयांमध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
(अ) उसनवारीवरील व्याज खर्च :		
एनएसएफडीसीला देय व्याज	१,२५,८८,१६१	१,७९,८८,९६६
एनएसकेएफडीसीला देय व्याज	२८,१७१,५७२	२,३१,३४,३२८
एचडीएफडीसीला देय व्याज	१,१७४	१,३०५
एनबीसीएफडीसीला देय व्याज	२,२९,७४७	१,८५,६३९
एमएसओबीसीला देय व्याज	१,७६,४४६	१,६६,४५९
उद्योग, ऊर्जा आणि कामगार विभाग, महाराष्ट्र सरकार यांच्याकडील असुरक्षित कर्जांचे देय व्याज.	१,४०,३७६	१,४०,३७६

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
(ब) भुर्दंड/आकार एनएसएफडीसीला देय रोकड सुलभ आकार	—	९,६७९,५८४
(क) इतर शासन हमी शुल्क खर्च बँक आकार आणि दलाली.	१०,८०,००० १,२८,६३६	२३,२५,००० १,०४,८४९
एकूण बेरीज	४,२५,१६,११२	५,३७,२६,५०६

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित.

वित्त विवरणपत्रातील करावयाच्या नोंदी

टिप्पणी २० : इतर खर्च

(रक्कम रुपयामध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
विद्युत खर्च	१,२१५,८२५	१,१६२,६६०
पाणी खर्च	१०३,२६६	८५,४०६
वाहन खर्च	४,९४०,२१२	५,५४१,४२१
टपाल आणि तार	६९३,९८७	५४८,६१४
प्रवास खर्च	१,९०४,८३७	१,८२३,५९२
स्थानिक प्रवास खर्च	६३०,३५०	५३०,८६९
मानधन	४९३,८२०	१५,०००
मेहनताना	३४४,५१९	५२९,७८४
निवासी व भोजन खर्च	३४०,३०७	५५०,०९६
कार्यालयीन खर्च	३,५२०,३६८	२,५८७,७९५
बाह्यसंस्थेकडून घेतलेल्या सेवेचा खर्च		
जाहिरात आणि विपणन खर्च	३,५२२,८७१	-
दूरध्वनी खर्च	२८,९५८	७०६,९१०
मुद्रण आणि लेखनसामुग्री	१,२०८,९६९	९३४,७९१
भाडे, दर व कर	४,२०१,६९०	२,५४३,२४९
वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियत कालिके	१,५८८,१३७	२,१९७,४००
कार्यक्रम खर्च	१७,५१६	७,९४३
दुरुस्ती आणि देखभाल	-	-
- संगणक	२७६,६५२	४०५,००३
-वातानुकूलन	९४,८५०	८०,७००
- इतर	५६२,५९३	२०१,१२६
आरओसी खर्च	-	३४४,२००
संगणक प्रशिक्षणावरील खर्च	१२०,२००	-
कायदेशीर आणि व्यावसायिक आकार	१,५७९,५४०	७९८,०११
लेखापरीक्षकाचे शुल्क	-	-
अंतर्गत लेखापरीक्षण शुल्क	३४२,०००	३३७,०८०
संविधानिक लेखापरीक्षण शुल्क	१४२,५००	१४०,४५०
संकीर्ण खर्च	१,२२३,१८७	१,१९५,३४४
अधिकृत भांडवल वाढविण्यासाठी झालेला खर्च	-	२६,०००,०००
बुडित आणि संशयास्पद बाबींची तरतूद		
इतर अग्रिमांची तरतूद	२४,८५७	-
कर्मचारी अग्रिमांकरिता तरतूद	-	१७,५२९
गतकालावधीतील बाबी		
शासकीय हमीशुक्ल अधिक अदा केलेल्या रक्कमेचे समायोजन	(७,८१,६४४)	
मागिल वर्षी घसाऱ्याची जास्त तरतूद केलेल्या रक्कमेचे समायोजन	(२,९९,०५९)	
मागिल वर्षी देखभाल व दुरुस्ती यावर झालेल्या केलेल्या रक्कमेचे समायोजन	१०,६३,६०८	
एकूण बेरीज	२,९६,६८,००८	४९,९१०,१५४

टिप्पणी २१ : विशेष बाबी

(रक्कम रुपयामध्ये)

तपशील	३१ मार्च २०१४ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	३१ मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता
कर्जमाफी (कृपया टिप्पणी क्र. ३५ पहावी)	२९,३४,२९१	३,९२,०२,३१५
एकूण बेरीज	२९,३४,२९१	३,९२,०२,३१५

लेख्यांवरील टिप्पण्या

२२. भाग भांडवल

(अ) महामंडळास राज्य व केंद्र शासनाकडून प्रत्येकी ५१:४९ या प्रमाणात भाग भांडवल मिळते. तथापि प्रत्येक वर्षनिहाय हे प्रमाण राखले जात नाही. तसेच सदर प्रमाण महामंडळाच्या संस्था समयलेख व नियमावलीत नोंदविलेले नाही.

(ब) महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल, शासनाच्या शासन निर्णय क्रमांक एमपीसी-२०१२/Adm१११/महामंडळे दिनांक १ सप्टेंबर २०१२ नुसार रुपये २०० कोटीवरून रुपये ५०० कोटी इतके वाढविण्यात आले.

(क) आर्थिक वर्ष २०१३-२०१४ मध्ये महामंडळास भाग भांडवल रुपये ३८३.३३ लाख (२०१२-१३ रुपये १२,००० लाख) एवढे प्राप्त झाले. त्यामुळे दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी अधिकृत भाग भांडवल रु. ५०,००० लाख पैकी महामंडळाचे भरणा केलेले भाग भांडवल रुपये १६,६०६.७९ लाख (२०१२-१३ रु. १६,६०६.७९ लाख) आहे आणि अदत्त व वाटप न केलेले भाग भांडवल रुपये ४३,१००.८७ लाख (दिनांक ३१ मार्च २०१३ रोजी रु. ४२,७१७.५४ लाख) इतके होते.

२३. राखीव निधी व शिल्लक रकमा

(अ) वित्तीय वर्षामध्ये महामंडळास विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्यापोटी (एस. सी. ए.) केंद्र शासनाकडून रुपये १,०७२ लाख (२०१२-१३ रु. १,५०० लाख) मिळाले. उक्त अनुदान हे भांडवली स्वरूपाचे असून त्यामुळे संवितरित न केलेल्या अर्थसहाय्यासाठी उपाजित होणाऱ्या परताव्याच्या रूपाने महामंडळाचे कोणतेही दायित्व नाही.

(ब) महामंडळास वेळोवेळी विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य (एस. सी. ए.) आणि मैला वाहून नेणाऱ्या व्यक्तींची मुक्तता व पुनर्वसन राष्ट्रीय योजनेखाली (एन. एस. एल. आर. एस.) केंद्र शासनाकडून रकमा मिळतात आणि त्याच्या खर्च न केलेल्या रकमा उक्त प्राधिकरणांना पुनर्देय किंवा परत देण्यायोग्य असतात. परंतु, आम्हांस दिलेल्या माहितीनुसार वाटप न केलेले अनुदान शासन पुढील वर्षाचे अनुदान देताना लक्षात घेते.

(क) साकार प्रकल्पावरील (सफाई कर्मचाऱ्यांच्या प्रशिक्षण व पुनर्वसनासाठी व्यवसाय मार्गदर्शन व प्रशिक्षण शिबीर) आस्थापना खर्च हा शासन निर्णय क्र. एस. सी. पी. /१०८८/४२६४/३४४/एस. सी. पी. १ दिनांक ३ डिसेंबर १९९० अन्वये विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्यातून करावयाचा होता. साकार प्रकल्पाचे (सन २०११) मधील निव्वळ वसुलीजन्य मूल्य जे जून २०११ मध्ये केलेल्या नवीन मूल्यांकनानुसार १२८.५१ लाख आहे. (एकूण खर्च रुपये २७४.२९ लाख). त्यामुळे साकार प्रकल्पाचे पुस्तकी मूल्य त्याच्या निव्वळ वसुलीजन्य मूल्यापेक्षा जास्त आहे. त्यामुळे सन २००३-२००४ मध्ये इंपेयरमेंट तोटा रुपये १४५.७८ लाख (पुस्तकी मूल्य २७४.२९ लाख वजा वसुलीजन्य मूल्य रुपये १२८.५१ लाख) इतका गणला आहे. सदर तोटा विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य निधीत गणला गेला आहे, कारण सदर खर्च विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य निधीतून करण्यात आला होता.

ड) सन २०१३-१४ व मागिल वर्षात अस्वच्छ सफाई कामगार योजनेअंतर्गत कोणतेही कर्ज वितरण झालेले नाही. सदर योजना बंद झाल्याचे महामंडळाच्या व्यवस्थापनाकडून सूचित करण्यांत आले. सदर योजनेच्या यापुढे आरक्षित मुदती ठेवी रु.२४,४५,७०,०००/- योजनेच्या शिलकी रक्कमेपेक्षा जास्त आहे. सदर योजनेचा ३१ मार्च २०१४ रोजी शिल्लक असलेला निधी रु.२०,७१,९८,४७१/- (चालू वर्षाच्या व्याजासह) इतका आहे.

इ) सन २०१२-१३ व त्यापूर्वी अस्वच्छ सफाई कामगार योजनेअंतर्गत कोणतेही वितरण झालेले नाही. सदर योजना बंद झाल्याचे महामंडळाच्या व्यवस्थापनेकडून सूचित करण्यांत आले. सदर योजनेच्या यापुढे आरक्षित मुदती ठेवी रु.२,६५,००,०००/- योजनेच्या शिलकी रक्कमेपेक्षा जास्त आहे. सदर योजनेचा ३१ मार्च २०१४ रोजी शिल्लक असलेला निधी रु.१,०६,३९,९५९/- (चालू वर्षाच्या व्याजासह) इतका आहे.

२४. प्रतिभूत कर्जे

(अ) प्रतिभूत कर्जे राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. एफ. डी. सी.) राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. के. एफ. डी. सी.) या योजनेकरिता महाराष्ट्र शासनाने अनुक्रमे रु.४,२९२ लाख व रु. ५०० लाख एवढ्या कर्जास हमीद्वारे प्रतिभूत केली आहेत. राष्ट्रीय इतर मागासवर्ग वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. बी. सी. एफ. डी. सी.) यांच्याकडून मिळालेल्या कर्जास महाराष्ट्र शासनाच्या खंडहमीद्वारे प्रतिभूत केली आहे.

(ब) राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. एफ. डी. सी.) व राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. के. एफ. डी. सी.) यांच्याकडून मिळालेल्या वार्षिक मागणी पत्रकाच्या आधारे महामंडळाने देय असलेल्या व्याजाची तरतूद केली आहे.

(क) राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. एफ. डी. सी.) व राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ (एन. एस. के. एफ. डी. सी.) यांच्या कडून घेतलेल्या कर्जाची शिल्लक ही त्यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या लेखा विवरणपत्रात फरक आढळतो. सदर फरक मागील शिल्लकीसह खालीलप्रमाणे आहे :

तपशील (१)	३१ मार्च २०१४ रोजी महामंडळाच्या नोंदीप्रमाणे असलेली शिल्लक (२)	३१ मार्च २०१४ रोजी महामंडळाकडून प्राप्त झालेले शिल्लकीबाबतचे विवरणपत्र (३)	कमी/(जास्त) शिल्लक (४)
	(रुपये)	(रुपये)	(रुपये)
राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळ मर्यादित.	५८,१७,०१,८७७	५०,३३,८०,३०१	(७,८३,२१,५७६)
राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ.	१,१८,०५,८६,२६०	१,१६,५३,३८,०३६	(१,५२,४८,२२४)
एकूण			(९,३५,६९,८००)

याबाबत महामंडळाकडे कोणतेही माहिती उपलब्ध नसून फरकाबाबत ताळमेळ करण्याचे काम सुरु आहे.

(ड) एनएसएफडीसी कडून मिळालेल्या कर्जातील अवितरित निधीवरील जादा व्याजाची तरतूद न केल्याबद्दल महामंडळाने सदरच्या जादा व्याज रक्कम रुपये ६,०३,६०,०४३/- ची दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ६,०३,६०,०४३/-) लेख्यांमध्ये तरतूद केली नाही. त्यामुळे ३१ मार्च २०१४ रोजी राखीव निधी व शिल्लक रक्कम व दीर्घ कालीन कर्जे रुपये ६,०३,६०,०४३/- ने जास्त दिसत आहे.

(इ) महामंडळाने तरतुदीचे पालन न केल्याने त्याचा महामंडळाच्या नफा, राखीव निधी व तरतुदींवर वर्षअखेरीस काय परिणाम होईल याची परिगणना करणे शक्य नाही.

२५. अप्रतिभूत कर्जे

(अ) एमएसओबीसी महामंडळ व शासनाच्या उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाकडून सुशिक्षित बेरोजगार योजनेअंतर्गत मिळालेली प्रतिभूत कर्जे यांच्या शिल्लक रकमांची पडताळणी करणे आवश्यक आहे.

(ब) राष्ट्रीय अपंग वित्त व विकास महामंडळाकडून अप्रतिभूत कर्जावरील व्याजाची मागणी तिमाही केली जाते. तसेच इतर मागासवर्ग वित्तीय विकास महामंडळाकडून घेतलेल्या अप्रतिभूत कर्जावर द.सा.द.शे.६ टक्के दराने त्यांच्याकडून मागणी केली जाते.

(क) अप्रतिभूत कर्जे महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाकडून रोजगार प्रचालन कार्यक्रमाखाली मिळालेली रक्कम दर्शविते. या विनिर्दिष्ट निर्देशाद्वारे कर्जाच्या वितरणासाठी स्वतंत्र खाते ठेवण्यात यावे. महामंडळाने अशाप्रकारे स्वतंत्र खाते ठेवलेले नाही. या वर्षी कर्जाची परतफेड नाही. कर्जावर उपार्जित झालेले व्याज दर साल दर शेकडा ३.५टक्के दराने एकूण मुद्दल रक्कम रु. ४०,१०,७४३/- घेण्यात येते.

(ड) सुरक्षा ठेव व अनामत रक्कम रुपये ८,८८,८४६/- जी दीर्घकाळापासून शिल्लक आहे व ताळेमेळ पत्रकास अधीन आहे. परंतु, आवश्यक त्या माहितीअभावी त्याची महामंडळाच्या खर्च व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

२६. चालू दायित्वे व तरतुदी

(अ) महामंडळ ज्या लाभार्थीना एनएसएफडीसी व एनएसकेएफडी योजनांखाली कर्जे मंजूर झाली आहेत; अशांकडून कर्ज रकमेच्या ५ टक्के इतकी रक्कम अर्जदाराचा सहभाग म्हणून वसूल करते. सदर रक्कम अर्जदाराला कर्जाचा भाग म्हणून वाटप केली जाते. परंतु मागील शिल्लक रक्कम ही किती अर्जदारांची आहे याबाबतची माहिती उपलब्ध नाही. चालू वर्षाची रक्कम रु.९७,८०,९३९/- इतक्या रक्कमेची आवश्यक असलेली माहिती उपलब्ध नाही. सदर माहिती तयार करण्याचे काम सुरु आहे.

(ब) टिप्पणी क्र. ८ - संकीर्ण ठेवी रुपये १५३.४७ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १५३.४७ लाख) म्हणजेच लेखा पुस्तकातील मागील शिल्लकेतील फरक दर्शवितो. आम्हांस दिलेल्या माहितीनुसार सदर फरक आर्थिक वर्ष २०१०-११ आणि चुकीच्या शिल्लक रकमा लेखा पुस्तकात ओढल्या गेल्यामुळे किंवा लेखा पुस्तकात बदल न करता ताळेबंदात परस्पर बदल केल्यामुळे झाला आहे. परंतु आवश्यक त्या माहितीअभावी आम्ही त्याच्या अचुकतेवर भाष्य करू शकत नाही. परंतु, या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(क) महामंडळाने सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांचेकडून दिनांक ०८ ऑगस्ट १९८८ रोजी वेगवेगळ्या व्यवसायाचे प्रशिक्षण सफाई कर्मचाऱ्यांच्या प्रशिक्षण व पुनर्वसन (साकार प्रकल्प) याकरिता जमीन बाजारभावाने द.सा.द.शे. ८ टक्के दराने भाडेपट्ट्याने ३० वर्षांकरिता ताब्यात घेतलेली होती. याबाबत लेख्यांमध्ये सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाला भाडे देण्याची कोणतीही तरतूद केलेली नाही. परंतु याबाबत आजतागायत सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडूनही कोणतीही मागणी करण्यांत आलेली नाही.

(ड) कंपनी निबंधकाला, अधिकृत भाग भांडवलावरील वाढीवर देय असलेल्या रुपये ३,७५,०००/- इतक्या साधारण फी भरणा रकमेची तरतूद केली असून सदर फी आजतागायत भरलेली नाही. परंतु महामंडळाने त्यावर देय असलेल्या व्याज व दंड रकमेची तरतूद केली नाही.

(इ) महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल रु.२०० कोटी वरून रु.५०० कोटी झाल्यामुळे महामंडळाने चालू वर्षी मुद्रांक शुल्क भरण्यासाठी रु. २६० लाख (रु.२५० लाख आरओसी फायलिंग फी व रु.१० लाख मुद्रांक शुल्क) इतकी तरतूद केली. परंतु महामंडळाने यावरील व्याज व दंडनिय व्याजाची तरतूद केलेली नाही. परंतु महामंडळाने २००६-०७ ते २०१३-१४ पर्यंत वेगवेगळे फॉर्म भरणे व आर.ओ.सी.इत्यादीसाठी रुपये ३,४४,००,२००/- ची तरतूद केली आहे.

(फ) फ्रिज बेनिफीट कराची तरतूद रक्कम रुपये १७,८५,२५०/- जी दीर्घकाळापासून शिल्लक आहे परंतु सदर फी आजतागायत भरलेली नाही. परंतु महामंडळाने त्यावर देय असलेल्या व्याज व दंड रकमेची तरतूद केली नाही.

२७. स्थिर मत्ता

(अ) कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या कलम २०९ (१)(क) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे महामंडळाने स्थिर मत्ता नोंदवही ठेवलेली नाही. त्यामुळे यावर्षी याची प्रत्यक्ष परिगणना करणे शक्य नाही.

(ब) महामंडळाने साकार प्रकल्पासंबंधित भांडवली चालू कामे रु.१,२८,५०,७१४/- इतक्या रकमेचे भांडवलीकरण केले नाही. जेथे लाभार्थीना प्रशिक्षण देण्यात येत होत; परंतु सदर प्रशिक्षण सध्या बंद आहे. महामंडळाकडे साकार प्रकल्पाच्या भांडवलीकरण व सद्य स्थितीची कोणतीही माहिती उपलब्ध नाही. भांडवली चालू कामांचे भांडवलीकरण झाले नाही व त्यावर घसारा आकारलेला नाही. परंतु, या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

२८. समूह प्रकल्पावर केलेला खर्च

(अ) महामंडळाने जे ताळेबंदाच्या तारखेस अपूर्ण असलेल्या “समूह प्रकल्प” म्हणून वर्गीकृत केलेल्या काही प्रकल्पांवर खर्च केलेली रक्कम त्यासाठी लाभार्थ्यांकडून केलेली वसुली पुढील वर्षात करण्यात आलेली असल्याने दीर्घकालीन मत्ता या शीर्षाखाली दर्शविण्यात आली आहे. सदर प्रकल्पावरील इंपेयरमेंट महामंडळाने गणलेले नाही.

(ब) काही समूह प्रकल्पांच्या बाबतीत गट प्रकल्पांवरील खर्च संचालक मंडळाने प्राधिकृत केलेला असून जो मंडळाच्या बैठकीमध्ये आवश्यक ठराव संमत करून त्याद्वारे शासकीय पत्र क्र. एससीए /१०८८/४६६९२/८४ विधियो २, दिनांक १४ मार्च १९८९ च्या अनुसार अनुज्ञेय असलेल्या रकमेपेक्षा अधिक आहे. तथापि, काही प्रकल्पांवर केलेला प्रत्यक्ष खर्च मंडळाचा निर्णय तसेच शासकीय मंजूरी याद्वारे प्राधिकृत केलेल्या रकमेपेक्षा अधिक आहे.

(क) यापूर्वीच्या वर्षी एकूण १० प्रकल्पांपैकी महामंडळाने ५ प्रकल्प पुढील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे रुपये ३३.४० लाख इतका तोटा व १ प्रकल्प रुपये ०.४९ लाख इतक्या नफ्यात विकले.

प्रकल्पाचे नाव	स्थळ	अंदाजे किंमत	केलेला खर्च	विक्री रक्कम	विक्री दिनांक	तोटा	नफा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)उ(४-५)	(८)उ(५-४)
घायपात प्रकल्प	अहमदनगर	२,००,०००	१३,९६,४८८	८,६५,०००	१६/०८/२००५	५,३१,४८८	०
फर्निचर प्रकल्प	जालना	१,५०,०००	७,७२,९९९	६,६१,०००	२६/०६/२००४	१,११,९९९	०
विविंग आणि वार्षिक प्रकल्प.	अमरावती	१,००,०००	२२,३७,३९३	१०,००,०००	१२/०४/२००४	१२,३७,३९३	०
फर्निचर प्रकल्प	चंद्रपूर	१,५०,०००	८,२२,०००	९०,०००	०७/०१/२००१	७,३२,०००	०
काडी कोळसा प्रकल्प.	कोल्हापूर	निरंक	२०,५७,०००	१३,३०,०००	१४/१२/२००७	७,२७,०००	०
हातमोजे प्रकल्प	नाशिक	निरंक	७,९०,९९८	८,४०,०००	१२/०७/२००६	०	४९,००२
एकूण		६,००,०००	८०,७६,८७८	४७,८६,०००	—	३३,३९,८८०	४९,००२

बाकीच्या चार समूह प्रकल्पांची माहिती खालील तक्त्यात दर्शविली आहे :

प्रकल्पाचे नाव (१)	ठिकाण (२)	खर्च (३)	किंमत (४)	माहिती (५)
कांडी कोळसा प्रकल्प	रत्नागिरी	२०,०४,६०८	९,४४,६८९	सदर प्रकल्प १०-१०-१९९६ रोजी मे. टेक्नोबाईट या संस्थेस हायर परचेस तत्त्वावर हस्तांतरित केला होता. परंतु संस्थेने वसुलीची एकही रक्कम भरली नाही. त्यामुळे महामंडळाने १४-१२-१९९९ रोजी प्रकल्पाचा ताबा घेतला. सदर प्रकल्प मे. झरी विनायक एंटरप्रायजेस या संस्थेस संचालक मंडळाच्या २३-१२-२०१० च्या १४८व्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार. रुपये ४,००,००० या किंमतीस विकला. परंतु आजतागायत विक्री दस्त बनविला गेला नाही. महामंडळाने रुपये ७३,६९१ दिनांक १४-०२-२०११ रोजी व रुपये २,५०२ दिनांक ३०-११-२०११ रोजी पाणी खर्च केला.
कांडी कोळसा प्रकल्प	परभणी	२१,५७,०६१	निरंक	सदर प्रकल्प १०-१०-१९९६ रोजी मे. श्रमिक सहकारी संस्था परभणी या संस्थेस हायर परचेस केला होता. परंतु संस्थेने वसुलीची एकही रक्कम भरली नाही. त्यामुळे सदर मुद्दा संचालक मंडळाच्या दिनांक ०५-०६-२००० च्या १०१.१२ व्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार लवादा समोर ठरविण्यात आला. संचालक मंडळाच्या १०२.२४ व्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार महामंडळाने लवादाचा निर्णय रद्द ठरविला व प्रकल्पाचा ताबा घेतला. सदर प्रकल्प श्री. संजय बेंबाळकर यांना संचालक मंडळाच्या २७-०७-२००९ च्या १४२ व्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार रुपये १०,८१,००० या किंमतीस विकला. एमआयडीसी परभणी यांनी श्री. बेंबाळकर यांना सदर प्रकल्प विकण्याकरिता दिनांक १०-११-२००९ रोजीच्या पत्रान्वये ना हरकत प्रमाणपत्र दिले. परंतु आजतागायत विक्री दस्त बनविला गेला नाही. महामंडळाने हस्तांतरणावरील प्रोसेसिंग शुल्क म्हणून रुपये ६८,८३३ व हस्तांतरण शुल्क म्हणून रुपये १,६६,१४० इतका खर्च दिनांक २७-१०-२००९ रोजी केला.

प्रकल्पाचे नाव	ठिकाण	खर्च	किंमत	माहिती
कांडी कोळसा प्रकल्प	चंद्रपूर	२६,६३,६३२	निरंक	सदर प्रकल्प १०-१०-१९९६ रोजी मे. साईनाथ औद्योगिक उत्पादन संस्था, चंद्रपूर या संस्थेस हायर परचेस तत्वावर हस्तांतरित केला होता. परंतु संस्थेने वसुलीची एकही रक्कम भरली नाही. त्यामुळे महामंडळाने जिल्हा प्रमुखास प्रकल्पाचा ताबा घेण्याचे आदेश दिले. महामंडळाने ३, सिविल कोर्ट, (ज्युनियर डिविजन), चंद्रपूर यांनी दिनांक १७-०९-२०१० रोजी पारित केलेल्या केस क्र. ३१५/२००१ च्या निर्णया-विरुद्ध अपील दाखल केले आहे. सदर मुद्दा जिल्हा न्यायालय, चंद्रपूर येथे प्रलंबित आहे.
चंद्रिका प्रकल्प	धुळे	८९,२००	निरंक	भूखंड सन २००३-२००४ मध्ये एमआयडीसी ला हस्तांतरित करण्यात आले आहेत.

(ड) महामंडळाने “राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्तीय व विकास महामंडळाकडून (एन एस एफ डी सी)” त्यांनी मंजूर केलेल्या ४ प्रकल्पांसाठी रूपये ४४.६० लाख इतके कर्ज घेतले. सदर समूह प्रकल्पावरील उत्पादन सुरू होईपर्यंतचे एनएसएफडीसी ला देय असलेले व्याज प्रकल्प खर्चात गणले गेलेले नाही.

(इ) चालू आर्थिक वर्ष सन २०१०-११ महामंडळाने रत्नागिरी येथील कांडी कोळसा प्रकल्प रूपये १०,८१,०००/- (तोटा रूपये १६,०७,८००/-) या किमतीस विकला. सदर रक्कम विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य निधीत गणली गेली आहे, कारण सदर खर्च सन २०१०-११ मध्ये विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य निधीतून करण्यात आला होता.

(फ) प्रकल्प विक्री संदर्भातील कायदेशीर सोपस्कार अद्याप पूर्ण झालेले नाहीत.

२९. लाभार्थीची कर्जे :

(अ) लाभार्थीची कर्जे ही महामंडळाने राबविलेल्या विविध योजनांतर्गत दिलेली विविध कर्जे जसे बीज भांडवल कर्जे, एनएसएफडीसी कर्जे एनबीसीएफडीसी कर्जे, एन. एस. एस. व एनएमएफडीसी कर्जे इ. दर्शवितात.

(ब) महामंडळाने बुडित कर्जे निश्चित केलेली नाहीत आणि बुडित व संशयास्पद कर्जांसाठी कोणतीही तरतूद केलेली नाही. तसेच महामंडळाकडे रूपये २,२७,३५,४८,६३५/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रूपये १,९०,७९,१८,००९/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च व राखीव निधीवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(क) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व लाभार्थ्यांचे खाते यांचा मेळ बसत नाही. काही बाबीमध्ये कर्जदारांकडून मिळालेल्या परतफेडीसंदर्भात मुद्दल व व्याज याची विभागणी उपलब्ध नाही. काही बाबतीत वैयक्तिक खात्यातील व्याज आकारणीत चुका झालेल्या आहेत. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व लाभार्थ्यांच्या कर्जावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

३०. कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे व अग्रिमे:

अ) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व कर्मचारी कर्ज खाते यांचा मेळ बसत नाही. काही बाबींमध्ये कर्जदारांकडून मिळालेल्या परतफेडीसंदर्भात मुद्दल व व्याज याची विभागणी उपलब्ध नाही. महामंडळाकडे रुपये ३,४८,३२,९१४/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३,६५,१४,४०१/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये ८९,८२,६०६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ८९,८२,६०६) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्मचारी कर्जावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

ब) वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व कर्मचारी अग्रिम खाते यांचा मेळ बसत नाही. महामंडळाकडे रुपये १,१३,४७,५१७/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,१३,५५,७९५/-) इतक्या शिल्लक रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रु.१,१३,३६,५७६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,१३,५५,७९५/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्मचारी अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

क) कर्मचारी कल्याण निधीची वैयक्तिक खाती प्रादेशिक कार्यालयात ठेवलेली नाहीत. तसेच कर्मचाऱ्यांचे वेतन निव्वळ वाटप तत्वावर (वेतन वजा कपाती) गणले गेलेले आहे. त्यामुळे कर्मचारी कर्जावरील मुद्दल व व्याज याची माहिती उपलब्ध नाही. त्यामुळे, महामंडळाने लेखा मानक ९ - उत्पन्नाची गणना यांचे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्जावरील येणे व्याजावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

३१. भांडवली व खर्चाकरिता दिलेली अग्रिमे:

(अ) महामंडळाकडे रुपये ४६,५५,६६६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४६,५५,६६६/-) इतक्या शिल्लक रकमेच्या भांडवली अग्रिमांतर्गत मिळालेल्या स्थिर मतेचा तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये ४१,७९,०७०/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४१,७९,०७०/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व भांडवली अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(ब) महामंडळाकडे रुपये २५,७०,५००/- (३१ मार्च २०१२ रोजी रुपये २६,५९,२००/-) इतक्या शिल्लक रकमेच्या खर्चाकरिता दिलेल्या अग्रिमांतर्गत झालेल्या खर्चाचा तपशील उपलब्ध नाही. परंतु सदर रकमेवर रुपये २६,५९,२००/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये २५,३४,१०२/-) इतकी तरतूद केली आहे. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व खर्चाकरिता दिलेल्या अग्रिमांवर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

३२. इतर दीर्घकालीन मत्ता :

(अ) टिप्पणी क्र. १२.—संकीर्ण मत्ता रुपये १०८.९३ लाख (Sundry मत्तेकरिता तरतूद - मागील शिल्लकेतील फरक) (दि. ३१ मार्च २०१३ रोजी रु. १०८.९३ लाख) म्हणजेच ताळेबंद व लेखा पुस्तकातील मागील शिल्लकेतील फरक दर्शवितो. सदर फरक हा आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विवरणपत्रातील आहे. आम्हांस दिलेल्या माहितीनुसार सदर फरक चुकीच्या शिल्लक रकमा लेखा पुस्तकात ओढल्या गेल्यामुळे किंवा लेखा पुस्तकात बदल न करता ताळेबंदात परस्पर बदल केल्यामुळे झाला आहे. परंतु आवश्यक त्या माहिती अभावी आम्ही त्याच्या अचूकतेवर भाष्य करू शकत नाही. परंतु या बदलामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व दायित्वावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(ब) टिप्पणी क्र. १२.—लाभार्थ्यांच्या कर्जावरील व्याज येणे रुपये ४५,८६,७८,४९६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३५,४९,९२,३०५/-). महामंडळाकडे येणे व्याज रकमेचा व्यक्तीनिहाय तपशील उपलब्ध नाही. त्यामुळे थकीत रकमेची माहिती काढणे अशक्य आहे. वैयक्तिक खाती अद्ययावत न केल्यामुळे सामान्य खातेवही व लाभार्थ्यांचे खाते यांचा मेळ बसत नाही. त्यामुळे त्याचा महामंडळाच्या खर्च, राखीव निधी व कर्जावरील येणे व्याजावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

(क) लाभार्थ्यांच्या कर्जावरील व्याज उपार्जित तत्वावर गणले गेले आहे; परंतु सदर व्याज, आरंभिची शिल्लक व अखेरची शिल्लक कर्जे यांच्या सरासरी रकमेवर गणले गेले आहे. आवश्यक त्या माहितीअभावी आम्ही त्याचा उत्पन्नावर काय परिणाम झाला त्याची गणना करू शकलो नाही. सदर बाब ही लेखा मानक ९-उत्पन्नाची गणनाप्रमाणे नाही. या बाबीमुळे, नफा व राखीव निधीवर काय परिणाम झाला त्याची गणना करू शकलो नाही.

३३. रोख व बँकेतील शिल्लक :

(अ) महामंडळाने रुपये ६४.०७ लाख (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ४३.९० लाख) इतक्या रकमेच्या हस्तांतरणामधील रोख रकमेच्या संपूर्ण तपशिलाची माहिती ठेवलेली नाही. याशिवाय असे दिसून आले आहे की उपरोक्त प्रमाणे हस्तांतरणातील रोख शिल्लक हस्तांतरित केलेल्या रकमेतील फरक आणि कार्यालयांतर्गत हस्तांतरणाच्या बाबतीतील तिच्या तत्सम जमा रकमा यांच्यातील फरक दर्शवितो. आवश्यक तपशिलाच्या अभावी वार्षिक लेखावरील त्याचा परिणाम निश्चित करणे शक्य झाले नाही.

(ब) खालील बाबी मुख्यालयीन बँक पुनर्मेळ विवरणपत्रामध्ये आढळलेली असून जी जिल्हा कार्यालये व प्रादेशिक कार्यालये येथे बनविलेली आहेत त्यात काही बाबी शिल्लक आहेत आणि ती पुनर्मेळाअभावी पुढे ओढली गेली आहेत. त्याची महामंडळाच्या लेखापुस्तकात पूर्वीपासून कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

क) महामंडळाकडे दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी वेगवेगळ्या बँकेच्या शिल्लक रक्कमा रु.४३६०.४६ लाख यापैकी महामंडळाकडे बँकेचे पुनर्मेळ विवरणपत्र रुपये ५१९.०४ लाख एवढ्या रकमेचे उपलब्ध नाही त्यामुळे याचा महामंडळाच्या लेखावर काय परिणाम होतो याची परिगणना करणे शक्य नाही.

ड) महामंडळाने अवामी मर्केटाईल बँकेत असलेल्या रुपये ९० लाख इतक्या अप्राप्त मुदत ठेवीची १०० टक्के तरतूद केलेली आहे.

३४. इतर चालू मत्ता :

(अ) शासनाकडून येणे असलेली रूपये २३५.४९ लाख इतकी रक्कम शासन निर्णय क्र. एमपीसी/ १०८५/ १०३५६/८४८८/एससीपी १, दिनांक २१ एप्रिल १९८६ नुसार १९७८-१९७९ ते १९८९-१९९० या कालावधीची थकबाकी दर्शविते. महामंडळाने संचालक ठराव क्र. १४८.३.७ दिनांक २३ डिसेंबर २०१० अन्वये महाराष्ट्र शासनाकडून येणे असलेल्या प्रशासकीय अनुदानाची शासनाकडे पाठपुरावा करण्याच्या अधीन राहून तरतूद केली आहे. तसेच चालू वर्षात महामंडळास महाराष्ट्र शासनाने सन २०१२-१३ यासाठी रुपये ६,५०,०१,०००/- इतकी रकमेची तरतूद केली, परंतु महामंडळास त्यापैकी रुपये ६,४२,२१,०००/- इतकी रक्कम प्राप्त झाली. शिल्लक येणे रक्कम रुपये ७,८०,०००/- ही चालू आर्थिक वर्ष सन २०१३-१४ मध्ये प्राप्त झाली. याव्यतिरिक्त चालू वर्षी महामंडळास रुपये १०,६३,४१,०००/- प्राप्त झाले आणि सदर रक्कम महामंडळाचे उत्पन्न म्हणून गणण्यांत आली.

(ब) व्हीजेएनटी व एलएएसडीसी कडील विद्युत, दूरध्वनी व इतर आकाराची वसुली न केल्यासंबंधी. आवश्यक त्या तपशीलाअभावी कोणत्याही रकमेची वसुली करण्यात आली होती किंवा कसे आणि त्यानुसार त्या वर्षाच्या उत्पन्नावर त्याचा काय परिणाम झाला याची पडताळणी करणे शक्य झाले नाही.

३५. कर्ज माफी योजना, २०१०

महाराष्ट्र शासनाने, शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ / विधयो-२ दिनांक २५-०८-२००९, शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ / विधयो - २ दिनांक ०१-०७-२०१० व शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र.२७/ विधयो - २ दिनांक ०२/०७/२०१०, अन्वये लाभार्थ्यांची विविध योजने अंतर्गत दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकित असलेली कर्जे माफ केली आहेत. महाराष्ट्र शासनाने कर्जमाफी पोटी रुपये १०६.३० कोटी इतकी रक्कम अदा केली आहे

महामंडळाच्या योजनांबाबतची कर्ज माफी

महाराष्ट्र शासनाने,शासन निर्णय क्रमांक २००९/क्र.२७/विधयो-२ दिनांक १ जुलै २०१० अन्वये लाभार्थ्यांची विविध योजने अंतर्गत दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकित असलेली कर्जे माफ केली आहेत.

महामंडळाने वरील शासन निर्णयाद्वारे खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे कर्जे माफ केली आहेत.

योजनेचे नाव	लाभार्थ्यांची संख्या	मुद्दल माफी	व्याज माफी	एकूण माफी
बीज भांडवल	३९,६०३	१८,४१,१०,७६५	७,८३,२९,१४२	२६,२४,३९,९०७
एनएसएफडीसी बीज भांडवल	६,७२६	१२,१६,५८,०१२	३,९१,९७,३५२	१६,०८,५५,३६४
एनएसकेएफडीसी बीज भांडवल	८२५	६४,२३,०३२	१६,२९,४०३	८०,५२,४३५
पायलट योजना	२०	५८,९६,७५९	१५,२०,९३५	७४,१७,६९४
एन एस एस योजना	२०३६७	५,७६,८६,२६३	२,१६,७६,४४४	७,९३,६२,७०७
भाग भांडवल योजना	४,३४७	१४,४९,८०९	१३,००,७५०	२७,५०,५५९
ई पी पी योजना	१२७	११,६२,७७१	१०,४९,९००	२२,१२,६७१
एकूण	७२,०१५	३७,८३,८७,४११	१४,४७,०३,९२६	५२,३६,८४,४८५

कर्जमाफी दिल्यानंतर जी कर्जे बीज भांडवल, एनएसएफडीसी, एनएसकेएफडीसी, एनएचएफडीसी, एनएसएस, एनबीसीएफडीसी, एनएमडीएफसी या शीर्षाखाली पुढे ओढली गेली आहेत ती, पूरक व लेखापुस्तकाच्या ताळमेळाशी अधीन आहेत.

केंद्रीय महामंडळाच्या योजनां बाबतची कर्ज माफी जसे एनएसएफडीसी एनएसकेएफडीसी.

महाराष्ट्र शासनाने, शासन निर्णय क्रमांक २००९/क्र. २७/विधयो-२, दिनांक ०२ जुलै २०१० अन्वये लाभार्थ्यांची विविध योजने अंतर्गत दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकित असलेली रुपये ४५.५६ कोटी इतकी कर्जे माफ केली आहेत. त्यापैकी, महाराष्ट्र शासनाने रुपये २२.७८ कोटी इतक्या कर्जमाफी रकमेच्या पुस्तकी समायोजनाची परवानगी दिली आहे. तसेच शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण/क्र.८१/महामंडळे दिनांक २९ मार्च २०१३ अन्वये शिल्लक रक्कम रुपये २२.७८ कोटी इतक्या कर्जमाफी रकमेच्या पुस्तकी समायोजनाची परवानगी दिली आहे.

एनएसएफडीसी व एनएसकेएफडीसी योजनांची थकीत कर्जाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

योजनेचे नाव	लाभार्थ्यांची संख्या	मुद्दल माफी	व्याज माफी	एकूण माफी
एनएसएफडीसी कर्जे	७,१७५	४०,८४,७४,१७५	१९,९१,२४,८४१	६०,७५,९९,०१६
एनएसकेएफडीसी कर्जे	१,०४२	९,२८,८९,६७४	२,३२,५०,४२५	११,६१,४०,०९९
एकूण	८,२१७	५०,१३,६३,८४९	२२,२३,७५,२६६	७२,३७,३९,११५

रुपये २६.८१ कोटी (रुपये ७२.३७ कोटी वजा रुपये ४५.५६ कोटी) इतक्या अतिरिक्त कर्जमाफी रकमेच्या परवानगी दाखल महाराष्ट्र शासनाकडे दिनांक १०-१२-२०१२ रोजी प्रस्ताव सादर केला आहे.

महामंडळाने कर्जमाफी रकमेच्या सत्यापनेसाठी एका सनदी लेखापाल संस्थेची नेमणूक केली. सदर संस्थेने कर्जमाफी रकमेची लाभार्थी वैयक्तिक लेखांनुसार यादी सत्यापन करुन त्यांचा अहवाल २७-०९-२०१२ रोजी सादर केला.

सदर अहवालानुसार महामंडळाने, शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार व संचालक मंडळाच्या दिनांक ३०-१०-२०१२ च्या ठराव क्र. १४३.६ अनुसार खालील तक्त्यात दर्शविल्यानुसार रुपये ७५.०९ कोटी इतकी कर्ज रक्कम निर्लेखित केली आहे.

योजनेचे नाव	लाभार्थ्यांची संख्या	मुद्दल माफी	व्याज माफी	एकूण माफी
बीज भांडवल	३९,६२३	१,९००.०८	७९८.५०	२,६९८.५८
एनएसएफडीसी बीज भांडवल	६,७२६	१,२१६.५८	३९१.९७	१,६०८.५५
एनएसकेएफडीसी बीज भांडवल	८२५	६४.२३	१६.२९	८०.५२
पायलट योजना	२०,३६७	५७६.८६	२१६.७६	७९३.६२
एन एस एस योजना	७१७५	२,००६.००	२७२.००	२,२७८.००
भाग भांडवल योजना	४३४७	१४.५०	१३.००	२७.५०
ई पी पी योजना	१२७	११.६३	१०.५०	२२.१३
एकूण	७९,१९०	५,७८९.८८	१,७१९.०२	७,५०८.९०

राष्ट्रीयीकृत बँकांच्या योजनांना बाबतची कर्ज माफी

महाराष्ट्र शासनाने, शासन निर्णय क्रमांक २००९/क्र. २७/विधयो-२, दिनांक ०१ जुलै २०१० अन्वये लाभार्थ्यांची विविध योजने अंतर्गत दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकीत असलेली कर्जे माफ केली आहेत. त्यापैकी, बँकांनी राबविलेल्या व थकीत असलेल्या रुपये ६३.२८ कोटी इतक्या कर्जमाफी रकमेचा समावेश आहे.

सदर कर्जमाफीत ३३ बँकांचा समावेश होता. त्यापैकी, फक्त १५ बँकांनी त्यांची पूर्ण माहिती/यादी महामंडळास सादर केली. नोव्हेंबर २०१३ पर्यंत महामंडळाने ४१.५१ कोटी इतकी रक्कम सदर १५ बँकांना अदा केली. तसेच बाकीच्या १८ बँकांची माहिती गोळा करणे व ती तपासणे ही कार्यवाही चालू आहे. चालू आर्थिक वर्षात, महामंडळाने बँकांना वितरित केलेली रुपये २९.३४ लाख (मागिल वर्षी ३९२.०२ लाख) इतकी कर्ज माफी रक्कम असाधारण बाब म्हणून निर्लेखित केली आहे.

केंद्रीय महामंडळाच्या योजनांना बाबतची कर्ज माफी जसे एनबीसीएफडीसी, एनएमडीएफसी, एनएचएफडीसी इत्यादी.

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ हे खाली केंद्रीय महामंडळांच्या योजना राबविण्यासाठी वाहिनीकृत यंत्रणा म्हणून काम करते.

१. राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळ (एनबीसीएफडीसी)
२. राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक वित्त व विकास महामंडळ (एनएमडीएफसी)
३. राष्ट्रीय अपंग वित्त व विकास महामंडळ (एनएचएफडीसी)

परंतु, राज्यात मागासवर्गीय, अल्पसंख्यांक व अपंग लाभार्थ्यांसाठी वेगळी महामंडळे स्थापन झाल्यानंतर नवी कर्ज प्रकरणे सदर नवीन महामंडळांकडे सोपविली गेली. तसेच, असे निर्देशित केले गेले की, सदर नवी महामंडळे स्थापन होण्या अगोदर जी प्रकरणे महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाने वाटप केली आहेत; त्याची वसुली महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाने पाहावयाची आहे.

सदर योजनांची ३१.०३.२००८ रोजीची थकीत कर्जाची आकडेवारी खालील प्रमाणे आहे.

योजनेचे नाव	३१.०३.२००८ (ची थकीत मुद्दल)	३१.०३.२००८ (ची थकीत व्याज)	३१.०३.२००८ (ची एकूण थकीत रक्कम)
एनबीसीएफडीसी कर्जे	९.६१	६.२६	१५.८७
एनएमडीएफसी कर्जे	३.५५	१.९८	५.५३
एनएचएफडीसी कर्जे	०.२८	०.०७	०.३५
एकूण	१३.४४	८.३१	२१.७५

महाराष्ट्र शासनाने, शासन निर्णय क्रमांक २००९ / क्र. २७ /भाग-२/ विधयो - २ दिनांक ०१-०७-२०१० अन्वये लाभार्थ्यांची विविध योजने अंतर्गत दिनांक ३१ मार्च २००८ रोजी थकित असलेली कर्जे माफ केली आहेत. परंतु वरील कर्जे जी महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाने यापूर्वी सदर लाभार्थ्यांना वाटप केलेली थकीत कर्जे देखील अंतर्भूत आहेत ती कर्जे कर्जमाफीसाठी शासनाने विचारात घेतलेली नाहीत. त्यामुळे, महामंडळाने एनबीसीएफडीसी, एनएमडीएफसी व एनएचएफडीसी या योजनांची कर्जमाफी दिलेली नाही.

परंतु, महामंडळाने दिनांक १०-१२-२०१२ रोजी एनबीसीएफडीसी, एनएमडीएफसी व एनएचएफडीसी योजनांतर्गत कर्जमाफी करीता महाराष्ट्र शासनाकडे स्वतंत्र प्रस्ताव सादर केला आहे.

३६. महामंडळाकडे चालू व दीर्घ कालीन मत्ते संदर्भात प्रतिभूत व अप्रतिभूत कर्जे रुपये १,७८,०१,७३,८०८/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,८१,३८,३४,७६४/-), लाभार्थ्यांची कर्जे रुपये २,२७,३५,४८,६३५/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये १,९०,७९,१८,००९/-) व कर्मचा-यांना दिलेले कर्जे रुपये ३,४८,३२,९१४/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३,६५,१४,४०१/-) दिलेल्या कर्ज येणे व्याज रुपये ४५,८६,७८,४९६/- (३१ मार्च २०१३ रोजी रुपये ३५,४९,९२,३०५/-) यांची विभागीय तपशील उपलब्ध नाही.

३७. व्यवस्थापकीय संचालकांना दिलेले पारिश्रमिक

व्यवस्थापकीय संचालकांना दिलेले पारिश्रमिक	३१ मार्च २०१४ अखेर रुपये	३१ मार्च २०१३ अखेर रुपये
वेतन, भत्ते व इतर फायदे	१३,५५,६२०	१२,१८,६२५
वैद्यकीय खर्च	५७,६४८	१,३८,६७०
भ्रमणध्वनी खर्च	२७,४३६	२१,४९६

३८. संबंधित व्यक्तीबाबतचे प्रकटन.

अ) संबंधित व्यक्ती ज्यांच्या सोबत वित्तीय वर्षात व्यवहार केले गेले त्यांच्या यादीसोबत खाली नमूद केल्या आहेत.

संबंध	संबंधित व्यक्तीचे नाव
महत्वाची व्यवस्थापकीय व्यक्ती	श्री. ए. के. झाडे (३१ डिसेंबर २०११ ते २८ फेब्रुवारी २०१४)

ब) संबंधित व्यक्तीसोबत केलेला व्यवहार.

तपशील	३१ मार्च २०१४ अखेर रुपये	३१ मार्च २०१३ अखेर रुपये
पगार, भत्ते व इतर फ		
श्री. ए. के. झाडे	१४,७९,४९९	१३,७८,७९९

३९. घटनापेक्ष दायित्वे

अनु.क्र.	तपशील	३१ मार्च २०१४ अखेर	३१ मार्च २०१३ अखेर
१	कंपनी विरुद्धचे अभिस्विकृत न झालेले दावे	रु. १,३२०	रु. १,३२०
२	राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित (एनएसएफडीसी) अतिरिक्त व्याजाची मागणी	रु. ६०३.६० लाख	रु. ६०३.६० लाख
३	महाराष्ट्र शासनाकडून शासन हमी शुल्काची मागणी	रु. ३,९५० लाख	रु. ३,९५० लाख
४	प्रशिक्षण फीकरिता गजानन टेक्निकल इन्स्टिट्युटने केलेला दावा	रु. ८,९५,५००	रु. ८,९५,५००

टिप्पणी :-

(१) कायदेविषयक खर्च-३, सिविल कोर्ट, (ज्युनियर डिविजन), चंद्रपूर यांनी दिनांक १७ सप्टेंबर २०१० रोजी पारित केलेल्या केस क्र. ३१५/२००१ च्या निर्णयाप्रमाणे देय खर्च. महामंडळाने सदर निर्णयाविरुद्ध अपिल दाखल केले आहे.

(२) महाराष्ट्र शासनाकडून शासन हमी शुल्काची मागणी रुपये ३,९५०.०० लाख ही ३१ मार्च २०११ च्या लेखापरीक्षण अहवालाप्रमाणे आहे. महामंडळाने त्याकरिता कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

४०. प्रति भाग मिळकत

तपशील	३१ मार्च २०१४ अखेर	३१ मार्च २०१३ अखेर
सममूल्य भाग धारकांचे निव्वळ उत्पन्न	४८,९८,०१,००९	१७,२६,१३,५८०
भागांची सममूल्यांकन सरासरी संख्या	१,६६,०६,७८९	१,६६,०६,७८९
प्रति भाग मूल्य (रु.)	१००.००	१००.००
मूळ प्रति भाग मिळकत (रु.)	२९.४९	१०.३९
विरळ प्रति भाग मिळकत (रु.)	२९.४९	१०.३९
असाधारण बाबींपूर्वीचा निव्वळ नफा	४९,२७,३५,३००	२१,१८,१५,८९५
मूळ प्रति भाग मिळकत (रु.) (असाधारण बाबी वगळता)	२९.६७	१२.७५
विरळ प्रति भाग मिळकत (रु.) (असाधारण बाबी वगळता)	२९.६७	१२.७५

४१. कंपनी अधिनियम १९५६ च्या कलम ३८३-A प्रमाणे नुसार महामंडळाकडे कंपनी सचिव ठेवलेला नाही.

४२. महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाने दिनांक २२ फेब्रुवारी २०१२ रोजी प्रसिध्द केलेल्या शासन निर्णयाप्रमाणे महामंडळाने लाभांश उपलब्ध केला नसल्यामुळे महामंडळाच्या उत्पन्न व खर्चाच्या विवरणपत्राची शिल्लक वजाती येते.

४३. मागिल वर्षाची आकडेवारी आवश्यकतेनुसार सामुहिक किंवा पुर्नव्यवस्था केलेली असून सदर आकडयांची पडताळणी चालू वर्षात सादर केलेली आकडेवारी पहावी.

एस के पटोडिया आणि असोसिएट्
सनदी लेखापालांकरिता

फर्म र. नं. ११२७२३W

संचालक मंडळकरिता आणि त्यांच्यावतीने

अरूण पोतदार

भागीदार

मे. क्र. १३४५७२

स्थळ : मुंबई

दिनांक : १५ मार्च २०१६

उज्जव उके

अध्यक्ष.

आर. ए. बेद,

व्यवस्थापकीय संचालक.

फैक्स नं. } 2209 2326
Fax No. } 2201 4438

दूरभाष संख्या } 2205 4022
Telephone No. } 2205 7360
2201 4437

E-mail agcommauMaharashtra@cag.gov.in

सत्यमेव जयते

प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-III, महाराष्ट्र यांचे कार्यालय
प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-III, महाराष्ट्र का कार्यालय
प्रतिष्ठा भवन, तल मंजिल,
101, महर्षि कर्वे मार्ग, मुंबई - 400 020.
OFFICE OF THE PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL
(AUDIT) - III, MAHARASHTRA,
PRATISHTHA BHAVAN, GROUND FLOOR,
101, MAHARSHI KARVE MARG, MUMBAI - 400 020.

संख्या /No. गोपनीय
पीएन/लेप-III/वालेप खंड-1/फुले/2013-14/ 253

दिनांक/Date: _____

13 JUL 2016

सेवा में,
प्रबंध निदेशक,
महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास डेवलपमेंट कार्पोरेशन लिमिटेड,
मुंबई

विषय:- 31 मार्च 2014 को समाप्त हुए वर्ष के महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास
डेवलपमेंट कार्पोरेशन लिमिटेड, मुंबई के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 1956 की
धारा 619 (4) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक-महालेखापरीक्षक की टिप्पणिया।

महोदय,

मार्च 31, 2014 को समाप्त हुए वर्ष के महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास डेवलपमेंट
कार्पोरेशन लिमिटेड, मुंबई के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 1956 की धारा 619 (4) के
अंतर्गत भारत के नियंत्रक-महालेखापरीक्षक की निरंक टिप्पणिया (nil comments)
संलग्न हैं।

वार्षिक आमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक रिपोर्ट की पाँच मुद्रित प्रतियाँ
कृपया इस कार्यालया को भेज दें।

संलग्नक- यथोपरि

भवदीया,

संगीता चौरे

(संगीता चौरे)

प्रधान महालेखाकार

(लेखापरीक्षा)-III

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA
UNDER SECTION 619(4) OF THE COMPANIES ACT, 1956 ON THE
ACCOUNTS OF MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED MUMBAI FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH
2014.

The preparation of Financial Statements of Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited Mumbai for the year ended 31 March 2014 in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 1956 is the responsibility of the Management of the Company. The Statutory Auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 619(2) of the Companies Act, 1956 are responsible for expressing opinion on these Financial Statements under Section 227 of the Companies Act, 1956 based on independent audit in accordance with the Auditing and Assurance Standards prescribed by their professional body the Institute of Chartered Accountants of India. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated 15 March 2016.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit under section 619(3)(b) of the Company Act, 1956 of financial statements of Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited Mumbai for the Year ended 31 March 2014. The supplementary audit has been carried out independently without access to working papers of Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the Statutory Auditors and Company personnel and a selective examination of some of the accounting records. On the basis of my audit nothing significant has come to my knowledge which would give rise to any comment upon or supplement to Statutory Auditor's report.

For and on behalf of
The Comptroller and Auditor General of India

Sangita Choure
(Sangita Choure)

PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL
(AUDIT)-III

Place: Mumbai
Date:

**MAHATMA PHULE
BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LTD., MUMBAI**

(A Government of Maharashtra Undertaking)

**ANNUAL REPORT
2013 - 2014**

REGISTERED OFFICE :

Barrack No. 18, Behind Sachivalaya Gymkhana,
Backbay Reclamation, Mumbai 400 021. Tel. : 2202 3791

HEAD OFFICE :

1N, Juhu Supreme Shopping Centre, Gulmohar Cross Road No. 9
JVPD Scheme, Juhu, Mumbai 400 049. Tel. : 2620 0351

**MAHATMA PHULE
BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LTD., MUMBAI**

(A Government of Maharashtra Undertaking)

**ANNUAL REPORT
2013 - 2014**

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS
DEVELOPMENT CORPORATION LTD.**

(A GOVERNMENT OF MAHARASHTRA UNDERTAKING)

INDEX

		Page No.
1.	Board of Directors	(v)
2.	Notice	(vii)
3.	Director's Report	1
4.	Independent Auditor's Report	4
5.	Annexures to the Auditor's Report	18
6.	Balance Sheet	21
7.	Income and Expenditure Account	22
8.	Annexures to the Balance Sheet and Income and Expenditure Account	23
9.	Significant Accounting Policies and Notes to the Accounts	25
10.	Comments of the Comptroller and Auditor General of India	59

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS
DEVELOPMENT CORPORATION LTD.**

(A GOVERNMENT OF MAHARASHTRA UNDERTAKING)

BOARD OF DIRECTORS 2013–2014

Vide G.R.No.MPC/1089/340/SCP-I, dated 15.10.1991 the appointment of official directors was made by designation.

1. Shri R. D. Shinde, IAS
Secretary, Social Justice Dept.
Mantralaya, Mumbai
(from 19-08-2012 onwards)	Chairman
2. Chairman & Managing Director
National Scheduled Castes & Scheduled Tribes
Finance and Development Corporation,
New Delhi.	Director
3. Managing Director
National Safai Karmacharis
Finance and Developments Corporation,
New Delhi.	Director
4. Director
Ministry of Welfare, Govt. of India,
Shastri Bhavan, New Delhi.	Director
5. Commissioner
Social Welfare, Maharashtra State,
Pune.	Director
6. Dy. Secretary,
Social Welfare, Cultural Affairs,
Sports & Tourism Department, Mantralaya,
Mumbai.	Director
7. Shri Avinash Zade, IAS
Managing Director, MPBCDC
(From 31.12.2011 to 31.03.2014)	Director

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED**

(A GOVERNMENT OF MAHARASHTRA UNDERTAKING)

Regd. Office :

Barrack No. 18,
Behind Sachivalaya Gymkhana
Backbay Reclamation,
Mumbai 400 021
Tel. No. 2202 3791

Head Office :

1-N, Juhu Supreme Shopping Centre
Gulmohar Cross Road No. 9,
JVPD Scheme, Juhu,
Mumbai 400 049
Tel. No. 26200351/26202852 Fax No. 26705173
E-mail: *mahatma.phule@yahoo.in*

No. CS/37/1476/2016

Date 21st September 2016

Notice

NOTICE is hereby given that the Adjourned 37th Adjourned Annual General Meeting of the Members of Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Ltd. shall be held on Wednesday, 28th September 2016 at 1-00 p.m. at the Chamber of Hon'ble Minister, Social Justice, Govt. of Maharashtra at Chamber 316, Mantralaya Annexe Bldg., Mumbai 400 032 for the purpose of transacting the following business.

To receive, consider and adopt the Balance Sheet as on March 31, 2014 and the Profit and Loss Account for the year ended on that date and the Reports of the Directors and Auditors.

Sd/-

Company Secretary.

Encl. Proxy Form.

Notes.— A MEMBER ENTITLED TO ATTEND AND VOTE AT THE MEETING IS ENTITLED TO APPOINT A PROXY TO ATTEND AND VOTE INSTEAD OF HIMSELF AND THE PROXY NEED NOT BE A MEMBER.

To

- (1) HIS EXCELLENCY
The President,
Rastrapati Bhavan,
New Delhi. Member.
- (2) HIS EXCELLENCY
The Governor of Maharashtra,
Raj Bhavan, Malbar Hill,
Mumbai 400 006. Member.

- (3) Shri Rajkumar Badole.,
Hon'ble Minister,
Social Justice, Government of Maharashtra
and Chairman,
Mahatma Phule Backward Class
Development Corporation Ltd., Mumbai. Chairman
- (4) Shri Surendrakumar Bagade, I.A.S.
Secretary, Social Justice and Special Assistance,
Govt. of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai.
- (5) Shri. Vijay Waghmare, I.A.S.
Managing Director,
Mahatma Phule Backward Class
Development Corporation Ltd.,
1-N, Juhu Supreme Shopping Centre,
Gulmohar Cross Road No.9,
J.V.P.D. Scheme, Juhu, Mumbai-400 049. Member
- (6) M/s.S.K.Patodia & Associates,
Chartered Accountants,
Shree Shakhambhari Corporate Park,
Plot No.156-58 Chakravarti Ashok Complex,
J.B.Nagar, Andheri(East), Mumbai-400 099. Statutory Auditors

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED**

(A GOVERNMENT OF MAHARASHTRA UNDERTAKING)

BOARD OF DIRECTORS REPORT 2013-2014

To,

The Members,
**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS
DEVELOPMENT CORPORATION LTD.**

The Directors have the pleasure in submitting the 37th Annual Report for the year ending 31st March 2014 and Profit & Loss Account and the Balance Sheet on that date.

(1) FINANCIAL RESULTS

The Government of Maharashtra assists the Corporation by placing funds at its disposal for the various schemes for implementing of programmes for backward classes. The Corporation is a service-oriented agency, rendering assistance to backward classes in their various endeavors for economic upliftment. The Corporation is not a trading organization. The Corporation does not have its own source of income and it has to rely solely on the funds from the Government for its day-to-day expenses under the head Direction & Administration.

The Net Profit for the year under review is Rs.48,98,01,009/-

(2) SCHEMES

During the year under review the Corporation implemented the following schemes.

1. Margin Money Loan Scheme
2. Special Central Assistance Scheme
 - (a) 50% Subsidy Scheme
 - (b) Training Scheme
3. N.S.F.D.C. Scheme
4. N.S.K.F.D.C. Scheme

Under Margin Money Loan Scheme, the Corporation disbursed the margin money loan to Scheduled Castes and Nav Boudhas for their various economic activities. The Corporation assisted 1798 beneficiaries under this scheme. The Corporation contributed margin money loan to the tune of Rs 7,41,09,335/- from share capital.

Under 50% Subsidy Scheme, the Corporation disbursed 50% subsidy under Special Central Assistance for individual beneficiaries, where the investment is upto Rs.10,000/- . Scheduled Castes and Nav Boudhas whose total annual income does not exceed Rs.1,00,000/- in urban areas and rural areas are eligible for seeking benefit under this scheme. The Corporation assisted 5243 beneficiaries under this scheme. The Corporation contributed Special Central Assistance to the tune of Rs. 9,29,36,006/-.

Under NSFDC Schemes are considered by the National SCs./STs Finance & Development Corporation, New Delhi. 75% amount is contributed from NSFDC, 20% from MPBCDC and 5% from applicant. Under this scheme expenditure is incurred from Share Capital received from State and Central Government. Under NSFDC Scheme applicant must belong to Scheduled Caste or Nav Buddha Community. Applicant's annual income must below Rs. 1,00,000/- in NSFDC Loan Scheme. The Corporation disbursed loan to 1545 beneficiaries amounting to Rs. 4,57,06,716/-

Under NSKFDC Schemes are considered by the National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation, New Delhi. 75% amount is contributed from NSKFDC, 20% from MPBCDC and 5% from applicant. Under NSKFDC scheme, applicant must be a 'Safai Karmachari'. The Corporation disbursed loan to 3787 beneficiaries amounting to Rs. 29,60,02,281/-

(3) SHARE CAPITAL

During the Financial Year 2013-2014 the Corporation received Share Application Money of Rs. 3,83.33 Lacs from State Government of Maharashtra. Thus, the total paid up and subscribed share capital of the corporation stands at Rs. 16,606.79 Lacs as against the Authorised Share Capital of Rs. 500 Crores as on 31-03-2014 and amount in Share Application Money pending Allotment is Rs. 43,100.87 Lacs.

(4) DIRECTORS

The position of Directors during the year 2013-2014 was as follows :

Vide G.R.No.MPC/1089/340/SCP-I dated 15.10.1991 the appointment of official directors was made by designation.

1.	Shri R.D.Shinde, IAS,
Secretary, Social Justice Dept.
Mantralaya, Mumbai
(19-08-2012 onwards)	Chairman
2.	Chairman & Managing Director,
National Scheduled Castes &
Scheduled Tribes Finance and
Development Corporation, New Delhi.	Director
3.	Managing Director,
National Safai Karmacharis Finance and
Development Corporation, New Delhi	Director
4.	Director,
Ministry of Welfare, Govt.of India,
Shastri Bhavan, New Delhi.	Director
5.	Commissioner
Social Welfare, Maharashtra State, Pune.	Director
6.	Dy.Secretary,
Social Welfare, Cultural Affairs, Sports &
Tourism Department, Mantralaya, Mumbai.	Director
7.	Shri. Avinash Zade, IAS
Managing Director, MPBCDC
(From 31.12.2011 to 31.03.2014)	Director

(5) AUDITORS

M/s. S.K. Patodia & Associates , Chartered Accountants, Mumbai have been appointed as a Statutory Auditors of the Corporation for the years 2011-2012, 2012-2013 and 2013-2014.

The Auditor's Notes on accounts are enclosed.

The Comptroller and Auditor General of India has made following remarks :

“I would like to highlight the following significant matters under section 619(4) of the Companies Act, 1956 which have come to my attention and which in my view are necessary for enabling a better understanding of the financial statements and the related Audit Report.”

(6) DIRECTOR'S RESPONSIBILITY STATEMENT

Board of Directors State That :

- (i) that in the preparation of the annual accounts, the applicable accounting standards had been followed along with proper explanation relating to material departures ;
- (ii) that the directors had selected such accounting policies and applied them consistently and made judgments and estimates that are reasonable and prudent so as to give a true and fair view of the state of affairs of the company at the end of the financial year and of the profit or loss of the company for that period ;
- (iii) that the directors had taken proper and sufficient care for the maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of this Act for safeguarding the assets of the company and for preventing and detecting fraud and other irregularities ;
- (iv) that the directors had prepared the annual accounts on a going concern basis.]

(7) ACKNOWLEDGEMENT

The Board of Directors would like to place on its record their sincere thanks to the Government of India, Government of Maharashtra and the participating banks for their whole hearted support for various schemes which were implemented during the year under review. The Board of Directors would like to place on its record their deep appreciation for the services rendered by the employees of the Corporation at all level.

For and on behalf of the Board of Directors,

Sd/-

Chairman

Place : Mumbai

Dated : 28th September 2016.

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To,

The Members of
Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited

Report on the Financial Statements

- a.** We have audited the attached financial statements of Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited ('the Corporation') which comprise the Balance Sheet as at March 31, 2014 and the related Statement of Income and Expenditure and the Cash Flow Statement for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information, which we have signed under reference to this report.

Management's Responsibility for the Financial Statements

- b.** The Company's Management is responsible for the preparation of these financial statements that give a true and fair view of the financial position, financial performance and cash flows of the Company in accordance with the Accounting Standards referred to in sub-section (3C) of section 211 of 'the Companies Act, 1956' of India (the "Act") read with the General Circular 15/2013 dated September 13, 2013 of the Ministry of Corporate Affairs in respect of Section 133 of the Companies Act, 2013 and in accordance with the accounting principles generally accepted in India. This responsibility includes the design, implementation and maintenance of internal control relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditors' Responsibility

- c.** Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with the Standards on Auditing issued by the Institute of Chartered Accountants of India. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.
- d.** An audit involves performing procedures to obtain audit evidence, about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditors' judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditors consider internal control relevant to the Company's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of the accounting estimates made by Management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

- e. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified audit opinion.

Basis for Qualified Opinion

- f. We draw your attention to the following matters:

Reserves and Surplus

1. *Note 23(a) and 23(b), the Corporation receives Grant towards Special Central Assistance (SCA) National Scheme for Liberation and Rehabilitation of Manual Scavengers (NSS) and Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) from Central Government. In the absence of necessary details we are unable to verify whether any liability for un-disbursed subsidy accrues or not. Unspent amount received under the Special Central Assistance Scheme (SCA) National Scheme of Liberation and Rehabilitation of Scavengers (NSS) and Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) from the Central Government is repayable to the said authorities. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for un-disbursed subsidy but the undisbursed subsidy shall be considered by the Central / State Government while releasing grant in the subsequent year.*
2. *During the year 2013-14, the Corporation has received Rs. 1,30,76,000 towards survey from National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation (NSKFDC) and the same was unspent as at March 31, 2014 (Refer Note 3(d) of the financial statements). In the absence of necessary details we are unable to verify whether any liabilities accrued or not in this respect.*
3. *We were unable to verify and ascertain whether the non-financial guidelines and directions issued under the Centrally Sponsored National Scheme at Liberation and Rehabilitation of Scavengers and their dependents (NSS) Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) from the Government of India have been properly followed or not.*
4. *The Corporation receives Special Central Assistance (SCA) from Central Government for implementation of schemes for the welfare of Scheduled Castes Beneficiaries. During the Financial Year 2013-2014, the Corporation disbursed Rs. 929.36 Lacs (Previous Year Rs. 1,364.01 Lacs) to beneficiaries as subsidy under various schemes. However, utilization certificates have not been obtained from respective banks. Thus, end use of loan and ultimate disbursement of Bank's Loan to beneficiaries is not ensured.*
5. *The Corporation receives Special Central Assistance (SCA) from Central Government for implementation of schemes for the welfare of Scheduled Castes Beneficiaries. During the Financial Year 2001-2002 the limit for subsidy disbursement per beneficiary was increased from Rs. 6,000 to Rs. 10,000. The Corporation vide circular dated 14-03-2001 advised all the district offices that, in case the beneficiary has availed subsidy of Rs. 6,000, he is*

entitled to additional subsidy of Rs. 4,000, so as to make his total eligibility limit to Rs. 10,000. In this case, we observed the following :

- (a) Although the subsidy limit was increased, it was not clarified in the Government Letter or Guidelines on SCA, whether the existing beneficiary is eligible for additional subsidy or not; and
- (b) The District Offices instead of disbursing additional subsidy of Rs. 4,000 obtains refund of original subsidy disbursed of Rs. 6,000 and disburses new Subsidy of Rs. 10,000 to beneficiaries which we are unable to comment whether the principles are in line of SCA Guidelines.

Secured Loans

6. Note No. 24(c) regarding difference in balances of secured loans from National Scheduled Castes Finance and Development Corporation Limited (NSFDC) and National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation (NSKFDC). The Corporation's book showing excess balance in respect of loans from NSFDC and NSKFDC as at March 31, 2014 by Rs. 9,35,69,800 (as at March 31, 2013; Rs 6,89,39,563). The Corporation does not have the details of the said differences.
7. Note No. 24(d) regarding non provision for Higher Rate of Interest (HRI) for non-utilization of funds within stipulated period of time from NSFDC. The Corporation has not made provision of Rs. 6,03,60,043 as at March 31, 2014 (as at March 31, 2013; Rs. 6,03,60,043) in books of account in respect of HRI which may be levied for non-compliance. Due to this as at March 31, 2014, the reserve and surplus is higher and Long-term borrowings are lower by Rs. 6,03,60,043 of the Corporation.

Unsecured Loans

8. Note No. 25(a) regarding the balances of unsecured loans from Maharashtra State Other Backward Classes Finance and Development Corporation (MSOBC) and Industries, Energy and Labour Department, Government of Maharashtra, under Employment Promotion Programme which are subject to confirmation. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the expenses and liabilities of the Corporation.
9. Note No. 25(d) regarding Security Deposits and Earnest Money Deposit (EMD) of Rs. 8,33,846, which are outstanding from long time and are subject to confirmation. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the expenses and liabilities of the Corporation.

Other Current Liabilities and Provisions

10. Note No. 26(a) regarding the Balance of Applicant's Contribution of Rs. 191.02 Lacs (as at March 31, 2013; Rs. 93.21 Lacs) is subject to reconciliation and confirmation. In the absence of reconciliation of Cases Sanctioned but not disbursed and Applicant's Contribution received, we are unable to comment on the correctness of the balance of Applicant's Contribution.

11. *Note No. 26(b) regarding opening balance difference of Rs. 153.47 Lacs (as at March 31, 2013; Rs. 153.47 Lacs) comprises of differences in opening balances between Trial Balance Figures and Actual Book Balances. As informed to us, the said difference pertains to wrong / incorrect carrying forward of balances and / or changes made in trial balances without changing the book balances etc. However, in the absence of complete details we are unable to comment on the correctness of the same. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
12. *Note No. 26(d) regarding Normal filing fees payable on authorized capital of Rs. 3,75,000 represents provision made for filing fees to registrar for increase in authorized share capital and same has not been paid till date. The Corporation has not made provisions for interest and penalty as required on the same. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
13. *Note No. 26(e), the Corporation had made provision for Rs. 260 Lacs (Rs. 250 Lacs for ROC filing fees and Rs. 10 Lacs for Stamp Duty) in FY 2012-13 toward increase in authorized capital from Rs. 200 Crores to Rs. 500 Crores. However, the Corporation has not made provision for interest and penalty for the same as the Corporation has not filed the related forms with ROC in this respect. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
14. *Note No. 26(f) regarding provision for fringe benefit tax of Rs. 17,85,250 is outstanding from long time and same has not been paid till date. The Corporation has not made provision for Interest and penalty on the same. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*

Fixed Assets

15. *Note No. 27(a) regarding non-maintenance of Fixed Assets Register as required by Section 209(1)(c) of the Act. Further due to this physical verification of fixed assets has not been done during the year and in the earlier years. In the absence of Fixed Assets Register, the correctness of depreciation calculated and written down value of fixed assets could not be ensured and impairment of assets cannot be ascertained.*
16. *Note No. 27(b) regarding non-capitalisation of Capital work in progress of Rs. 1,28,50,714 towards Sakar Project, in the view of the Management the same is for training of the beneficiaries and the same was put to use long time back and currently the training is closed. The Management does not have the details about the capitalisation and current status of the same. The Capital work in progress has not been capitalised and no depreciation / amortisation has been charged to the Statement of Income and Expenditure. Due to the above deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and fixed assets as at year end could not be ascertained.*

Loans to Entrepreneurs

17. *Note No. 29(a) regarding Loans to Entrepreneurs represents schemes implemented by the Corporation such as Margin Money Loans, Loans under NSFDC, NSKFDC, NHFDC, NBCFDC, NMDFC and Margin Money Scheme under NSS etc. which are subject to confirmations. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the income and assets of the Corporation.*
18. *Note No. 29(b), the Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof or write offs as many cases have become legally time barred for recovery. In view of the above, no provision for Bad and Doubtful Debts (Non-Performing Assets) have been made. Further, the Corporation does not have the party wise details for outstanding balances as at year end Rs. 2,27,35,48,635 (as at March 31, 2013: Rs. 1,90,79,18,009.). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.*
19. *Note No. 29(c), balances of General Ledgers does not tally with the Beneficiary's personal ledgers since the personal ledgers are not updated. In all cases, break up of loan recovery such as Principal and Interest, is not available. In various cases, interest calculation in personal ledgers of beneficiaries is incorrect. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.*
20. *Borrower's separate ledgers have not been maintained for the Power Loom scheme in the Thane District. Further, due to various irregularities on the part of the Corporation the project could not be completed. The amount disbursed to the beneficiaries including interest upto 31.03.2008 have been subsequently waived by the Government of Maharashtra vide Government Resolution No. 2009 / Sr. No. 27 / SCA -2 Dated 25-08-2009, GR No. 2009 / Sr. No. 27 / SCA – 2 Dated 01-7-2010 and GR No. 2009 / Sr. No. 27 / SCA – 2 Dated 02-07-2010. Resultantly, complete amount of loans sanctioned stands waived and so the Corporation has not made any provisions. Although the corporation has initiated legal action before the 'High Court, Mumbai' against the supplier of Power Looms for the recovery of Rs. 3.81 crs for non-supply / defective supply of Power Looms.*

Loans and Advances to Staff

21. *Note No. 30(a), the Balances of General Ledgers does not tally with the 'Loans to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. The break-up of loan recovery such as Principal and Interest is not available. Further no party wise detail is available to identify the bad and doubtful amount against loans to staff Rs. 3,48,32,914 (as at March 31, 2013: Rs. 3,65,14,401). However, provision has been made for Rs. 89,82,606 (as at March 31, 2013: Rs. 89,82,606). Due to this, impact on the profit for the*

year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.

22. *Note No. 30(b), the Balances of General Ledgers does not tally with the 'Advances to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. Further no party wise detail is available to identify the bad and doubtful amount against advances to staff Rs. 1,13,47,517 (as at March 31, 2013: Rs. 1,13,55,795). However, provision has been made for Rs. 1,13,36,576 (as at March 31, 2013: Rs. 1,13,55,795). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.*
23. *We observed that, in case of Loans to Staff, security documents have not been executed and thus, end use of loans is not ascertainable. Further, Interest on Loans to Staff has not been accounted / provided for and the recovery of staff welfare loans has not been segregated into principal and interest. Thus, Loans to Staff are understated and Income of the Corporation is understated to the extent of interest not provided (Amount could not be ascertained). In effect, the Corporation has not complied with the provisions of Accounting Standard – 9 'Revenue Recognition'.*
24. *Note No. 30(c), Personal Ledgers for Loans to Staff is not maintained at the Regional Offices. Further, the Salary to Staff Members has been accounted for on net basis (i.e. Gross Salary Less Deductions). Therefore, the basic data such as principal and interest recovered is not available. The same is not as per the Accounting Standard (AS) 9 – 'Revenue Recognition'. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.*
25. *The Corporation has disbursed various loans under different schemes and other advances such as "Loan and Advances to Staff" and "Other Advances" where chances of recovery are minimum or Nil. The recovery proceedings have been initiated by the Corporation in many of the disbursed loans yet a major amount of the Corporation stands unrecovered. The Corporation has made 100% provision against advances to employees and other advances for unadjusted / unrecovered advances. However, we suggest that, reasons for non-settlement of advances should be investigated and the balances duly investigated should be written off from the Books of Account.*
26. *We came across several instances where loan documents were incomplete. In various cases they were not even signed by the concerned district manager. Further, the Loan documents including securities provided, if any, have become time barred and haven't been renewed. It was also observed that Utilization certificates have not been obtained and thus the end use of various loans cannot be established.*

Capital Advances and Advances for Expenses

27. *Note No. 31(a), the Corporation does not have details whether the fixed assets has been received or not against the capital advances of Rs. 46,55,666 (as at March 31, 2013: Rs. 46,55,666). Further, also balances are subject to*

confirmation. However, provision has been made for Rs. 41,79,070 (as at March 31, 2013: Rs. 41,79,070). Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus, capital advances and fixed assets as at year end could not be ascertained.

28. *Note No. 31(b), the Corporation does not have details whether the expenses has been incurred or not against the Advances for Expenses Rs. 25,70,500 (as at March 31, 2013: Rs. 26,59,200). Further, also balances are subject to confirmation. However, provision has been made for Rs 25,58,959 (as at March 31, 2013: Rs. 25,34,102). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and advances for expenses as at year end could not be ascertained.*

Other Non-Current Assets

29. *Note No. 32(a) regarding opening balance difference of Rs. 108.93 Lacs (as at March 31, 2013; Rs. 108.93 Lacs) comprises of differences in opening balances between Trial Balance Figures and Actual Book Balances. As informed to us, the said difference pertains to wrong/ incorrect carrying forward of balances and/ or changes made in trial balances without changing the book balances etc. However, in the absence of complete details we are unable to comment on the correctness of the same. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
30. *Note No. 32(b) regarding Interest Receivable Rs. 45,86,78,496 (as at March 31, 2013 Rs. 35,49,92,305), the Management does not have the party wise details and aging of the same, therefore, it is difficult to identify the overdue balances. Balances of General Ledgers do not tally with the Beneficiary's personal ledgers since the personal ledgers are not updated. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.*

Cash and Cash Equivalents

31. *Note No. 33(a), the Corporation has not maintained detailed reconciliation of Cash-in-Transit amounting to Rs. 64.07 Lacs (as at March 31, 2013: Rs. 43.90 Lacs). Further it appears that the balance of Cash in Transit as aforesaid represents/ reflects the difference in amounts transferred and its corresponding receipts in case of inter-office transfers. The effect thereon if any on the accounts could not be ascertained/ quantified.*
32. *Note No. 33(b) and 33(c) regarding bank reconciliations items are appearing in the reconciliation statements of Bank Accounts of Head Office, District Offices and Regional Offices, which were carried forward since long and no effects have been given in the books of account of the Corporation. Amount involve for these items in aggregate is substantial and we are unable to quantify the same as in certain cases no bank reconciliation statements are available. Further, in case of certain bank balances, no bank statements have been provided for our verification. Due to this, the effects on the financial statements could not be ascertained.*

33. *According to information and explanations given to us, some bank accounts have become dormant and the balances therein have been transferred to other bank accounts through reconciliation. In the absence of necessary details we are unable to verify its effect there on the account balances as of the year end.*
34. *The original copies of Fixed Deposit Receipts were not made available for our verification also the Balance Confirmation Certificate for Fixed Deposits and interest was not obtained from Banks. In the absence of above details we could not verify the Balances in Fixed deposits. Further, no details is available whether fixed deposits are under lien or pledged, accordingly we are unable to comment whether all fixed deposits are free from any lien.*

Other Current Assets

35. *Note No. 34(b), Non recovery of charges from Vimukta Jati & Normadic Tribes Finance and Development Corporation (VJNT) and Lokshahir Annabahu Sathe Development Corporation (LASDC) in the absence of necessary details, we are unable to verify whether any sum has been recovered or not and accordingly its effect if any on the income and expenditure of the year.*

Others

36. *The Corporation has not regularly deducted Tax at Source (TDS) according to the provisions of the Income Tax Act 1961. Further the Corporation has neither filed the Income Tax Returns as required under Section 139 of the Income Tax Act 1961 nor has made any provisions for Tax. However, in the absence of necessary documents/ vouchers, liability of the Corporation for such failure remains unascertained. Also, requirement of obtaining Tax Audit report under section 44AB of the Income Tax Act 1961 has not been complied for the current year and earlier years. No provision for the above non-compliances has been made in the books of account. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
37. *The Corporation has not complied with the provisions of Clause (2) of Article 86 of the Memorandum and Article of Association, for obtaining prior approval of Administrative Department of Government regarding item of expenditure involving more than Rs. 1 Lac.*
38. *The Corporation has not complied with the provisions of filling of various forms including annual returns with the Registrar of Companies as stipulated by the rules framed under the Companies Act since long. No provision for the same has been made in the books of account. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
39. *According to information and explanation given to us, the Corporation has received funds as per Government Resolution no. 2009/S.R. no. 27/part II/SCA – 2 dated 01-07-2010 which directs the Corporation to issue shares*

to the central and state government. The same are to be paid off to the nationalised and regional rural banks against their portion of loan waiver by the government. The amount paid Rs. 29.34 Lacs (Previous Year Rs. 392.02 Lacs) during the year to the banks is shown as extraordinary items in the financial statements of the Corporation, which in our opinion is not revenue expenditure for the Corporation as loans were not disbursed or given by the Corporation. Hence, the deficit is overstated to that extent.

40. *No proper details are maintained in respect of waiving of loans under various schemes. In the absence of necessary details we are unable to verify its effect there on the account balances as of the year end and correctness of the same.*
41. *Note No. 36, the Corporation does not have the details for bifurcation in Current and Non-Current portion in respect of secured and unsecured borrowings Rs.1,78,01,73,808 (as at March 31, 2013: 1,81,38,34,764), Loans to Entrepreneur Rs. 2,27,35,48,635 (as at March 31, 2013: Rs. 1,90,79,18,009), Loans to Employees Rs.3,48,32,914 (as at March 31, 2013: Rs. 3,65,14,401) and Interest Receivable from Entrepreneurs Rs.45,86,78,496 (as at March 31, 2013: Rs.35,49,92,305) as required by the Schedule VI of the Companies Act, 1956, hence the secured and unsecured borrowings, Loans to Entrepreneur, Loans to Employees and Interest Receivable from Entrepreneurs have been disclosed as Non-Current liabilities/ Non-Current Assets.*
42. *No proper workings are maintained in respect of actual Government Guarantee Fees Received and payable during the year. In the absence of necessary details, we are unable to verify whether Government Guarantee Fees is accounted correctly as income and expense as per the policy of the Corporation. Therefore, impact on the profit for the year and provision and reserve and surplus as at year end could not be ascertained, if any.*

g. Accounting Standards Related Qualifications :

1. *Accounting of interests on savings accounts with banks are accounted for on cash basis and in certain divisional and regional offices where such interest have not been accounted due to non-reconciliation issues. Interest on Loans to beneficiaries is on accrual basis, however accounted for on the basis of average outstanding of opening balance and closing balance in total loan portfolio instead of actual outstanding basis (Refer Note No. 32(c)). In the absence of necessary details, we are unable to verify the interest calculations and quantify the effect thereof, if any on income. The same is not as per the Accounting Standard (AS) 9 – ‘Revenue Recognition’. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.*
2. *Government Guarantee Fees Received is accounted for on cash basis. In the absence of necessary details, we are unable to verify the calculations of Government Guarantee Fees Received and unable to quantify the effect thereof, if any on income. The same is not as per the Accounting Standard*

(AS) 9 – ‘Revenue Recognition’. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Government Guarantee Fees Receivable as at year end could not be ascertained.

3. *Refer Note No. 30(c), Interest on Loans to Staff has not been accounted/ provided for and the recovery of Loans to Staff has not been segregated into principal and interest. Thus, Loans to Staff are understated and Income of the Corporation is understated to the extent of interest not provided (Amount could not be ascertained). In effect, the Corporation has not complied with the provisions of Accounting Standard – 9 ‘Revenue Recognition’.*
4. *Refer Note No. 8(b), Liabilities in respect of gratuity and leave encashment (a defined benefit plan) are accounted for on cash basis which is not in conformity with Accounting Standard (AS-15) (Revised 2005) ‘Employee Benefits’ as notified by the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 which requires that Gratuity Liabilities to be accounted for on accrual basis based on actuarial valuation. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.*
5. *The Corporation has not carried out impairment analysis as per the Accounting Standard 28 – ‘Impairment of Assets’ in case of ‘Group Projects’ and ‘Loans to Entrepreneurs’. The impact thereof if any, on income and expenditure account and Balance sheet could not be ascertained.*
6. *The Corporation has not provided the list of all the legal cases and claims by or against the Corporation for audit. In the absence of list and detailed information regarding pending legal cases and claims, we are unable to comment on the correctness of provisions or contingent liability of the Corporation. In effect, provisions of ‘Accounting Standard 29 – Provisions, Contingent Liabilities’ have not been complied with by the Corporation.*

Qualified Opinion

h. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, *except for the indeterminate effects of the matter described in para f and g above, in the Basis for Qualified Opinion paragraph and together with the notes thereon*, the said financial statements together with the notes thereon and attached thereto give, in the prescribed manner, the information required by the Act, give a true and fair view in conformity with the accounting principles generally accepted in India:

1. In the case of the Balance Sheet, of the State of affairs of the Corporation as at March 31, 2014;
2. In the case of the statement of Income and Expenditure, of the excess of Income over expenditure for the year ended on that date; and
3. In the case of Cash Flow Statement, of the cash flows for the year ended on that date.

Emphasis of Matter

- i. Without qualifying our opinion, we draw attention to the following matters:
1. *Note No. 22(a) regarding Share-holding ratio of 51:49 between the State and Central Government. However, the ratios are not being maintained on a year-to-year basis. Further, the said ratio is not mentioned in the Memorandum and Articles of Association of the Corporation.*
 2. *Note No. 22(c), during the Financial Year 2013-2014, the Corporation received Share Application Money of Rs. 383.33 Lacs (2012-13: Rs. 12,000 Lacs) from the State Government of Maharashtra. Thus, the total paid up and subscribed share capital of the Corporation stands at Rs. 16,606.79 Lacs (2012-13: Rs 16,606.79 Lacs) as against the Authorised Capital of Rs. 50,000 Lacs as on 31-03-2013 and amount in Share Application Money Pending Allotment is Rs. 43,100.87 Lacs (as on 31-03-2013: Rs. 42,717.54). However, there is no clarity about the allotment of the shares against the share application money.*
 3. *Note No. 25(c) regarding non-maintenance of separate account for disbursement of loans as per the terms of unsecured loans from Industries, Energy and Labour Department, Government of Maharashtra.*
 4. *Note No. 26(c) regarding non-provision of lease rent payable @ 8% of Market Value for land acquired from 'Social Welfare Ministry' Maharashtra State on 08-08-1988 for setting up of Vocational Training Centre for Training and Rehabilitation of Liberated Scavengers (Sakar Project) on lease for 30 years. The Corporation has not received any claim in respect of the same from 'Social Welfare Ministry, Maharashtra State' till date.*
 5. *Note No. 28(a), the amount spent by the Corporation on certain projects classified as 'Group Projects' which have remained incomplete on the Balance Sheet date, have been shown under the head 'Non-Current Assets' Rs. 26,63,632, as the recoveries from the beneficiaries have been made for the same in subsequent years. Impairment on the said assets, if any, has not been carried out by the Corporation.*
 6. *Note No. 28(b), in case of some of the Group Projects, the Board of Directors have authorized the expenditure, which is in excess of the amount permissible as per the Government letter No. ASCA1088/46692/84/Vidhiyo-2 dated 14th March 1989, by passing the necessary resolution in the Board meeting. However, the expenditure actually incurred on some projects is even more than the amount authorized by the Board resolution as well as the Government sanction.*
 7. *Note No. 28(c) regarding the Corporation has filed appeal against the judgement and decree dated 17-09-2010 passed by 3rd Jt. Civil Judge (Jr. Dn.) Chandrapur in Regular Civil Suit No. 315/2001 on 19-11-2010. The matter is under litigation before the District Court, Chandrapur. The Corporation has not provided the details in this respect.*
 8. *Note No. 28(d), the Corporation availed Loan from 'National Scheduled Castes Finance and Development Corporation Limited' (NSFDC) of Rs. 44.60*

Lacs for setting up 4 Projects as sanctioned by NSFDC. The Interest paid to NSFDC towards these Group Projects could not be attributed and so the same has not been disclosed separately in the Statement of Income and Expenditure.

9. *Note No. 28(f), in respect of projects sold by the Corporation, legal formalities with respect to transfer of assets has still not been completed. The Corporation has not made any provisions for transfer cost, interest and penalty as required on the same.*
10. *Note No. 34(a), 'Due from Government - Managerial Subsidy' of Rs. 235.49 Lacs represents arrears for the period from 1978-79 to 1989-90 as per the Government Resolution No. 'MPC-1085 / 10356/8488/SCP-1 dated 21-4-1986'. The Corporation has made 100% provision for this Managerial Subsidy Receivable and pending follow up with the Government of Maharashtra. Also during the year 2012-13, the Corporation was allocated Rs. 6,50,01,000 as per the budget passed by the State Government of Maharashtra, while the Corporation has received only Rs. 6,42,21,000 in the year 2012-13 and accounted the same. The Balance amount Rs. 7,80,000 is received in the current financial year and accounted for.*
11. *The Corporation does not have a company secretary in accordance with the provisions of Section 383-A of the Companies Act, 1956, hence financial statements are not signed by a company secretary.*

j. Further we have observed following deficiencies in the internal controls of the Corporation:

1. *Balances of certain Bank Accounts, Borrower Accounts, Secured Loans, Unsecured Loans, Inter Office accounts comprising of Head Office, District Offices and Regional Offices, certain advances and liabilities are subject to confirmation and reconciliation. Further, Stale Cheque(s), Bank Charges, Interest on Saving Accounts are shown in the bank reconciliation statements. In some instances they affect year-end balances; however in the absence of necessary details / documents we are unable to quantify the effect, if any, on the income of the year.*
2. *District Offices of the Corporation do not close their books of accounts or transfer the surplus or deficit to the Head Office at the year end. Head Offices and District Offices accounts are not tallied or reconciled before being carried forward to respective ledgers, however in the absence of necessary details / documents we are unable to quantify the effect, if any, on the income of the year. Although the difference in amount transferred and its corresponding receipts in case of Inter Office Transfers have been stated as Cash-in-Transit under the head Cash and Bank Balances.*
3. *Certain books of accounts, registers, general ledgers, subsidiary ledgers and other records viz. Bank Books, Bank reconciliation statements, Borrower's ledger were incomplete or unavailable for our verification. In the absence of such records, we have relied on the records/ information that was available with the Head Office / Regional Offices / District Offices and accordingly finalised the accounts, however where no information was*

available, we have relied on the Trial balance figures provided by them. Further, we have observed that some of the unit's Trial balance figures don't tally with the Books of accounts.

- 4. We observed that, bank reconciliation statement prepared at Head Office, District Offices and Regional Offices, other than a few exceptions have been wrongly prepared and does not allow a proper reconciliation. Its effect on the trueness and fairness on the books of accounts cannot be ascertained/ quantified.*
- 5. We observed certain deficiencies in internal controls in case of training under SCA and NSS schemes, as to obtaining age criteria, income certificates, caste certificates and training to one candidate under only one trade are not ensured. Further, the Corporation did not maintain proper database of candidates who have been imparted training and ensured that the training has benefited the candidate to secure gainful employment. Further, periodic inspection of the training institutes is not carried out so as to ensure attendance of registered trainees.*
- 6. We observed certain deficiencies in internal controls as to physical verification of cash at regular intervals at all the Regional and District Offices. In the absence of physical verification of cash, and due to incomplete records, the correctness of cash balance cannot be ensured.*
- 7. The Corporation has not complied with various observations noted in previous years statutory audit reports and internal audit reports since long.*
- 8. The Corporation has centralized processing center at Head Office for processing of loans under NSFDC, NSKFDC, NHFDC etc. The proposal is sanctioned at the head office and disbursement is made directly to the supplier under instructions to respective District Manager. The District is supposed to maintain Beneficiary's Ledger for post follow up activities such as Recovery. However, the control regarding disbursement of loan from head office and maintenance of Beneficiary's ledger in the respective district is weak. The maintenance of Beneficiary's Ledger in all cases disbursed by Head Office is not ensured.*
- 9. In case of vehicle loans, post disbursement formalities such as obtaining copy of RC Book, Insurance of Vehicle, Stamped Receipts and Invoice from the vendor, Blank signed TTO Forms etc. are not obtained/ followed up.*
- 10. We observed that, Interest on Loans to Entrepreneurs at District offices have not been accounted on uniform basis. The interest calculations differ from the amount shown in the financial statements and as shown in individual beneficiary ledger.*
- 11. Books of accounts at district and regional offices have been maintained on cash basis, further provision for expenses have not been accounted at the district and regional offices level. Hence, the effect on the Income and expenditure account cannot be ascertained.*
- 12. We observed that at the head office, district and regional offices level there are no skilled and competent staff in the accounts team.*

Other Matter.

- k.** *There was a fraud with the Corporation related to fixed deposits with banks for which the investigation is under progress. Accordingly, we are unable to comment on this fraud and how much financial impact would be on the Corporation.*

Report on Other Legal and Regulatory Requirements.

- l.** As required by 'the Companies (Auditor's Report) Order, 2003', as amended by 'the Companies (Auditor's Report) (Amendment) Order, 2004', issued by the Central Government of India in terms of sub-section (4A) of section 227 of the Act (hereinafter referred to as "the Order"), and on the basis of such checks of the books and records of the Company as we considered appropriate and according to the information and explanations given to us, we give in the Annexure a statement on the matters specified in paragraphs 4 and 5 of the Order.
- m.** As required by section 227(3) of the Act, we report that:
- Subject to our observations in Para (f), (g), (i), (j) and (k) above, we have obtained all the information and explanations, which to the best of our knowledge and belief, were necessary for the purposes of our audit;*
 - Subject to our observations in Para (f), (g), (i), (j) and (k) above, in our opinion proper books of accounts as required by law have been kept by the Corporation so far as appears from our examination of those books;*
 - Subject to our observations in Para (f), (g), (i), (j) and (k) above, the Balance Sheet, the Statement of Income and Expenditure and the Cash Flow Statement dealt with by this report are in agreement with the books of account;*
 - Except for the indeterminate effects of the matters described in para (f) and (g) above, in the Basis for Qualified Opinion paragraph, in our opinion the Balance Sheet, the Statement of Income and Expenditure and the Cash Flow Statement dealt with by this report comply with the Accounting Standards referred to in sub section (3C) of Section 211 of the Companies Act, 1956; and*
 - The Corporation being a Government Organization defined in Section 617 of the Companies Act, 1956 is exempted from the applicability of the provision of section 274(1)(g) of the said act, vide circular No.2/5/2001/CV.V General Circular No.8/2002 dated March 22, 2002 issued by the Ministry of Law, Justice and Company Affairs.

For S. K. Patodia & Associates
Chartered Accountants
Firm Registration No. 112723W

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Arun Poddar
Partner
Membership No.: 134572

ANNEXURE TO THE AUDITOR'S REPORT

Referred to in Paragraph I of Auditor's report of even date to the members of Mahtma Phule Backward Class Development Corporation Limited on the Financial Statements as of and for the year ended March 31, 2014.

- i. (a) *The Corporation is not maintaining proper records of fixed assets.*
 - (b) *The fixed assets of the Corporation have not been physically verified by the Management during the year. Accordingly, the discrepancies, if any, could not be ascertained and therefore, we are unable to comment on whether the discrepancies, if any have been properly dealt with in the books of account.*
 - (c) *In our opinion, and according to the information and explanations given to us, a substantial part of fixed assets has not been disposed-off by the Corporation during the year.*
- ii. *The Corporation is engaged in the business of implementing schemes for the welfare of the schedule cast beneficiaries and accordingly does not hold any inventories. Therefore, the provisions of Clause 4(ii) of the said Order are not applicable to the Corporation.*
- iii. (a) *The Corporation has not granted any loans, secured or unsecured, to companies, firms or other parties covered in the register maintained under Section 301 of the Act. Therefore, the provisions of Clause 4(iii)(b),(c) and (d) of the said Order are not applicable to the Corporation.*
 - (e) *The Corporation has not taken any loans, secured or unsecured, from companies, firms or other parties covered in the register maintained under Section 301 of the Act. Therefore, the provisions of Clause 4(iii)(f) and (g) of the said Order are not applicable to the Corporation.*
- iv. *In our opinion and according to the information and explanations given to us the internal control system of the Corporation in respect of purchase of fixed assets, activities related to loans given and taken and entries in the books of account is not commensurate with its size and the nature of business because of non-maintenance of proper records and details. In our opinion there has been continuous failure to correct the aforesaid material weakness. Further, the Corporation has not yet complied with the various observations noted in statutory audit report.*
- v. (a) *The register as required under Section 301 of the Act was not made available for our verification. Further, according to the information and explanations given to us, there have been no contracts or arrangements that need to be entered in the register maintained under Section 301 of the Act.*
 - (b) *In our opinion, and according to the information and explanations given to us, there are no transactions made in pursuance of such contracts or arrangements exceeding the value of Rupees Five Lakhs in respect of any party during the year.*
- vi. *The Corporation has not accepted any deposits from the public within the meaning of Sections 58A and 58AA of the Act and the rules framed there under.*
- vii. *The Corporation did not have an internal audit system during the year.*

- viii. The Central Government of India has not prescribed the maintenance of cost records under clause (d) of sub-section (1) of Section 209 of the Act for any of the products of the Corporation.
- ix. (a) According to the information and explanations given to us and the records of the Corporation examined by us, in our opinion, the Corporation is regular in depositing the undisputed statutory dues, including provident fund, investor education and protection fund, employees' state insurance, income tax, sales tax, wealth tax, service tax, customs duty, excise duty and other material statutory dues, as applicable, with the appropriate authorities. *ROC Filing fees Rs. 2,67,19,200 is outstanding as at March 31, 2014, for a period of more than six months from the date they became payable.*
- (b) According to the information and explanations given to us and the records of the Corporation examined by us, there are no dues of income-tax, sales-tax, wealth-tax, service-tax, customs duty, and excise duty which have not been deposited on account of any dispute.
- x. The accumulated losses of the Corporation does not exceeds fifty percent of its net worth as at March 31, 2014 and it has not incurred any cash losses in the financial year ended on that date and in the immediately preceding financial year.
- xi. According to the records of the Corporation examined by us and the information and explanations given to us, *the Corporation has defaulted in repayment of dues to financial institution at various point of time and as at the balance sheet date, details for the period of default and amount not quantifiable as the necessary details are not available.* The Corporation does not have any borrowings from banks or it issued any debentures as at the balance sheet date.
- xii. The Corporation has not granted any loans and advances on the basis of security by way of pledge of shares, debentures and other securities. Therefore, the provisions of Clause 4(xii) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xiii. As the provisions of any special statute applicable to chit fund/ nidhi / mutual benefit fund/ societies are not applicable to the Corporation, the provisions of Clause 4(xiii) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xiv. In our opinion, the Corporation is not dealing in or trading in shares, securities, debentures and other investments. Accordingly, the provisions of Clause 4(xiv) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xv. In our opinion, and according to the information and explanations given to us, the Corporation has not given any guarantee for loans taken by others from banks or financial institutions during the year. Accordingly, the provisions of Clause 4(xv) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xvi. In our opinion, and according to the information and explanations given to us, *as there is no details for one to one co-relation between the term loans obtained by the Corporation from financial corporations have been applied for the purposes for which they were obtained. Accordingly, we are unable to comment whether the term loans have been applied for the purposes for which they were obtained.*

- xvii. According to the information and explanations given to us and on an overall examination of the balance sheet of the Corporation, we report that the no funds raised on short-term basis have been used for long-term investment.
- xviii. The Corporation has not made any preferential allotment of shares to parties and companies covered in the register maintained under Section 301 of the Act during the year. Accordingly, the provisions of Clause 4(xviii) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xix. The Corporation has not issued any debentures during the year and does not have any debentures outstanding as at the beginning of the year and at the year end. Accordingly, the provisions of Clause 4(xix) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xx. The Corporation has not raised any money by public issues during the year. Accordingly, the provisions of Clause 4(xx) of the Order are not applicable to the Corporation.
- xxi. During the course of our examination of the books and records of the Corporation, carried out in accordance with the generally accepted auditing practices in India, and according to the information and explanations given to us, *except a fraud with the Corporation related to fixed deposits with banks for which the investigation is under progress and for which the Management is taking appropriate steps*, we have neither come across any instance of material fraud on or by the Corporation, noticed or reported during the year, nor have we been informed of such case by the Management.

For S. K. Patodia & Associates
Chartered Accountants
Firm Registration No. 112723W

Arun Poddar
Partner
Membership No. : 134572

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED**

BALANCE SHEET AS AT 31ST MARCH 2014

(Amount in Rs.)

Particulars	Note No.	As at 31st March 2014	As at 31st March 2013
A EQUITY AND LIABILITIES			
1 Shareholders' funds			
(a) Share capital	2	1,660,678,900	1,660,678,900
(b) Reserves and surplus	3	217,143,011	(312,231,251)
2 Share application money pending allotment	4	4,310,087,000	4,271,754,000
3 Non-current liabilities			
(a) Long-term borrowings	5	1,780,173,808	1,813,834,764
(b) Deferred Grants for Fixed Assets	6	32,009	53,348
4 Current liabilities			
(a) Other current liabilities	7	29,306,747	20,549,025
(b) Short-term provisions	8	51,615,244	48,004,083
TOTAL ...		8,049,036,719	7,502,642,869
B ASSETS			
1 Non-current assets			
(a) Fixed assets			
(i) Tangible assets	9	16,448,930	15,899,178
(ii) Intangible assets	9	1,473,040	...
(iii) Capital work-in-progress	9	12,850,714	15,305,780
(iv) Expenditure Incurred on Group Projects		2,663,632	2,663,632
(b) Non-current investments	10	251	251
(c) Long-term loans and advances	11	2,300,808,268	1,936,850,039
(d) Other non-current assets	12	469,571,828	385,885,637
2 Current assets			
(a) Cash and Bank Balances	13	5,040,435,712	5,045,195,784
(b) Short-term loans and advances	14	52,308	156,588
(c) Other current assets	15	204,732,036	100,685,980
TOTAL ...		8,049,036,719	7,502,642,869
See accompanying notes forming part of the financial statements.			

This is the Balance Sheet referred to in our report of the even date

For S. K. Patodia & Associates
Chartered Accountants
FRN : 112723W

For and on behalf of the Board of Directors

Arun Poddar,
Partner,
Membership No. : 134572

Ujjwal Uke,
Chairman.

R. A. Bedh,
Managing Director.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED**

Statement of Income and Expenditure
for the year ended on 31st March 2014

(Amount in Rs.)

Particulars	Note No.	For the year ended 31st March 2014	For the year ended 31st March 2013
1 Revenue			
Revenue From Operations	16	123,663,377	107,806,258
Other Income	17	568,303,313	323,619,332
Total Revenue ...		691,966,690	431,425,590
2 Expenses :			
Employee Benefits Expense	18	124,033,611	113,816,813
Finance Costs	19	42,516,112	53,726,506
Depreciation And Amortisation Expenses		3,013,659	2,156,222
Other Expenses	20	29,668,008	49,910,154
Total Expenses ...		199,231,390	219,609,695
3 Profit Before Extraordinary Items and Tax (1-2)		492,735,300	211,815,895
4 Extraordinary Items	21	2,934,291	39,202,315
5 Profit before tax (3-4)		489,801,009	172,613,580
6 Tax Expense :			
Current Tax Expense		-	-
Deferred Tax		-	-
7 Profit for the year (5-6)		489,801,009	172,613,580

(Amount in Rs.)

	Particulars	Note No.	For the year ended 31st March 2013	For the year ended 31st March 2012
8 i	Earnings per share (of Rs. 100/- each):			
	Basic and Diluted		29.49	10.39
8 ii	Earnings per share (of Rs. 100/- each) (excluding extraordinary items) :			
	Basic and Diluted		29.67	12.75

This is the Statement of Income and Expenditure referred to in our report of the even date.

For S. K. Patodia & Associates,
Chartered Accountants
FRN : 112723W.

For and on behalf of the Board of Directors

ArunPoddar
Partner,
Membership No. : 134572.

Ujjwal Uke,
Chairman.

R. A. Bedh,
Managing Director.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2014

(Amount in Rs.)

Particulars	For the year ended 31st March 2014		For the year ended 31st March 2013	
A. Cash flow from operating activities				
Profit / (Loss) before extraordinary items and tax		49,27,35,300		21,18,15,895
<i>Adjustments for:</i>				
Depreciation	30,13,659		21,56,222	
Finance costs	4,25,16,112		5,37,26,506	
Interest income	57,30,06,248		(35,72,22,915)	
Grant from NSKFDC - Deferred Income	(21,339)		(35,566)	
		(52,74,97,816)		(30,13,75,753)
Operating profit / (loss) before working capital changes		(3,47,62,516)		(8,95,59,858)
<i>Changes in working capital:</i>				
<i>Adjustments for (increase) / decrease in operating assets:</i>				
Short-term loans and advances	1,04,280		(77,391)	
Long-term loans and advances	36,39,58,229		(24,22,13,566)	
Other current assets	10,40,46,056		(5,49,14,536)	
Other non-current assets	(8,36,86,191)		(10,40,84,333)	
<i>Adjustments for increase / (decrease) in operating liabilities:</i>				
Other current liabilities	87,57,722		67,01,260	
Deferred Grants for Fixed Assets	(21,339)		(35,566)	
Short-term provisions	36,11,161		2,15,29,713	
		(53,92,93,652)		(37,30,94,419)
Cash flow from extraordinary items		(57,40,56,168)		(46,26,54,277)
Cash generated from operations		(29,34,291)		(3,92,02,315)
Net income tax (paid) / refunds		-		-
Net cash flow from / (used in) operating activities (A)		(57,69,90,459)		(50,18,56,592)
B. Cash flow from investing activities				
Proceeds from sale of fixed assets	(25,81,385)		(47,13,948)	
Interest income	46,80,06,430		26,61,96,313	
		46,54,25,045		26,14,82,365
Net cash flow from / (used in) investing activities (B)		46,54,25,045		26,14,82,365
C. Cash flow from financing activities				
Share application money received	3,83,33,000		1,20,00,00,000	
SCA Fund received	10,39,84,000		14,55,00,000	
SCA Disbursement under 20 Point Programme	(9,29,36,006)		(13,64,00,785)	
Disbursement under SRMS	-		(5,83,360)	
Fund received for NSKFDC Training	46,57,500		31,20,000	
Fund received for NSKFDC Survey	1,30,76,000		-	
Expense Towards NSKFDC Training	(46,57,500)		(31,20,000)	-
Loan received From NSFDC	1,08,000		37,25,700	
Repayment of Loan to NSFDC	24,17,06,265		(1,75,32,438)	

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2013

(Amount in Rs.)

Particulars	For the year ended 31 March 2013		For the year ended 31 March 2012	
Loan received From NSKFDC	51,21,53,796		41,58,77,865	
Repayment of Loan to NSKFDC	34,54,26,963		(85,30,645)	
Repayment of Loan to NHFDC	(42,000)		-	
SRMS Funds received/ (returned) during the year	1,700		(1,50,00,000)	
Finance costs	(12,08,636)		(24,29,849)	
Interest on Loan	12,04,47,377		10,33,06,258	
Grant from NSKFDC - Deferred Income	21,539		35,566	
		10,68,05,342		1,68,79,68,312
Net cash flow from / (used in) financing activities (C)		10,68,05,342		1,68,79,68,312
Net increase / (decrease) in Cash and cash equivalents (A+B+C)		(47,60,072)		(1,44,75,94,085)
Cash and cash equivalents at the beginning of the year		5,04,51,95,784		3,59,76,01,699
Cash and cash equivalents at the end of the year		5,04,04,35,712		5,04,51,95,784

This is the Cash flow Statement referred to in our report of the even date.

For S. K. Patodia & Associates
Chartered Accountants
Chartered Accountants
FRN : 112723W.

For and on behalf of the Board of Directors

ArunPoddar
Partner,
Membership No. : 134572.

Ujjwal Uke,
Chairman.

R. A. Bedh,
Managing Director.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016.

Place : Mumbai,
Date : 15th March 2016

**MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT
CORPORATION LIMITED**

Notes forming part of the financial statements

Note 1 : Summary Significant Accounting Policies

1. Basis of accounting and preparation of financial statements

The financial statements of the Company have been prepared in accordance with the Generally Accepted Accounting Principles in India (Indian GAAP) to comply with the Accounting Standards notified under the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 (as amended) and the relevant provisions of the Companies Act, 1956.

The financial statements have been prepared on accrual basis under the historical cost convention except otherwise stated in accordance with mandatory accounting standards issued by 'The Institute of Chartered Accountants of India' and the provisions of the 'Companies Act, 1956'. Accounting Policies have been consistently applied except where a newly issued accounting standard is initially adopted or a revision to an existing accounting standard requires a change in the accounting policy hitherto in use.

2. Use of Estimates

The preparation of the financial statements in conformity with the accounting standards requires that the management makes estimates and assumptions that affect the reported amounts of assets and liabilities, disclosure of contingent liabilities as at the date of the financial statements, and the reported amounts of revenue and expenses during the reported year. Actual results could differ from those estimates.

3. Revenue Recognition

- a. Interest on Fixed Deposits is accounted for on accrual basis. Interest on Fixed Deposits which are earmarked for NSS Fund and SRMS Fund are credited to that fund.
- b. Interest on Loans to Entrepreneurs is accounted for on accrual basis on the basis of average outstanding of opening balance and closing balance in total loans portfolio.
- c. Interest on Saving Bank Accounts is accounted as and when the same is credited by bank.
- d. Service Charges on SCA funds has been considered @ 3% of 'Special Central Assistance' funds received during the year as is eligible *vide* Government Letter No. 11014 / 21 / 97 – SCD II Dated 06-10-1998. Since the fund received from SCA is in the nature of Capital Subsidy, the conditions attached to it are fulfilled only after receipt of the same by the Corporation. Therefore, the service charge on the said fund is also accounted for on cash basis.
- e. Form and Processing Fees received and Other Miscellaneous Receipts are considered on receipt basis.

Significant Accounting Policies for the Financial Year 2013-2014

- f. The Corporation collects Government Guarantee Fees from beneficiaries who have been sanctioned loans under NSFDC, NSKFDC etc. @ 2.5% upfront charges of the sanctioned amount. Upfront charges payable to Government of Maharashtra @ 0.50% p.a. (upto March 31, 2011 @ 0.2%) over the period of five years which are provided on accrual basis.

The charges collected have been considered as part of 'Revenue from Operations'.

Expenses towards Government Guarantee Fees paid to State Government of Maharashtra are accounted on accrual basis.

- g. The Corporation does not have any policy regarding prior period expenses / income. The expenses incurred relating to prior period is accounted for in the year of payment / receipt.
- h. The Corporation does not maintain any stock of stationery. The stationery is charged to revenue in the year of purchase.
- i. Subsidy received under Special Central Assistance Fund (SCA); National Scheme for Liberation and Rehabilitation of Manual Scavengers (NSLRS) and Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) are in the nature of grants. Since there is no reasonable assurance that the conditions attached to the grant have actually been fulfilled until the same is received by the Corporation. Therefore, the same are accounted for on cash basis.
- j. Amount received from NSKFDC towards Computer Networking is in the nature of grant for specific fixed assets. The same is treated as 'Deferred Grant' and is deferred over the useful life of specific fixed assets acquired out of the said grant.

4. Fixed Assets, Depreciation and Amortisation :

- a. Fixed Assets are stated at actual cost less accumulated depreciation. The actual cost capitalized includes cost of the asset, freight, installation cost, duties and taxes and other incidental expenses until fixed assets are ready for use.
- b. Depreciation on Fixed Assets is computed on the written down value method over their estimated useful lives at the rates prescribed under Schedule XIV of the Companies Act, 1956.
- c. Amortisation on Intangible Fixed assets is computed on the written down value method over their estimated useful lives which have been determined as 6 years. The useful lives have been determined based on the period over which future economic benefits are estimated to be received by use of these computer software.
- d. The cost of and the accumulated depreciation for fixed assets sold or disposed off are removed from the stated values and the resulting gains and losses are included in the Income and Expenditure Account.

Significant Accounting Policies for the Financial Year 2013-2014

5. Impairment of Assets

Assessment is done at each Balance Sheet date as to whether there is any indication that an asset (tangible and intangible) may be impaired. For the purpose of assessing impairment, the smallest identifiable group of assets that generates cash inflows from continuing use that are largely independent of the cash inflows from other assets or groups of assets, is considered as a cash generating unit. If any such indication exists, an estimate of the recoverable amount of the asset/cash generating unit is made. Assets whose carrying value exceeds their recoverable amount are written down to the recoverable amount. Recoverable amount is higher of an asset's or cash generating unit's net selling price and its value in use. Value in use is the present value of estimated future cash flows expected to arise from the continuing use of an asset and from its disposal at the end of its useful life. Assessment is also done at each Balance Sheet date as to whether there is any indication that an impairment loss recognised for an asset in prior accounting periods may no longer exist or may have decreased.

6. Investments

Investments that are readily realisable and are intended to be held for not more than one year from the date, on which such investments are made, are classified as current investments. All other investments are classified as long term investments. Current investments are carried at cost or fair value, whichever is lower. Long-term investments are carried at cost. However, provision for diminution is made to recognise a decline, other than temporary, in the value of the investments, such reduction being determined and made for each investment individually.

7. Government Grants

a. Managerial Subsidy

The Corporation receives Grant in the nature of Managerial Subsidy from the State Government of Maharashtra for meeting day to day administration expenses. The said grant is revenue in nature and treated as 'Other Income' in Income and Expenditure Account in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

b. Special Central Assistance - SCA

The Corporation receives grant from Central Government in the form of Special Central Assistance (SCA) for the welfare of Scheduled Caste and Nav Buddha Community. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for un-disbursed subsidy but the undisbursed subsidy shall be considered by the Central/ State Government while releasing grant in the subsequent year.

Considering the nature of grant the said subsidy is credited to 'Reserves and Surplus' and treated as part of 'Shareholder's Funds' in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

Significant Accounting Policies for the Financial Year 2013-2014

c. National Scheme for Liberation and Rehabilitation of Scavengers - NSS

The Corporation receives grant from Central Government in the form of National Scheme for Liberation and Rehabilitation of Manual Scavengers (NSS) for the welfare of Safai Karmacharis. The said grant is received for implementation of Margin Money Scheme for providing seed capital to Safai Karmacharis. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for undisbursed subsidy.

Considering the nature of grant the said subsidy is credited to 'Reserves and Surplus' and treated as part of 'Shareholder's Funds' in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

d. Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers – SRMS

The Corporation receives grant from Central Government in the form of 'Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) for the welfare of Safai Karmacharis. The said grant is received for implementation of subsidy Scheme for providing seed capital to Safai Karmacharis. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for undisbursed subsidy.

Considering the nature of grant the said subsidy is credited to 'Reserves and Surplus' and treated as part of 'Shareholder's Funds' in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

e. Grant received for specific fixed assets :

The Corporation received grant from National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation Limited (NSKFDC) for Computer Networking. The said grant is for acquisition of specific fixed assets and treated as 'Deferred Grant' which is deferred over a period of useful life of the assets acquired out of the said grant in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

8. Employee Benefits

a. Provident Fund

The Contribution towards provident fund for employees is made to the regulatory authorities, where the Corporation has no further obligations. Such benefits are classified as Defined Contribution Schemes as the Company does not carry any further obligations, apart from the contributions made on a monthly basis.

b. Gratuity and Leave Encashment

Liabilities in respect of gratuity and leave encashment (a defined benefit plan) are accounted for on cash basis which is not in conformity with Accounting Standard (AS-15) (Revised 2005) 'Employee Benefits' as notified by the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 which requires that Gratuity Liabilities to be accounted for on accrual basis based on actuarial valuation.

9. Taxes on Income

No Provision for Income Tax has been made in view of Exemption under Section 10(26B) of the Income Tax Act, 1961.

10. Leases

Finance Lease

Leases which effectively transfer to the Corporation all the risks and benefits incidental to ownership of the leased item, are classified as Finance Lease. Lease rentals are capitalized at the lower of the fair value and present value of the minimum lease payments at the inception of the lease term and disclosed as leased assets. Lease payments are apportioned between the finance charges and reduction of the lease liability based on the implicit rate of return.

Operating Lease

Lease where the lessor effectively retains substantially all risks and benefits of the asset are classified as Operating lease. Operating lease payments are recognized as an expense in the Statement of Profit and Loss on a Straight Line Basis over the lease term unless another systematic basis is more representative of the time pattern of the user's benefit, even if the payments are not on that basis.

11. Miscellaneous Expenditure

Miscellaneous Expenditure represents expenses incurred for increase in Authorised Share Capital are amortized in the year in which incurred.

12. Earning Per Share

In determining the Earnings Per share, the company considers the net profit after tax including any post tax effect of any extraordinary / exceptional item. The number of shares used in computing basic earnings per share is the weighted average number of shares outstanding during the period.

The number of shares used in computing Diluted earnings per share comprises the weighted average number of shares considered for computing Basic Earning per share and also the weighted number of equity shares that would have been issued on conversion of all potentially dilutive shares.

In the event of issue of bonus shares, or share split the number of equity shares outstanding is increased without an increase in the resources. The number of Equity shares outstanding before the event is adjusted for the proportionate change in the number of equity shares outstanding as if the event had occurred at the beginning of the earliest period reported.

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 2 : Share Capital

Particulars	As at 31 March 2014		As at 31 March 2013	
	Number of shares	(Amount in Rs.)	Number of shares	(Amount in Rs.)
Authorised				
Equity shares of Rs. 100/- each	5,00,00,000	5,00,00,00,000	5,00,00,000	5,00,00,00,000
Issued Subscribed and fully paid up				
Equity shares of Rs. 100 each	1,66,06,789	1,66,06,78,900	1,66,06,789	1,66,06,78,900
Total	1,66,06,789	1,66,06,78,900	1,66,06,789	1,66,06,78,900

(a) Terms / rights attached to equity shares :

The Company has one class of equity shares having a par value of Rs.100 per share. Each shareholder is eligible for one vote per share held. In the event of liquidation, the equity shareholders are eligible to receive the remaining assets of the Company, in proportion to their shareholding.

(b) Reconciliation of the number of shares and amount outstanding at the end of the reporting period :

Particulars	As at 31 March 2014		As at 31 March 2013	
	Number of shares	(Amount in Rs.)	Number of shares	(Amount in Rs.)
At the beginning of the year	1,66,06,789	1,66,06,78,900	1,66,06,789	1,66,06,78,900
Add: Issued During the Year	-	-	-	-
Closing Balance	1,66,06,789	1,66,06,78,900	1,66,06,789	1,66,06,78,900

(c) Details of shares held by each shareholder holding more than 5% shares :

Name of shareholder	As at 31 March 2014		As at 31 March 2013	
	Number of shares held	% holding in that class of shares	Number of shares held	% holding in that class of shares
Government of Maharashtra	14,99,999	9.03%	14,99,999	9.03%
Government of India	1,51,06,789	90.97%	1,51,06,789	90.97%

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements
Note 3 : Reserves and Surplus

(Amount in Rs.)

Particulars		As at 31 March 2014	As at 31 March 2013
(A) Other Reserve			
(a) Special Central Assistance Fund - SCA			
Opening Balance at the beginning of the year	1	5,03,55,650	4,12,56,435
Add : SCA Funds received during the year	2	10,72,00,000	15,00,00,000
Sub Total (1+2)	3	15,75,55,650	19,12,56,435
Less : SCA Disbursement under 20 Point Programme	4	9,29,36,006	13,64,00,785
Less : 3% Service Charges on SCA Receipts	5	32,16,000	45,00,000
Sub Total (4+5)	6	9,61,52,006	14,09,00,785
Closing Balance as at the end of the year	(3-6)	6,14,03,644	5,03,55,650
(b) National Scheme for Scavengers - NSS			
Opening Balance at the beginning of the year	1	20,71,98,471	19,71,43,653
Add : Interest on NSS Fixed Deposits	2	1,33,08,744	1,00,54,818
Sub Total (1+2)	3	22,05,07,215	20,71,98,471
Less : Disbursements under NSS	4	-	-
Sub Total (5)	5	-	-
Closing Balance as at the end of the year	(3-5)	22,05,07,215	20,71,98,471
(c) Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers - SRMS			
Opening Balance at the beginning of the year	1	1,06,38,259	2,39,96,781
Add/ (Less) : SRMS Funds received/ (returned) during the year	2	1,700	(1,50,00,000)
Add : Interest on SRMS Fixed Deposits	3	21,38,815	22,24,838
Sub Total (1+2+3)	4	1,27,78,774	1,12,21,619
Less : Disbursements under SRMS	5	-	5,83,360
Sub Total (6)	6	-	5,83,360
Closing Balance as at the end of the year	(4-6)	1,27,78,774	1,06,38,259
(d) National Safai Karmachari Finance and Development Corporation			
Opening Balance at the beginning of the year	1	-	-
Add: NSKFDC Funds received during the year	2	46,57,500	31,20,000
Add: NSKFDC Survey Funds received during the year	3	1,30,76,000	-
Less: NSKFDC Training Expense	4	46,57,500	31,20,000
Closing Balance as at the end of the year (1+2+3-4)		1,30,76,000	-
Total (a+b+c+d)		30,77,65,633	26,81,92,380
(B) Statement of Income and Expenditure			
Opening Balance at the beginning of the year		(58,04,23,631)	(75,30,37,211)
Add : Net Income of current year		48,98,01,009	17,26,13,580
Closing Balance as at the end of the year (1+2-3)		(9,06,22,622)	58,04,23,631
Total (A+B)		21,71,43,011	(31,22,31,251)

Note 4 : Share Application Money Pending Allotment

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Financial Year - 2005-2006	17,84,54,000	17,84,54,000
Financial Year - 2009-2010	1,00,00,00,000	1,00,00,00,000
Financial Year - 2010-2011	42,33,00,000	42,33,00,000
Financial Year - 2011-2012	1,47,00,00,000	1,47,00,00,000
Financial Year - 2012-2013	1,20,00,00,000	1,20,00,00,000
Financial Year - 2013-2014	3,83,83,000	-
-		
Total	4,31,00,87,000	4,27,17,54,000

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 5 : Long-Term Borrowings

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
(A) Secured Term Loans (Refer Note Below)		
(a) Loan from National Scheduled Castes and Scheduled Tribes Finance and Development Corporation (NSFDC)		
Opening Balance at at the beginning of the year	81,07,11,981	79,68,50,169
Add : Loans received during the year	1,08,000	37,25,700
Add : Liquidity Damages Charged by NSFDC	-	96,79,584
Add : Interest for the year	1,25,88,161	1,79,88,966
Less : Loan repaid during the year	(24,17,06,265)	(1,75,32,438)
Closing Balance as at the end of the year	58,17,01,877	81,07,11,981
(b) Loan from National Safai Karmachari Finance and Development Corporation (NSKFDC)		
Opening Balance at at the beginning of the year	98,56,87,855	55,52,06,307
Add : Loans received during the year	51,21,53,796	41,58,77,865
Add : Interest and Liquidity Damages for the year	2,81,71,572	2,31,34,328
Less : Loan repaid during the year	(34,54,26,963)	(85,30,645)
Closing Balance as at the end of the year	1,18,05,86,260	98,56,87,855
(c) Loan from National Backward Class Finance and Development Corporation (NBCFDC)		
Opening Balance at at the beginning of the year	50,47,795	48,62,156
Add : Loans received during the year	-	-
Add : Interest and Penal Interest for the year	2,29,747	1,85,639
Less : Loan repaid during the year	-	-
Closing Balance as at the end of the year	52,77,542	50,47,795
Total (a+b+c) ...	1,76,75,65,679	1,80,14,47,631
(B) Unsecured Term Loans		
(a) Loan from National Handicapped Finance and Development Corporation (NHFDC)		
Opening Balance at at the beginning of the year	1,55,119	1,53,814
Add : Interest for the year	1,174	1,305
Less : Loan repaid during the year	(42,000)	-
Closing Balance as at the end of the year	1,14,293	1,55,119
(b) Loan from Maharashtra State Other Backward Classes Finance and Development Corporation (MSOBC)		
Opening Balance at at the beginning of the year	29,40,769	27,74,310
Add : Loans received during the year	-	-
Add : Interest for the year	1,76,446	1,66,459
Closing Balance as at the end of the year	31,17,215	29,40,769

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 5 : Long-Term Borrowings

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
(c) Loan from Industries Energy and Labour Department of Government of Maharashtra under Employment Promotion Programme		
Opening Balance at at the beginning of the year	84,02,399	82,62,023
Add : Interest for the year	1,40,376	1,40,376
Closing Balance as at the end of the year	85,42,775	84,02,399
Total (a+b+c) ...	1,17,74,283	1,14,98,287
(C) Deposits (Unsecured) :		
Security Deposit and EMD Received	8,33,846	8,88,846
Total ...	8,33,846	8,88,846
TOTAL (A+B+C) ...	1,78,01,73,808	1,81,38,34,764

Note :

All the above Secured Term Loans are guaranteed by the Government of Maharashtra (Also refer Note No. 24 and 25).

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 6 : Deferred Grants for Fixed Assets

(Amount in Rs.)

Particulars	As on 31 March 2014	As on 31 March 2013
Opening Balance at at the beginning of the year	53,348	88,914
Less : Deferred Income	21,339	35,566
Closing Balance as at the end of the year	32,009	53,348

Note 7 : Other Current liabilities

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March 2014	As at 31 March 2013
Liabilities Against Expenses	23,88,871	20,60,686
Liabilities Against Acquisition of Fixed Assets	-	966,296
Statutory Dues (including Tax Deducted at Source and Provident Fund)	4,81,515	4,79,409
Employees Related Liabilities	73,34,500	77,21,712
Applicant's Own Contribution Received	1,91,01,861	93,20,922
Total ...	2,93,06,747	2,05,49,025

Note 8 : Short-Term Provisions

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March 2014	As at 31 March 2013
Normal Filing Fees Payable on Authorised Capital	375,000	375,000
Payable to AIRT	1,898	1,898
Payable to MSSIDC	15,000	15,000
Retention Money - Vishwadeep Enterprises	3,200	3,200
Retention Money - ETH	34,830	34,830
Recurring Deposit Deduction Payable	600	600
Government Guarantee Fees Payable	3,925,424	3,627,068
ROC Filing Fees Payable	344,200	344,200
Filing Fees Payable on Increased Authorised Share Capital	25,000,000	25,000,000
Stamp Duty Payable	1,000,000	1,000,000
Provision for Fringe Benefit Tax	1,785,250	1,785,250
Opening Balance Differences	15,346,541	15,346,541
Provision for employee benefits :		
Leave Salary Payable	1,414,017	-
Medical Expense Payable	10,000	-
Pension Contribution Payable	54,628	-
Provision for Gratuity	2,304,656	470,496
	51,615,244	48,004,083

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 9 : Fixed assets

No.	Particulars	GROSSBLOCK		DEPRECIATION					NET BLOCK		
		Cost as on 31-03-2013	Additions during the Year	Deletions during the Year	Cost as on 31-03-2014	Depreciation upto 31-03-2013	Depreciation during the Year	Adjustment on account of Sale	Depreciation upto 31-03-2014	As on 31-03-2014	As on 31-03-2013
A	TANGIBLE ASSETS										
I	Land and Building										
	Residential Premises	13,78,412	-	-	13,78,412	9,40,066	21,917	-	9,61,983	4,16,429	4,38,346
	Office Premises	1,54,25,435	-	-	1,54,25,435	44,13,656	5,50,589	-	49,64,245	1,04,61,190	1,10,11,779
	Housing Gala at Amravati	22,460	-	-	22,460	15,559	345	-	15,904	6556	6,901
II	Plant and Machinery										
	Electrical Fittings and Fixtures	4,53,283	64,580	-	5,17,863	3,56,285	15,697	-	3,71,982	1,45,881	96,998
	Office Equipments	16,31,031	3,64,683	-	19,95,714	12,21,664	82,476	-	13,04,140	6,91,574	4,09,367
	Fax Machine	1,16,786	6,900	-	1,23,686	93,809	3,790	-	97,599	26,087	22,977
	Franking Machine	1,14,474	-	-	1,14,474	18,214	13,390	-	31,604	82,870	96,260
	Xerox Machine	-	1,35,625	-	1,35,625	-	9,407	-	1,26,218	-	-
	Plant and Machinery	4,34,400	15,400	-	43,4400	3,19,687	15,957	-	3,35,644	98,756	1,14,713
	Water Cooler	94,657	3,330	-	1,10,057	68,507	5,513	-	74,020	36,037	26,150
	Cycle	60,700	3,330	-	64,030	47,366	3,185	-	50,551	13,479	13,334
	Vehicles	66,31,480	-	-	66,31,480	54,47,058	3,06,647	-	57,53,705	8,77,775	11,84,422
	Computers	64,13,691	3,04,909	-	67,18,600	48,76,553	7,35,489	-	56,12,042	11,06,558	15,37,138
	Fire Extinguisher	-	15,09,800	-	15,09,800	-	76,949	-	76,949	14,32,851	-
III	Furniture and Fixtures										
	Furniture and Fixtures	46,52,383	1,76,158	-	48,28,541	37,11,590	1,90,282	-	39,01,872	9,26,669	9,40,793
	Sub Total A	3,74,29,192	25,81,385	-	4,00,10,577	2,15,30,014	20,31,633	-	2,35,61,647	1,64,48,930	1,58,99,178
B	Intangible Assets										
	Computer Software	-	24,55,066	-	24,55,066	-	9,82,026	-	9,82,026	14,73,040	-
	Sub Total B	-	24,55,066	-	24,55,066	-	9,82,026	-	9,82,026	14,73,040	-
C	Capital Work in Progress										
	Sakar Project Expenditure	12,850,714	-	-	1,28,50,714	-	-	-	-	1,28,50,714	1,28,50,714
	Computer Software	24,55,066	-	24,55,066	-	-	-	-	-	-	24,55,066
	Sub Total C	1,53,05,780	-	24,55,066	12,85,0714	-	-	-	-	1,28,50,714	1,53,05,780
	Current Year Total (A+B+C)	5,27,34,972	50,36,451	24,55,066	5,53,16,357	2,15,30,014	30,13,659	-	2,45,43,673	3,07,72,684	3,12,04,958
	Previous Year Total	4,80,21,024	4,713,948	-	5,27,34,972	1,93,73,792	21,56,222	-	2,15,30,014	3,12,04,958	2,86,47,232

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 10 : Non-Current Investments

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Non-Trade, Long Term Investments :		
Unquoted Investment 5 (March 31, 2011: 5) Equity Shares of Rs. 50 each fully paid up of Juhu Supreme Shopping Centre Co-operative Society Limited	251	251
Total	251	251

Note 11 : Long-term loans and advances

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
A. Loans to Entrepreneur (Secured and considered good by the management)		
Margin Money Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	21,26,25,057	16,87,25,293
Add : Loans given during the year	7,41,09,335	5,44,77,228
Less : Recoveries during the year	(1,41,88,341)	(1,05,77,464)
	27,25,46,051	21,26,25,057
NSFDC Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	91,01,95,104	85,82,83,164
Add : Loans given during the year	4,57,06,716	7,25,73,142
Less : Recovery made during the year	(2,29,58,640)	(20,661,202)
	93,29,43,180	91,01,95,104
NBCFDC Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	9,95,96,716	9,99,04,416
Add : Loans given during the year	-	-
Less : Recovery made during the year	(1,21,028)	(3,07,700)
	9,94,75,688	9,95,96,716
NMDFDC Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	1,26,72,377	1,26,85,402
Less : Recovery made during the year	(1,694)	(13,025)
	1,26,70,683	1,26,72,377
NSKDFDC Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	66,60,03,307	51,86,06,978
Add : Loans given during the year	29,60,02,281	15,93,48,087
Less : Recovery made during the year	(1,28,62,310)	(1,19,51,758)
	94,91,43,278	66,60,03,307
NSS Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	36,36,709	37,81,254
Less : Recovery of Principal during the year	(55,693)	(1,44,545)
	35,81,016	36,36,709
NHFDC Loans to Entrepreneurs :		
Opening Balance	31,88,739	32,26,839
Less : Recovery of Principal during the year	(38,100)	(38,100)
	31,88,739	31,88,739
Total (A) ...	2,27,35,48,635	1,90,79,18,009

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 11 : Long-term loans and advances—contd.

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
B. Deposits (Unsecured and considered good)		
Deposit with Telephone Authorities	26,099	26,099
Deposit with MSEB	2,040	2,040
Deposit with Electricity Authorities	9,090	-
Deposit with Civil Judge - Nashik	8,95,500	8,95,500
Total (B) ...	9,32,729	9,23,639
C. Loans to Employees		
Unsecured and considered good	2,58,50,308	2,75,31,795
Unsecured and considered doubtful	89,82,606	89,82,606
	3,48,32,914	3,65,14,401
Less: Provision for Bad and Doubtful Loans and advances	(89,82,606)	(89,82,606)
Total (C) ...	2,58,50,308	2,75,31,795
D. Capital Advances		
Unsecured and considered good	4,76,596	4,76,596
Unsecured and considered doubtful	41,79,070	41,79,070
	46,55,666	46,55,666
Less: Provision for Bad and Doubtful Loans and advances	(41,79,070)	(41,79,070)
Total (D) ...	4,76,596	4,76,596
Total (A+B+C+D) ...	2,30,08,08,268	1,93,68,50,039

Note : No repayment schedule is available with the Company in case of the Loans to Entrepreneurs and Loans to Employees for bifurcation of current and non-current portion, hence all loans are shown as Long Term.

Note 12 : Other Non-Current Assets

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Interest Receivable :		
Opening Balance at the beginning of the year (Interest Receivable from Entrepreneurs)	35,49,92,305	27,09,07,972
Add : Interest accrued and due for the year	12,04,47,377	10,33,06,258
Less : Interest received during the year	(1,67,61,186)	(1,92,21,925)
Closing Balance as at the end of the year	45,86,78,496	35,49,92,305
Provision for Sundry Assets - Opening Balance Differences	1,08,93,332	1,08,93,332
Other Bank Balances		
Fixed Deposits having maturity more than 12 months	-	2,00,00,000
TOTAL	46,95,71,828	38,58,85,637

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 13 : Cash and Bank Balances

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Cash and cash equivalents		
Cash on hand	12,47,642	13,95,413
Balances with banks		
- In Saving Accounts	43,60,46,228	69,31,58,692
- Fixed Deposits (less than 3 months maturity)	1,33,04,00,000	1,74,82,43,836
Cheques in Transit	64,07,498	43,89,866
	1,77,41,01,368	2,44,71,87,807
Other Bank Balances		
Fixed Deposits having maturity more than 3 months but less than 12 months.	3,27,53,34,344	2,60,70,07,977
Less: Provision for Doubtful Fixed Deposit	(90,00,000)	(90,00,000)
	3,26,63,34,344	2,59,80,07,977
Total	5,04,04,35,712	5,04,51,95,784

Note 14 : Short-term loans and advances

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Advances to Employees		
Unsecured and considered good	10,941	--
Unsecured and considered doubtful	1,13,36,576	1,13,55,795
	1,13,47,517	1,13,55,795
Less : Provision for Bad and Doubtful Loans and advances	(1,13,36,576)	(1,13,55,795)
Total (A)	10,941	-
Advances for Expenses		
Unsecured and considered good	11,541	1,25,098
Unsecured and considered doubtful	25,58,959	25,34,102
	25,58,959	26,59,200
Less : Provision for Bad and Doubtful Loans and advances	(25,58,959)	(25,34,102)
Total (B)	11,541	1,25,098
Prepaid Expenses		
Vehicle Insurance	29,826	31,490
Total (C)	29,826	31,490
Total (A+B+C)	52,308	1,56,588

MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED
Notes forming part of the financial statements

Note 15 : Other current assets

(Amount in Rs.)

Particulars	As at 31 March, 2014	As at 31 March, 2013
Unsecured and considered good		
Receivable from Spectra Motors	-	89,460
Receivable from National Policy for Older Persons	49,810	49,810
Sub-total	49,810	1,39,270
Unsecured and considered doubtful		
Due from Government - Managerial Subsidy	2,35,49,000	2,35,49,000
Due from LASDC	7,137	7,137
Due from VJNT	2,61,727	2,61,727
	2,38,17,864	2,38,17,864
Less: Provision for Bad and Doubtful Loans and advances	(2,38,17,864)	(2,38,17,864)
Sub-total	-	-
Total	49,810	1,39,270
Interest Accrued on Fixed Deposits	20,46,82,226	10,05,46,710
Total	20,47,32,036	10,06,85,980

Note 16 : Revenue from operations

(Amount in Rs.)

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
Interest on loans and advances to Entrepreneur	12,04,47,377	10,33,06,258
Service Charges received on SCA Receipts	32,16,000	45,00,000
Total	12,36,63,377	10,78,06,258

Note 17 : Other Income

(Amount in Rs.)

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
Interest Income from Fixed Deposits and Saving Accounts	45,25,58,871	25,39,16,657
Managerial Subsidy Received from the State Government	10,71,21,000	6,42,21,000
Grant from NSKFDC - Deferred Income	21,339	35,566
HRR Received from Staff	20,870	6,240
Government Guarantee Fees Received	79,29,420	51,63,387
Rent	19,000	-
Excess Provision for Earlier Years Written Back :		
- Provision for Other Advances	-	5,200
- Provision for Staff Advances	19,219	4,333
Other Income	6,13,594	2,66,949
Total	56,83,03,313	32,36,19,332

Note 18 : Employee benefits expense**(Amount in Rs.)**

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
Salaries, Bonus and Allowances	12,10,90,997	11,07,82,400
Employer's Contributions to Provident Fund	26,41,242	28,26,813
Staff Welfare Expenses	3,01,372	2,07,600
Total	12,40,33,611	11,38,16,813

Note 19 : Finance costs**(Amount in Rs.)**

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
(a) Interest Expense on Borrowings:		
Interest on Loan from NSFDC	1,25,88,161	1,79,88,966
Interest on Loan from NSKFDC	2,81,71,572	2,31,34,328
Interest on Loan from NHDFC	1,174	1,305
Interest on Loan from NBCFDC	2,29,747	1,85,639
Interest on Loan from MSOBC	1,76,446	1,66,459
Interest on Unsecured Loan from Industries, Energy & Labour Department, Government of Maharashtra	1,40,376	1,40,376
(b) Penalty / Charges		
Liquidity Damages - NSFDC	---	96,79,584
(c) Other		
Government Guarantee Fees Paid	10,80,000	23,25,000
Bank Charges and Commission	1,28,636	1,04,849
Total	4,25,16,112	5,37,26,506

Note 20 : Other expenses**(Amount in Rs.)**

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
Electricity Charges	12,15,825	11,62,660
Water Charges	1,03,266	85,406
Vehicle Expenses	49,40,212	55,41,421
Postage and Telegram	6,93,987	5,48,614
Travelling Expenses	19,04,837	18,23,592
Local Conveyance	6,30,350	5,30,869
Honorarium Paid	4,93,820	15,000
Labour Charges	3,44,519	5,29,784
Lodging and Boarding Expenses	3,40,307	5,50,096
Office Expenses	35,20,368	25,87,795
Outsourcing Expenses	35,22,871	--
Advertisement and Marketing Expenses	28,958	7,06,910
Telephone Expenses	12,08,969	9,34,791
Printing and Stationery	42,01,690	25,43,249
Rent, Rates and Taxes	15,88,137	21,97,400
Newspaper, Books and Periodicals	17,516	7,943
Programme Expenses	5,63,092	6,25,181
Repair and Maintenance:		
- Computers	2,76,652	4,05,003
- Air Conditioner	94,850	80,700
Others	5,62,593	2,01,126
ROC Filing Fees	--	3,44,200
Computer Training Expenses	1,20,200	--
Legal and Professional Charges	15,79,540	7,98,011
<u>Fees paid to Auditor</u>		
Internal Audit Fees	3,42,000	3,37,080
Statutory Audit Fees	1,42,500	1,40,450
Miscellaneous Expenses	12,23,187	11,95,344
Expenses Incurred for Increase in Authorised Capital	--	2,60,00,000
<u>Provision for Bad and Doubtful Assets</u>		
Provision for Other Advances	24,857	--
Provision for Staff Advances	--	17,529
<u>Prior Period Items</u>		
Reversal of Excess Government Guarantee Fee	(7,81,644)	--
Excess Depreciation Charged in Earlier Year	(2,99,059)	--
Cleaning and Repairing Charges for Earlier Year	(10,63,608)	--
Total	2,96,68,008	4,99,10,154

Note 21 : Extraordinary items**(Amount in Rs.)**

Particulars	For the year ended 31 March, 2014	For the year ended 31 March, 2013
Loan Waiver (Refer Note 35)	29,34,291	3,92,02,315
Total	29,34,291	3,92,02,315

22. Share Capital

- a. The Corporation needs to maintain Share holding ratio of 51:49 between the State and Central Government. However, the ratios are not being maintained on a year-to-year basis. Further, the said ratio is not mentioned in the Memorandum and Articles of Association of the Corporation.
- b. The Authorised Share Capital of the Corporation is increased from Rs. 200 Crores to Rs. 500 Crores vide Government Resolution No. MPC/2012/Adm. 191/ Corporation Dated 01-09-2012.
- c. During the Financial Year 2013-2014, the Corporation received Share Application Money of Rs. 383.33 Lacs (2012-13: Rs. 12,000 Lacs) from the State Government of Maharashtra. Thus, the total paid up and subscribed share capital of the Corporation stands at Rs. 16,606.79 Lacs (2012-13: Rs 16,606.79 Lacs) as against the Authorised Capital of Rs. 50,000 Lacs as on 31-03-2014 and amount in Share Application Money Pending Allotment is Rs. 43,100.87 Lacs (as on 31-03-2013: Rs. 42,717.54 Lacs). However, there is no clarity about the allotment of the shares against the share application money.

23. Reserves and Surplus

- a. During the Year, the Corporation received a grant from Central Government towards Special Central Assistance (SCA) of Rs. 1,072 Lacs (2012-13: Rs.1,500 Lacs). The said grant is in the nature of Capital Subsidy and no liability by way of refund accrues to the corporation for the un-disbursed subsidy.
- b. The Corporation receives amounts from time to time under the Special Central Assistance Scheme (SCA), National Scheme of Liberation and Rehabilitation of Scavengers (NSS) Scheme and Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS) scheme from Central / State Governments and the unspent amount of the same is not repaid or returned back to the said authorities. However as informed to us, while releasing grant in the subsequent year the unspent subsidy will be adjusted by the Central/ State Government.
- c. The Establishment expenditure incurred on 'Sakar Project' (Vocational Training Centre for Training and Rehabilitation of Liberated Scavengers) was to be met out of 'SCA' funds as per the Government Resolution No. SCP-1088 / 4264 / 344 / SCP – I Dated 03-12-1990. The net realizable value of Sakar Project (2011), according to fresh valuation carried out in June 2011 was Rs. 128.51 Lacs (the total cost being Rs. 274.29 Lacs). Thus, the carrying amount of asset was more than its net realizable value. Therefore, impairment loss of Rs. 145.78 Lacs (Carrying Amount Rs. 274.29 Lacs Less Net Realisable Value Rs. 128.51 Lacs) was recognized during the financial year 2003-2004. The said impairment loss was charged to 'Special Central Assistance Fund' since the expenditure on Sakar Project was met through the said fund.
- d. During the year 2013-14 and in the past, there are no disbursements under National Scheme for Scavengers (NSS), as per the Management of the Corporation the Scheme has been closed. Further, earmarked Fixed Deposits of Rs.

24,45,70,000 for NSS fund is higher than the balance of NSS fund as at March 31, 2014 of Rs. 20,71,98,471 (excluding interest for the year).

- e. During the year 2013-14, there are no disbursements under Scheme for Rehabilitation of Manual Scavengers (SRMS), as per the Management of the Corporation the Scheme has been closed. Further, earmarked Fixed Deposits of Rs. 2,65,00,000 for SRMS fund is higher than the balance of SRMS fund as at March 31, 2014 of Rs. 1,06,39,959 (excluding interest for the year).

24. Secured Loans

- a. Loans from National Schedule Castes and Tribes Finance and Development Corporation (NSFDC) and National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation (NSKFDC) are secured by the guarantee of the Government of Maharashtra of Rs. 4,292 lacs and Rs. 500 lacs respectively. Loan from National Backward Class Finance and Development Corporation (NBCFDC) is secured by the block guarantee of the Government of Maharashtra.
- b. The Corporation has provided Interest Payable for the year to National Scheduled Castes Finance and Development Corporation Limited (NSFDC) and National Safai Karmacharis Finance and Development Corporation (NSKFDC) on the basis of yearly statement and account extract received from NSFDC and NSKFDC.
- c. The balances of the loans from NSFDC and NSKFDC are not tallying with the account statement received from NSFDC and NSKFDC. The differences are as below and the same are carried forward from opening balances :

Particulars	Balance as at March 31, 2014 per books of the Corporation Rs.	Balance as at March 31, 2014 per statement received from party Rs.	Short/ (Excess) balance Rs.
National Scheduled Castes Finance And Development Corporation Limited.	58,17,01,877	50,33,80,301	(7,83,21,576)
National Safai Karmacharis Finance And Development Corporation.	1,18,05,86,260	1,16,53,38,036	(1,52,48,224)
Total			(9,35,69,800)

The Corporation does not have the details of the differences and the reconciliations are in the process for the above differences.

- d. The Corporation has also provided for services charges and liquidation damages on non-repayment of the loan in case of NSFDC on the basis of information and documents available. No provision has been made for Higher Rate of Interest (HRI) for non-utilization of funds within stipulated period of time of Rs. 6,03,60,043 as at March 31, 2014 (as at March 31, 2013; Rs. 6,03,60,043) in books of account in respect of HRI which may be levied for non-compliance. Due to this as at March 31, 2014, the reserve and surplus is higher and Long-term borrowings are lower by Rs. 6,03,60,043 of the Corporation.

- e. Due to the above deviations, impact on the profit for the year and reserve and surplus and secured loans as at the year-end could not be ascertained.

25. Unsecured Loans

- a. The balances of unsecured loans from Maharashtra State Other Backward Classes Finance and Development Corporation (MSOBC) and Industries, Energy and Labour Department, Government of Maharashtra, under Employment Promotion Programme are subject to confirmation.
- b. Interest on unsecured loans from National Handicapped Finance and Development Corporation (NHFDC) is charged based on the quarterly demands received from NHFDC. Interest on unsecured loans from Maharashtra State Other Backward Classes Finance and Development Corporation (MSOBC) is charged @ 6% p.a.
- c. Unsecured Loan from Industries, Energy and Labour Department, Government of Maharashtra, is related to Employment Promotion Programme under specific instructions for which a separate account for disbursement of loans is required to be maintained. The Corporation has not maintained such separate account. There is no repayment of loans in the current year and in the past. Interest accrued on such loans @ 3.5% p.a. on the principal amount of Rs. 40,10,743.
- d. Unsecured loan consist of Security Deposits and Earnest Money Deposit (EMD) of Rs. 8,33,846 (March 31, 2013: Rs. 8,88,846), which are outstanding from long time and are subject to confirmation and reconciliation.

26. Other Current Liabilities and Provisions

- a. The Corporation Collects Applicant's Own Contribution @ 5% of Project Cost for Loans sanctioned under NSFDC and NSKFDC. The said Contribution is returned to the beneficiary on disbursement of loans. The Corporation does not have the list of contributories for the opening balances. The Management is in the process to collect the details. Further, no proper details are available for current year net movement of Rs. 97,80,939.
- b. Note No. 8 – 'Short Term Provisions' includes opening balance difference of Rs. 153.47 Lacs (as at March 31, 2013; Rs. 153.47 Lacs) represents differences in Opening Balances. These differences are differences between Financial Statements for the year 2010-11 and Book Balances which have been parked under this head. The differences were due to wrong / incorrect balances being carried forward from previous financial years and /or posting of incorrect opening balances, rectification in trial balances without adjusting the actual book balances etc. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.
- c. The Corporation had acquired land from 'Social Welfare Ministry' Maharashtra State on 08-08-1988 for setting up of Vocational Training Centre for Training and Rehabilitation of Liberated Scavengers (Sakar Project) on lease for 30 years at lease rent payable @ 8% of Market Value. However, no provision is made in

the accounts for lease rent payable to 'Social Welfare Ministry, Maharashtra State'. The Corporation has not received any claim in respect of the same from 'Social Welfare Ministry, Maharashtra State' till date.

- d. Normal filing fees payable on authorized capital of Rs. 3,75,000 represents provision made for filing fees to registrar for increase in authorized share capital and same has not been paid till date. The Corporation has not made provisions for interest and penalty as required.
- e. The Corporation had made provision for Rs. 260 Lacs (Rs. 250 Lacs for ROC filing fees and Rs. 10 Lacs for Stamp Duty) in FY 2012-13 toward increase in authorized capital from Rs. 200 Crores to Rs. 500 Crores. However, the Corporation has not made provision for interest and penalty for the same as the Corporation has not filed the related forms with ROC in this respect. Further, the Corporation has made provision for Rs. 3,44,200 towards filing of various forms with ROC since 2006-07 to 2013-14.
- f. Provision for fringe benefit tax of Rs. 17,85,250 is outstanding from long time and same has not been paid till date. The Corporation has not made provision for Interest and penalty on the same.

27. Fixed Assets

- a. The Corporation has not maintained Fixed Assets Register as required by Section 209(1)(c) of the Companies Act, 1956. Further due to this physical verification of fixed assets has not been done during the year.
- b. Capital work in progress consist of Rs. 1,28,50,714 towards Sakar Project, in the view of the Management the same is for training of the beneficiaries and the same was put to use long time back and currently the training is closed. The Management does not have the details about the capitalization and current status of the same. The Capital work in progress has not been capitalised and no depreciation/ amortisation has been charged to the Statement of Profit and Loss. Due to the above deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and fixed assets as at year end could not be ascertained.

28. Expenditure incurred on Group Projects

- a. The amount spent by the Corporation on certain projects classified as 'Group Projects' which have remained incomplete on the Balance Sheet date, have been shown under the head 'Non-Current Assets', as the recoveries from the beneficiaries have been made for the same in subsequent years. Impairment on the said assets, if any, has not been carried out by the Corporation.
- b. In case of some of the Group Projects, the Board of Directors have authorized the expenditure, which is in excess of the amount permissible as per the Government letter No. ASCA1088/46692/84/Vidhiyo-2 dated 14th March 1989, by passing the necessary resolution in the Board meeting. However, the expenditure actually incurred on some projects is even more than the amount authorized by the Board resolution as well as the Government sanction.

- c. Out of the 10 Projects, the Corporation sold 5 Projects at loss of Rs. 33.40 Lacs and 1 project at Profit of Rs. 0.49 Lacs in the earlier years as shown in the following table :

Name of the Project (1)	Location (2)	Estimated Cost (3)	Expenditure incurred (4)	Sale Amount (5)	Date of Sale (6)	Loss (7) = (4 - 5)	Profit (8) = (5 - 4)
Ghaipat Project	Ahmadnagar	2,00,000	13,96,488	8,65,000	16-08-2005	5,31,488	-
Furniture Project	Jalna	1,50,000	7,72,999	6,61,000	26-06-2004	1,11,999	-
Weaving & Warping Project	Amravati	1,00,000	22,37,393	10,00,000	12-04-2004	12,37,393	-
Furniture Project	Chandrapur	1,50,000	8,22,000	90,000	07-01-2001	7,32,000	-
Briquette Coal Project	Kolhapur	NA	20,57,000	13,30,000	14-12-2007	7,27,000	-
Handgloves Project	Nashik	NA	7,90,998	8,40,000	12-07-2006	-	49,002
Total		6,00,000	80,76,878	47,86,000		33,39,880	49,002

The status of remaining 4 projects is described in the following table :

Name of the Project	Location	Expenditure incurred	Valuation	Observations
Briquette Coal Project	Ratnagiri	20,04,608	9,44,689	<p>₹ The project was transferred to 'Technobyte Education Society' on 10-10-1996 on Hire Purchase basis. However, the society did not pay single installment of loan. Therefore, the Corporation took the possession of the project on 14-12-1999.</p> <p>₹ The Project was sold to 'M/s. Zari Vinayak Enterprises' at Rs. 4,00,000 vide Board Resolution 148, dated 23-12-2010. However, as of date no Sale Deed has been executed and the procedure for transfer of project is in progress.</p> <p>₹ The Corporation had incurred Water Charges of Rs. 73,691 on 14-02-2011 and Rs. 2,502 on 30-11-2011.</p>
Briquette Coal Project	Parbhani	21,57,061	NA	<p>₹ The project was transferred to 'Shramik Kandi Kolsa Sahakari Sanstha', Parbhani on 16-03-1995 on Hire Purchase basis. However, since the society failed to repay the installments, the matter was decided before the Arbitrator as per Board Resolution No. 101.12, dated 05-06-2000.</p>

Name of the Project	Location	Expenditure incurred	Valuation	Observations
				<p>₹ Further, as per Board Resolution No. 102.24, it was decided to cancel the arbitration proceedings and to take back the possession of Project.</p> <p>₹ The Project sold to Mr. Sanjay Bembalkar of Parbhani for Rs. 10,81,000 <i>vide</i> Board Resolution No. 142 dated 27-07-2009. MIDC, Parbhani has given 'No Objection Certificate' for transfer of said plot to Mr. Bembalkar <i>vide</i> their Order dated 10-11-2009.</p> <p>₹ However, as of date no Sale Deed has been executed and the procedure for transfer of project is in progress.</p> <p>₹ The Corporation has incurred expenditure of Rs. 68,833 being Processing Fees for transfer on 27-10-2009 and Rs. 1,66,140 being overdue service charges.</p>
Briquette Coal Project	Chandrapur	26,63,632	NA	<p>₹ The project was transferred to 'Sainath Audyogik Sahakari Sanstha', Chandrapur on 24-04-1996 on Hire Purchase basis. However, since the society failed to repay the installments, the instructions were given to District Manager to take back the possession of Project.</p> <p>₹ The Corporation has filed appeal against the judgement and decree dated 17-09-2010 passed by 3rd Jt. Civil Judge (Jr. Dn.), Chandrapur in Regular Civil Suit No. 315/2001 on 19-11-2010. The matter is under litigation before the District Court, Chandrapur.</p>
Chandrika Project	Dhule	89,200	NA	<p>₹ The plots have been surrendered to MIDC during the Financial Year 2003-2004.</p>

- d. The Corporation availed Loan from 'National Scheduled Castes Finance and Development Corporation Limited' (NSFDC) of Rs. 44.60 Lacs for setting up 4 Projects as sanctioned by NSFDC. The Interest paid to NSFDC towards these Group Projects could not be attributed and so the same has not been disclosed separately in the Statement of Income and Expenditure.
- e. During the Financial year 2010-11, the Corporation sold Coal Dust Project at Ratnagiri for Rs. 10,81,000 at a Loss of Rs. 16,07,800. Since, the said expenditure

was incurred from 'Special Central Assistance', the loss on sale is adjusted in SCA in the Financial year 2010-11.

- f. In respect of projects sold by the Corporation legal formalities with respect to transfer of assets has still not been completed.

29. Loans to Entrepreneurs

- a. Loans to Entrepreneurs represents schemes implemented by the Corporation such as Margin Money Loans, Loans under NSFDC, NSKFDC, NHFDC, NBCFDC, NMDFC and Margin Money Scheme under NSS etc. These balances are subject to confirmations.
- b. The Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof. In view of the above, no provision for Bad and Doubtful Debts (Non-Performing Assets) have been made. Further, the Corporation does not have the party wise details for outstanding balances as at year end of Rs. 2,27,35,48,635 (as at March 31, 2013: Rs. 1,90,79,18,009). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.
- c. The Balances of General Ledgers do not tally with the Beneficiary's personal ledgers since the personal ledgers are not updated. In few cases, break up of loan recovery such as Principal and Interest, is not available. In some cases, interest calculation in personal ledgers of beneficiaries is incorrect. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.

30. Loans and Advances to Staff

- a. The Balances of General Ledgers do not tally with the 'Loans to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. The break-up of loan recovery such as Principal and Interest is not available. Further no party wise detail is available to identify the doubtful amount against loans to staff as at the end of the year of Rs. 3,48,32,914 (as at March 31, 2013: Rs. 3,65,14,401). However, provision has been made for Rs. 89,82,606 (as at March 31, 2013: Rs. 89,82,606). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.
- b. The Balances of General Ledgers do not tally with the 'Advances to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. Further no party wise detail is available to identify the doubtful amount against advances to staff as at the end of the year of Rs. 1,13,47,517 (as at March 31, 2013: Rs. 1,13,55,795). However, provision has been made for Rs. 1,13,36,576 (as at March 31, 2013: Rs. 1,13,55,795). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.

- c. Personal Ledgers for Loans to Staff is not maintained at the Regional Offices. Further, the Salary to Staff Members has been accounted for on net basis (i.e. Gross Salary Less Deductions). Therefore, the basic data such as principal and interest recovered is not available. The same is not as per the Accounting Standard (AS) 9 – ‘Revenue Recognition’. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.

31. Capital Advances and Advances for Expenses

- a. The Corporation does not have details whether the fixed assets has been received or not against the capital advances as at the end of the year of Rs. 46,55,666 (as at March 31, 2013: Rs. 46,55,666). Further, also balances are subject to confirmation. However, provision has been made for Rs. 41,79,070 (as at March 31, 2013: Rs. 41,79,070). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus, capital advances and fixed assets as at year end could not be ascertained.
- b. The Corporation does not have details whether the expenses has been incurred or not against the Advances for Expenses as at the end of the year of Rs. 25,70,500 (as at March 31, 2013: Rs. 26,59,200). Further, also balances are subject to confirmation. However, provision has been made for Rs 25,58,959 (as at March 31, 2013: Rs. 25,34,102). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and advances for expenses as at year end could not be ascertained.

32. Other Non-Current Assets

- a. Note No. 12 – ‘Other Non-Current Assets’ includes opening balance difference of Rs. 108.93 Lacs (Provision for Sundry Assets - Opening Balance Differences) (as at March 31, 2013; Rs. 108.93 Lacs) represents differences in Opening Balances. These differences are differences between Financial Statements for the year 2010-11 and Book Balances which have been parked under this head. The differences were due to wrong / incorrect balances being carried forward from previous financial years and/ or posting of incorrect opening balances, rectification in trial balances without adjusting the actual book balances etc. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.
- b. Note No. 12 – ‘Other Non-Current Assets’ includes Interest Receivable Rs. 45,86,78,496 (as at March 31, 2013 Rs. 35,49,92,305), the Management does not have the party wise details and aging of the same, therefore it is difficult to identify the overdue balances. The Management is in the process to collect the details for the same.
- c. Interest accrued on Loans to Entrepreneurs is accounted for on the basis of average outstanding of opening balance and closing balance (including interest) in total loan portfolio. The same is not as per the Accounting Standard (AS) 9 – ‘Revenue Recognition’. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.

33. Cash and Cash Equivalents

- a. The balance of Cheque in Transit Account amounting to Rs. 64.07 Lacs (as at March 31, 2013: Rs. 43.90 Lacs) represents/ reflects the differences in amount transferred and its corresponding receipts in case of inter office transfers. In the absence of necessary details, the effect thereof on the accounts for the year cannot be ascertained.
- b. There are many items appearing in the reconciliation statements of Bank Accounts of Head Office, District Offices and Regional Offices, to the extent available, which were carried forward since long and no effects have been given in the books of account of the Corporation. Amount involve for these items in aggregate is substantial. Further, in case of certain bank balances, no bank statements have been provided for our verification.
- c. The Corporation has various bank balances having balances as at March 31, 2014 of Rs. 4,360.46 lacs. Out of above, the Corporation does not have bank reconciliation statements of Rs. 519.04 lacs. In the absence of necessary details, the effect thereof on the accounts for the year and as at year end cannot be ascertained.
- d. The Corporation has made 100% provision for unrecovered principle amount of Fixed Deposits with 'Awami Mercantile Co-operative Bank Limited' of Rs. 90 Lacs in view of uncertainty / doubtful recovery of the said amount.

34. Other Current Assets

- a. 'Due from Government - Managerial Subsidy' of Rs 235.49 lacs represents arrears for the period from 1978-79 to 1989-90 as per the Government Resolution No. 'MPC-1085/10356/8488/SCP-1 dated 21-4-1986'. The Corporation has made 100% provision for this Managerial Subsidy Receivable and pending follow up with the Government of Maharashtra, During the year 2012-13, the Corporation was allocated Rs. 6,50,01,000 as per the budget passed by the State Government of Maharashtra, while the Corporation has received only Rs. 6,42,21,000 in the year 2012-13 and accounted the same. The Balance amount Rs. 7,80,000 is received in the current financial year and accounted for. Further, during the year the Corporation is received Rs. 10,63,41,000 and accounted as Income for the year.
- b. The Corporation does not regularly recover Electricity, Telephone and other charges for use, wear and tear of office premises by VJNT and LASDC. However, in cases where amounts have been recovered, due to the absence of necessary documents, the same could not be verified.

35. Loan Waiver Scheme, 2010

The Government of Maharashtra vide 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ Part – II/ SCA-2 Dated 01-07-2010' and 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ SCA-2 Dated 02-07-2010' read with 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ SCA-2 Dated 25-08-2009' declared Loan Waiver Scheme in respect of Loans granted by the Corporation; which were overdue as on 31-03-2008 to Scheduled Caste Beneficiaries. The Government of Maharashtra has released total amount of Rs. 106.30

Crores to the Corporation as Share Capital Contribution of the State to be adjusted against Loan Waiver Scheme.

Loan Waiver in respect of Schemes of Corporation :

In terms of 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ Part – II/ SCA-2 Dated 01-07-2010', the Government of Maharashtra waived Loans granted to beneficiaries which were overdue as on 31-03-2008 under various schemes of the Corporation. Accordingly, the Corporation granted loan waiver to beneficiaries under various schemes, the breakup of which is as follows :

Amount in Rs.

Name of the Scheme (1)	No. of Beneficiaries (2)	Principal Waived (3)	Interest waived Rs. (4)	Total Waiver (5)
Margin Money	39,603	18,41,10,765	7,83,29,142	26,24,39,907
NSFDC Margin Money	6,726	12,16,58,012	3,91,97,352	16,08,55,364
NSKFDC Margin Money	825	64,23,032	16,29,403	80,52,435
Pilot Scheme	20	58,96,759	15,20,935	74,17,694
NSS Scheme	20,367	5,76,86,263	2,16,76,444	7,93,62,707
Share Capital Scheme	4,347	14,49,809	13,00,750	27,50,559
EPP Scheme	127	11,62,771	10,49,900	22,12,671
Total of Coproration Schemes	72,015	37,83,87,411	14,47,03,926	52,30,91,337

The amounts which have been carried forward after Loan Waiver adjustments; under heads such as 'Loans to Entrepreneurs – Margin Money', 'Loans to Entrepreneurs – NSFDC', 'Loans to Entrepreneurs - NSKFDC', 'Loans to Entrepreneurs – NHFDC', 'Loans to Entrepreneurs – NSS', 'Loans to Entrepreneurs – NBCFDC' and 'Loans to Entrepreneurs – NMDFC' are subject to reconciliation between subsidiary and control accounts.

Loan Waiver in respect of Schemes of Central Corporations such as NSFDC and NSKFDC :

In terms of 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ SCA-2 Dated 02-07-2010', Government of Maharashtra waived Loans granted to beneficiaries which were overdue as on 31-03-2008 under various schemes of the Central Corporations such as NSFDC and NSKFDC of Rs. 45.56 Crores. Out of the above, the Government has given sanction for book adjustment of Loan Waiver amounting to Rs. 22.78 Crores. Further, vide Government Resolution No. Sankirna-2012/Sr. No. 81/Corporations Dated 29-03-2013 has given sanction for book adjustment of balance Loan Waiver amounting to Rs. 22.78 Crores.

The actual position of overdue of beneficiaries under Central Corporations such as NSFDC, NSKFDC etc. is as follows :

Name of the Scheme (1)	No. of Beneficiaries (2)	Principal Waived Amount in Rs. (3)	Interest waived Amount in Rs. (4)	Total Waiver Amount in Rs. (5)
NSFDC Term Loan	7,175	40,84,74,175	19,91,24,841	60,75,99,016
NSKFDC Term Loan	1,042	9,28,89,674	2,32,50,425	11,61,40,099
Total of Central Corporation Schemes	8,217	50,13,63,849	22,23,75,266	72,37,39,115

The Corporation has submitted separate proposal for grant of loan waiver to the extent of Rs. 26.81 Crores (Rs. 72.37 Crores - Rs. 45.56 Crores) (*i.e.* Actual overdue as on 31st March 2008 less the Loan Waiver granted by Government of Maharashtra.) on 10th December 2012.

The Corporation engaged the services of a professional chartered accountancy firm to get the figures of Loan Waiver Certified. The firm has submitted their report on 27th September 2012 duly certifying the ledger wise position of Loan Waiver.

Accordingly, on the basis of the said certificate, the Corporation has written off total loans of Rs. 75.09 Crores in terms of above Government Resolutions as per Board Resolution No. 143.6, dated 30th October 2012, as shown in the table below :

Name of the Scheme (1)	No. of Beneficiaries (2)	Principal Waived Rs. in Lacs (3)	Interest waived Rs. in Lacs (4)	Total Waiver Rs. in Lacs (5)
Margin Money	39,623	1,900.08	798.50	2,698.58
NSFDC Margin Money	6,726	1,216.58	391.97	1,608.55
NSKFDC Margin Money	825	64.23	16.29	80.52
NSS Scheme	20,367	576.86	216.76	793.62
NSFDC Term Loan	7,175	2,006.00	272.00	2,278.00
Share Capital Scheme	4,347	14.50	13.00	27.50
EPP Scheme	127	11.63	10.50	22.13
Total	79,190	5,789.88	1,719.02	7,508.90

Loan Waiver in respect of Schemes of the Corporation; part of which is financed by various banks :

In terms of 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ Part – II/ SCA-2 Dated 02-07-2010', the Government of Maharashtra waived Loans granted to beneficiaries which were overdue as on 31-03-2008 under various schemes of the Corporation; part of which is

financed by various Nationalised Commercial Banks and Scheduled Banks to the tune of Rs. 63.28 Crores.

The loan waiver consisting of bank finance included 33 Nationalised and Scheduled Banks; out of which only 15 banks have furnished their final data to the Corporation. Accordingly, the Corporation has released total amount of Rs. 41.51 Crores to the said 15 Banks till November 2013. The procedure of getting final data and verification of rest of the 18 banks is under process. In view of pendency of disbursement of Loan waiver funds in case of 18 banks, the Corporation has not written off this amount. During the year, the Corporation has written off amount disbursed to banks towards Loan Waiver of Rs. 29.34 Lacs (previous year Rs. 392.02 Lacs) as an extraordinary item on cash basis.

Loan Waiver in respect of Schemes of Central Corporations such as NBCFDC, NMDFC and NHFDC:

Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited (MPBCDC) used to act as a State Channelizing Agency to implement schemes of

1. National Backward Castes Finance And Development Corporation Limited (NBCFDC),
2. National Minorities Development And Finance Corporation Limited (NMDFC) and
3. National Handicapped Finance And Development Corporation Limited (NHFDC) in the state of Maharashtra. However, after formation of separate financial corporation for the beneficiaries belonging to backward classes, minority community and handicapped persons in the state of Maharashtra, the fresh sanctions and disbursements were looked after by the said new corporations. Further, it was decided that, for disbursements made by MPBCDC prior to formation of new corporations as explained above, the recovery thereof shall be made by MPBCDC.

The position of overdue loans as on 31-03-2008 under above schemes is given in the table below:

No.	Name of the Scheme	Principal Overdue as on 31-03-2008	Interest Overdue as on 31-03-2008	Total Overdue as on 31-03-2008
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	National Backward Class Finance and Development Corporation Limited (NBCFDC)	9.61	6.26	15.87
2	National Minority Development and Finance Corporation Limited (NMDFC)	3.55	1.98	5.53
3	National Handicapped Finance and Development Corporation Limited (NHFDC)	0.28	0.07	0.35
	Total	13.44	8.31	21.75

The Government of Maharashtra, in terms of 'Government Resolution No. 2009/ Sr. No. 27/ Part – II/ SCA-2 Dated 01-07-2010', waived Loans granted to beneficiaries by new corporations established for 'Other Backward Classes' (Maharashtra State Other Backward Classes Finance and Development Corporation Limited), Minority Community (Maulana Azad Minority Finance and Development Corporation Limited) and Handicapped Persons (Maharashtra State Handicapped Finance and Development Corporation Limited) which were overdue as on 31-03-2008 under various schemes of those Corporation. However, the fact that, Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited' (MPBCDC) also has overdue loans under earlier schemes as shown in table above, was not considered while granting Loan Waiver Scheme. Accordingly, the Corporation has not granted loan waiver to beneficiaries under NBCFDC, NMDFC and NHFDC schemes.

However, the Corporation has submitted separate proposal for grant of Loan Waiver under NBCFDC, NMDFC and NHFDC Scheme to the Government of Maharashtra on 10-12-2012.

36. The Corporation does not have the details for bifurcation in Current and Non-Current portion in respect of secured and unsecured borrowings Rs. 1,78,01,73,808 (as at March 31, 2013: 1,81,38,34,764), Loans to Entrepreneur Rs. 2,27,35,48,635 (as at March 31, 2013: Rs. 1,90,79,18,009), Loans to Employees Rs.3,48,32,914 (as at March 31, 2013: Rs. 3,65,14,401) and Interest Receivable from Entrepreneurs Rs.45,86,78,496 (as at March 31, 2013: Rs.35,49,92,305).

37. Details of Director Remuneration :

Remuneration paid to Managing Director	For the year ended March 31, 2014 Rs.	For the year ended March 31, 2013 Rs.
Salaries, Allowances perks and Other Benefits	13,55,620	12,18,625
Medical Reimbursement	57,648	1,38,670
Mobile Expense	27,436	21,496

38. Related Party Disclosure

a. List of Related Parties with whom transactions have taken place along with relationship is given as under :

Relationship	Name of Related Party
Key Management personnel	Shri A. K. Zade (w.e.f. From December 31, 2011 to February 28, 2014)

b. Transaction during the year

Particulars	For the year ended March 31, 2014 Rs.	For the year ended March 31, 2013 Rs.
Salaries, Allowances perks and Other Benefits - Shri A. K. Zade	14,79,491	13,78,791

39. Contingent Liabilities

Sr. No.	Particulars	As at March 31, 2014	As at March 31, 2013
1.	Claims against the Company not acknowledged as debts (Refer Note 1 below)	Rs. 1,320	Rs. 1,320
2.	Claim by National Scheduled Castes Finance And Development Corporation Limited (NSFDC) for Higher Rate of Interest (HRI)	Rs. 603.60 Lacs	Rs. 603.60 Lacs
3.	Claim by Government of Maharashtra for Government Guarantee Fees Payable (Refer Note 2 below)	Rs. 3,950 Lacs	Rs. 3,950 Lacs
4.	Claim by Gajanan Technical Institute for training charges.	Rs. 8,95,500	Rs. 8,95,500

Notes :

(a) Court and Legal Expenses payable as per judgement and decree dated 17 September 2010 passed by 3rd Joint Civil Judge (Jr. Dn.), Chandrapur in Regular Suit No. 315/2001 in respect of Coal Dust Project at Chandrapur. The Corporation has filed an appeal against the said court order.

(b) Rs. 3,950 Lacs are as per the audited financial statements for the year ended March 31, 2011. The Management/ Corporation has not provided the details about the same.

40. Earning Per Share

As required by Accounting Standard 20 – Earnings Per Share, the details of Earning Per share are given below :

Particulars	For the year ended March 31, 2014 Rs.	For the year ended March 31, 2013 Rs.
Net Profit for the year attributable to Equity Shareholders	48,98,01,009	17,26,13,580
Weighted Average Number of Equity Shares	1,66,06,789	1,66,06,789
Nominal Value Per Share (Rs.)	100.00	100.00
Basic Earnings Per Share (Rs.)	29.49	10.39
Diluted Earnings Per Share (Rs.)	29.49	10.39
Net Profit for the year before extra-ordinary items	49,27,35,300	21,18,15,895
Basic Earnings Per Share (excluding extraordinary items) (Rs.)	29,67	12.75
Diluted Earnings Per Share (excluding extraordinary items) (Rs.)	29,67	12.75

41. The Corporation does not have a company secretary in accordance with the provisions of Section 383-A of the Companies Act, 1956, hence financial statements are not signed by a company secretary.

42. The Corporation has not provided for proposed dividend as required by the GR dated February 22, 2012 issued by the Finance Department of the Government of Maharashtra, as the Corporation has negative balance in the Statement of Income and Expenditure.

43. Previous year figures have been regrouped or rearranged, wherever considered necessary, to confirm with the current year's presentation.

For S. K. Patodia & Associates For and on behalf of the Board of Director
Chartered Accountants
Firm Registration Number : 112723W

Arun Poddar
Partner
Membership Number : 134572

Ujjwal Uke,
Chairman

R. A. Bedh,
Managing Director

Place : Mumbai
Date : 15th March 2016

Place : Mumbai
Date : 15th March 2016

Place : Mumbai
Date : 15th March 2016

फैडन नं. } 2209 2326
Fax No. } 2201 4438

दूरभाष संख्या } 2205 4022
Telephone No } 2205 7360
2201 4437

e-mail : agcommauMaharashtra@cag.gov.in

सत्यमेव जयते

प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-III, महाराष्ट्र यांचे कार्यालय
प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-III, महाराष्ट्र का कार्यालय
प्रतिष्ठा भवन, तल मंजिल,
101, महर्षि कर्वे मार्ग, मुंबई - 400 020.
OFFICE OF THE PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL
(AUDIT) - III, MAHARASHTRA.
PRATISHTHA BHAVAN, GROUND FLOOR,
101, MAHARSHI KARVE MARG, MUMBAI - 400 020.

संख्या /No गोपनीय

पीएजी/लेप-III/वालेष खंड-1/फुले/2013-14/ 253

दिनांक /Date

17 JUL 2016

सेवा में,
प्रबंध निदेशक,
महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास डेवलपमेंट कार्पोरेशन लिमिटेड,
मुंबई

विषय:- 31 मार्च 2014 को समाप्त हुए वर्ष के महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास डेवलपमेंट कार्पोरेशन लिमिटेड, मुंबई के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 1956 की धारा 619 (4) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक-महालेखापरीक्षक की टिप्पणिया।

महोदय,

मार्च 31, 2014 को समाप्त हुए वर्ष के महात्मा फुले बैंकवार्ड क्लास डेवलपमेंट कार्पोरेशन लिमिटेड, मुंबई के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 1956 की धारा 619 (4) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक-महालेखापरीक्षक की निरंक टिप्पणिया (nil comments) संलग्न है।

वार्षिक आमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक रिपोर्ट की पाँच मुद्रित प्रतियाँ कृपया इस कार्यालया को भेज दें।

संलग्नक- यथोपरि

भवदीया,

संगीता चौरै

(संगीता चौरै)

प्रधान महालेखाकार
(लेखापरीक्षा)-III

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 619(4) OF THE COMPANIES ACT, 1956 ON THE ACCOUNTS OF MAHATMA PHULE BACKWARD CLASS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED MUMBAI FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2014.

The preparation of Financial Statements of **Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited Mumbai** for the year ended **31 March 2014** in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 1956 is the responsibility of the Management of the Company. The Statutory Auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 619(2) of the Companies Act, 1956 are responsible for expressing opinion on these Financial Statements under Section 227 of the Companies Act, 1956 based on independent audit in accordance with the Auditing and Assurance Standards prescribed by their professional body the Institute of Chartered Accountants of India. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **15 March 2016**.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit under section 619(3)(b) of the Company Act, 1956 of financial statements of **Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Limited Mumbai** for the Year ended **31 March 2014**. The supplementary audit has been carried out independently without access to working papers of Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the Statutory Auditors and Company personnel and a selective examination of some of the accounting records. On the basis of my audit nothing significant has come to my knowledge which would give rise to any comment upon or supplement to Statutory Auditor's report.

**For and on behalf of
The Comptroller and Auditor General of India**

(Sangita Choure)

**PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL
(AUDIT)-III**

**Place: Mumbai
Date:**